

**TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE BİLGİSAYARLI ARGÜMAN DELFİ
YÖNTEMİ KULLANARAK İNTERNET VE MUTLULUK
İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Serkan UĞUR

Bilişim Teknolojileri Anabilim Dalı

Bilişim Teknolojileri Yüksek Lisans Programı

EYLÜL 2016

**TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE BİLGİSAYARLI ARGÜMAN DELFİ
YÖNTEMİ KULLANARAK İNTERNET VE MUTLULUK İLİŞKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Serkan UĞUR

1403650012

Bilişim Teknolojileri Anabilim Dalı

Bilişim Teknolojileri Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Meltem YILDIRIM İMAMOĞLU

Türk Hava Kurumu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 1403650012 numaralı Yüksek Lisans öğrencisi, Serkan UĞUR ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı Yapısal Eşitlik Modeli Kullanılarak ve Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Kullanarak İnternet ve Mutluluk İlişkisinin Araştırılması başlıklı tezini, aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Meltem Yıldırım İMAMOĞLU

Türk Hava Kurumu Üniversitesi

Jüri Üyeleri : Yrd. Doç. Dr. Erhan MENGÜŞOĞLU

Türk Hava Kurumu Üniversitesi

: Yrd. Doç. Dr. Deniz ÇETİNKAYA

Atılım Üniversitesi

: Yrd. Doç. Dr. Meltem Yıldırım İMAMOĞLU

Türk Hava Kurumu Üniversitesi

Tez Savuma Tarihi: 01.09.2016

**TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum, Yapısal Eşitlik Modeli ve Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Kullanarak İnternet ve Mutluluk İlişkisinin Araştırılması adlı çalışmamın, tarafımdan akademik etik ve kurallara aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

17.08.2016

Serkan UĞUR

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans tez çalışma sürecinde beni yönlendiren, karşılaştığım zorlukları bilgi ve tecrübesi ile aşmamada yardımcı olan ve yardımını hiçbir zaman esirgemeyen tez danışmanım değerli Yrd. Doç. Dr. Meltem YILDIRIM İMAMOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca her zaman yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme ve sevenlerime teşekkürlerimi, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Eylül, 2016

Serkan UĞUR

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLO LİSTESİ.....	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR	ix
ÖZET	x
ABSTRACT.....	xii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. KURAMSAL ÇERÇEVE	1
İKİNCİ BÖLÜM	7
2. YÖNTEM	7
2.1 Nitel (Kalitatif) Çalışmalar	8
2.2 Nicel (Kantitatif) Çalışmalar.....	9
2.3 Araştırmanın Konusu ve Kapsamı	11
2.4 Araştırmanın Amacı.....	12
2.5 Araştırmanın Önemi.....	12
2.6 Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	15
3. METODOLOJİ	15
3.1 Araştırmada Kullanılan Ölçüm Araçları	15
3.1.1 Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi	15
3.1.2 Yapısal Eşitlik Modeli	17
3.1.3 Oxford Mutluluk Testi	19
3.1.4 İnternet Bağımlılık Testi.....	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	22
4. BULGULAR	22
4.1 Veri Seti Yapısı ve Özellikleri.....	22
4.2 İnternet Bağımlılık Testi Analiz Bulguları	23
4.3 Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Analiz Bulguları.....	25
4.4 Demografik Bilgiler Analiz Bulguları	31
4.5 Test-1 İçin Analiz Bulguları	35
4.6 Test-2 için Analiz Bulguları.....	37
BEŞİNCİ BÖLÜM	47
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	48
KAYNAKLAR	52
EKLER	58
Ek-A: Google Forms Üzerinden Anket Katılımcılarına Yönetilen Sorular.....	59
Ek-B: Google Forms Üzerinden Anket Katılımcılarına Yönetilen Soruların Cevapları	66
Ek-C: Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Sorularının Cevapları	76

Ek-D: Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Argüman Listesi.....	90
Ek-E: SPSS’de yapılan Test-1’in Varyans Sonuçları.....	101
Ek-F: SPSS’de yapılan Test-2’in Varyans Sonuçları.....	105
Ek-G: SPSS’de yapılan Test-1’in Açıklanan Varyans Sonuçları	108
Ek-H: SPSS’de yapılan Test-1 için Açıklanan Varyans Sonuçları.....	110
Ek-I: SPSS’de yapılan Test-2 için Açıklanan Varyans Sonuçları.....	114
Ek-J: SPSS’de yapılan Test-2 için Bileşen Matrisi Sonuçları.....	116
ÖZGEÇMİŞ	120

TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1	: Model için oluşturulan hipotez testleri tablosu.	14
Tablo 3.1	: Oxford mutluluk testi için likert ölçek değerleri tablosu.	20
Tablo 3.2	: İnternet bağımlılık testi için likert ölçek değerleri tablosu.	20
Tablo 3.3	: İBT için bağımlılık değerlendirme tablosu.	21
Tablo 4.1	: İBT test ölçeğine göre anket cevapları tablosu.	23
Tablo 4.2	: Cinsiyete göre İBT sonuçları.....	25
Tablo 4.3	: İnternet kullanımının mutluluğu olumlu/olumsuz değerlendirildiği argüman listesi.	30
Tablo 4.4	: İnternet-mutluluk ilişkisi argüman listesi değerleri.	30
Tablo 4.5	: Test-1 için KMO ve Bartlett's test sonuç değerleri.....	35
Tablo 4.6	: Test-1 için güvenilirlik analizi sonuçları.	37
Tablo 4.7	: Test-2 için KMO ve Bartlett's testi sonuç tablosu.....	37
Tablo 4.8	: Test-2 için güvenilirlik analizi sonuçları.	38
Tablo 4.9	: Mutluluk ve internet kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.	39
Tablo 4.10	: Mutluluk ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.	40
Tablo 4.11	: Eğitim düzeyi ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.....	41
Tablo 4.12	: Mutluluk ve demografik özellikleri ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.....	41
Tablo 4.13	: İnternet kullanımı ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.....	42
Tablo 4.14	: İnternet kullanımı ve demografik özellikler arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.....	43
Tablo 4.15	: Demografik özellikler ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.	44
Tablo 4.16	: İlk modelin uyum indeks değerleri.....	47
Tablo 4.17	: Yeni modelin uyum indeks değerleri.	47
Tablo 5.1	: BADY ve YEM için karşılaştırma değerleri.	50

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.1	: TÜİK genel yaşam memnuniyeti düzeyi grafiği.....	2
Şekil 1.2	: 2011-2015 arası geniş bant internet abone sayısı gelişim değerleri.	3
Şekil 1.3	: 2011-2015 yılları arası internet erişimi ve kullanımı değerleri.	4
Şekil 2.1	: Kullanılan tahmin yöntemleri.	7
Şekil 2.2	: Araştırma modeli.	13
Şekil 3.1	: BADY'nin temel aşamaları.	16
Şekil 3.2	: Veri toplamak için sorulan soruların grafiksel gösterimi.	21
Şekil 4.1	: Bilgisayarlı argüman delfi yönteminin web ara yüzleri arasındaki birbirini takip eden geçişleri.....	26
Şekil 4.2	: Girilen argümanların radyan gösterimi.	27
Şekil 4.3	: Girilen argümanların oluşturduğu argüman ağının dairesel gösterimi.	28
Şekil 4.4	: Girilen argümanların oluşturduğu argüman haritasının ortogonal gösterimi.	29
Şekil 4.5	: Cinsiyete göre ankete katılım oranı grafiği.....	32
Şekil 4.6	: Katılımcıların eğitim seviyesinin grafiksel gösterimi.....	32
Şekil 4.7	: Katılımcıların medeni durumunu gösteren grafik.....	33
Şekil 4.8	: Katılımcıların yaş gruplarını gösteren grafik.....	33
Şekil 4.9	: Katılımcıların ikamet ettiği şehirleri gösteren grafik.....	34
Şekil 4.10	: Katılımcıların interneti kullanım amaçlarla gösteren değerler.....	34
Şekil 4.11	: Test-1 için yamaç birikinti sonuç değerleri grafiği.....	36
Şekil 4.12	: Test-2 için yamaç birikinti sonuç değerleri grafiği.....	38
Şekil 4.13	: Mutluluk ve internet kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren ortalamalar sonuç değerleri grafiği.	39
Şekil 4.14	: Mutluluk ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren means plot sonuç değerleri grafiği.....	40
Şekil 4.15	: Faktörler arasındaki ilişkiyi gösteren diyagram.....	45
Şekil 4.16	: Faktörler arasındaki ilişkiyi gösteren AMOS diyagram grafiği.	46

KISALTMALAR

3G	: 3. nesil mobil geniş bant
AFA	: Açıklayıcı Faktör Analizi
AGFI	: Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi
BA	: Bilgi Araştırma
BADY	: Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi
CFI	: Karşılaştırmalı Uyum İyiliği İndeksi
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
E	: Eğlence
F	: F Testi
FA	: Faktör Analizi
GFI	: Uyum İyiliği İndeksi
http	: Hyper Text Transfer Protocol
IBM	: International Business Machines
İBT	: İnternet Bağımlılık Testi
KMO	: Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy
MySQL	: My Structured Query Language – Yapısal Sorgulama Dilim
OMT	: Oxford Mutluluk Testi
P	: İstatistiksel Anlamlılık Değeri
PHP	: Personal Home Page – Kişisel Ana Sayfa
RMSEA	: Hata Kareler Ortalamasının Karakökü
SM	: Sosyal Medya
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YEM	: Yapısal Eşitlik Modeli
ZG	: Zaman Geçirme

ÖZET

YAPISAL EŞİTLİK MODELİ VE BİLGİSAYARLI ARGÜMAN DELFİ YÖNTEMİ KULLANARAK İNTERNET VE MUTLULUK İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

UĞUR, Serkan

Yüksek Lisans, Bilişim Teknolojileri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Meltem Yıldırım İMAMOĞLU

Eylül 2016, 120 sayfa

Türkiye'deki mutluluk oranının yıllar içinde düşüş gösterdiği ve internet kullanım oranının arttığı, konu ile ilgili devlet kurumlarının internetin olumsuz etkilerinden halkı korumak için mücadele etme kararı aldığı ve sosyal hayatında mutsuz olan bireylerde internet bağımlılığının daha yüksek olduğu ilgili makamlarca tespit edilmiştir.

İnternet ve mutluluk arasındaki ilişkinin boyutu ve birbirini nasıl etkilediği tezin amacı olup, günümüz veri toplama teknolojileri kullanılarak karşılaştırılmalı analiz teknikleri sayesinde sonuca ulaşılmıştır. İnternet ve mutluluk arasındaki ilişki yapısal eşitlik modeli ve bilgisayarlı argüman delfi yöntemi birlikte kullanılarak, bu tez kapsamında araştırılmıştır. Bu araştırmada anket metodunun muadili olduğu iddiasıyla 211 kişiye bilgisayarlı argüman delfi yöntemi uygulanmış ve inceleme sonucunda eksik bırakılan, hatalı işaretleme yapılan veriler temizlendikten sonra 190 kişinin verisi analize tabi tutulmuştur.

Yapısal eşitlik modeli ve bilgisayarlı argüman delfi yöntemleri kullanılarak veriler analiz edildiğinde, mutluluk, internet kullanımı ve zihinsel algı durumu arasında bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile katılımcıların internet kullanımına olumlu baktıkları ancak aşırı kullanım veya amaç dışı kullanımı konularında çekinceleri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kullanıcıya etkin ve katılımcı bir ortam sunan Web 2.0'a uygun olarak uygulanan bilgisayarlı argüman delfi yöntemi aracılığıyla toplanan yarı yapısal verilerin analizinde ortaya çıkan sonuçlar ile bir yapısal eşitlik modeli olan faktör analizi kullanılarak elde edilen sonuçların benzer olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar neticesinde, ihtiyacın bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sayesinde azalacağı bulgusuna varılmıştır. Bu tez çalışması, bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ve anket uygulaması yöntemlerini birlikte kullanan ilk ulusal çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: yapısal eşitlik modeli, bilgisayarlı argüman delfi yöntemi, internet, mutluluk, Web 2.0

ABSTRACT

RESEARCH OF INTERNET AND HAPPINESS RELATION BY USING STRUCTURAL EQUATION MODELING AND COMPUTERIZED ARGUMENT DELPHI METHOD

UĞUR, Serkan

Master, Department of Information Technology

Thesis Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Meltem Yıldırım İMAMOĞLU

September 2016, 120 page

Decrease the amount of happiness and an increase in the Internet usage rate over the years in Turkey, the state institutions on the subject has decided to fight in order to protect the public from the negative effects of the Internet and higher of Internet addiction at unhappy individuals in their social life has been determined by the authorities.

The size of the relationship between the Internet and happiness and how they affect each other are the aim of the thesis and, the results thanks to comparative analysis techniques by using today's data collection technologies were reached. Using together structural equation model and computerized argument delphi method the relationship between Internet and happiness was investigated within this thesis. In this research, it is claiming computerized argument delphi method is the equivalent of the survey method, of the left of 190 people' data has been analyzed after 211 people' incomplete data and incorrect markings was cleaned.

Data analysis when using together the structural equation modeling and computerized argument delphi methods, it was found a relationship among happiness, Internet and mental perception. Also, with computerized argument delphi method, it was reached like results the respondents look positively using the internet but they have excessive use or the diversion use.

Web 2.0 offers effective and a participatory environment for user, factor analysis's results as a structural equation modeling with the obtained results with analysis of semi structured data are similar, in accordance with it's applicable computerized argument delphi method. As a result, the need was reduced thanks to computerized argument delphi method and arrived at a conclusion. This thesis study is the first national study using computerized argument delphi method and survey method together.

Keywords: structural equation model, computerized argument delphi method, internet, happiness, Web 2.0

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

Küresel bir iletişim ortamı olan İnternet 1969 yılında askeri bir proje olarak ortaya çıkmıştır [15]. Sivil kullanıma açıldığı 1980'li yıllardan günümüze etkinliğini artırarak devam ettirmektedir. İnternetin tarihsel gelişimindeki en önemli buluşlar 25 Aralık 1990 tarihinde Tim Berners-Lee tarafından geliştirilen Hyper Text Transfer Protocol (HTTP) ve ilk web tarayıcısı, insanlığa internet üzerinden verilen hizmetlerin altyapısını oluşturmuştur [53] [56]. Aradan geçen yaklaşık 25 yıllık süreçte Web'in geçirdiği değişim ve dönüşüm baş döndürücü bir hızla sahiptir [22].

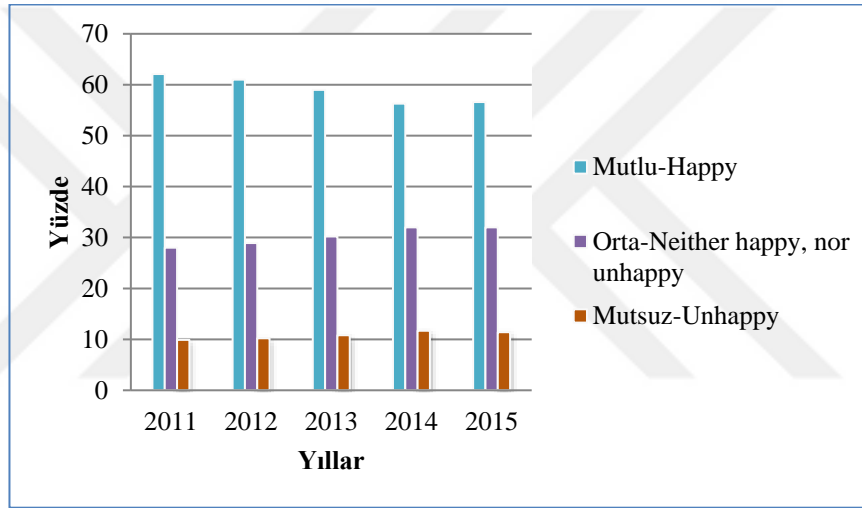
O'Reilly Media tarafından 2004 yılında ortaya atılan bir kavram olan Web 2.0, Web'in ilk dönemlerindeki gibi kullanıcıyı pasif değil aktif bir öge olarak konumlandırmıştır [57]. Sosyal medya platformları, iletişim sistemleri, bilginin özgürce paylaşıldığı ve kullanıcıların katkı sağladığı birçok blog, forum ve sayısız bilgi içeriğine sahip internet ansiklopedileri yeni bir ortam olarak karşımıza çıkmıştır. Belki de Web 2.0'nin kullanıcılara en büyük katkısı kişisel bir web sayfasına sahip olmadan sosyal medya platformlarında ve blog sitelerinde kendimize ait içeriklerimizi rahatça paylaşabilmemiz ve internette kendimizi rahatça ifade etme özgürlüğünü tanınmasıdır.

1993 yılında internet ile tanışan Türkiye geçen zaman içerisinde internet kullanımını benimsemiş ve 37,7 milyonluk aktif internet kullanıcısı ile dünyanın önde gelen ülkelerinden birisi olmuştur [12].

İçinde bulunduğumuz 21.Yüzyıl internetin etkisiyle bilginin kolay ve hızlı bir şekilde paylaşıldığı, yaşam tarzlarımızın ve iş yapma şeklimizi büyük oranda değiştirdiğimiz yüzyıl olarak insanlık tarihindeki yerini almıştır. Günümüzde İnternette her ne kadar hayatın birçok alanında yararlanılıyor olsa da, İnternet'in temelde bilginin sunumu, zaman ve mekan gibi kavramları ortadan kaldıran iletişim hizmetleriyle ön plana çıktığı görülmektedir [26].

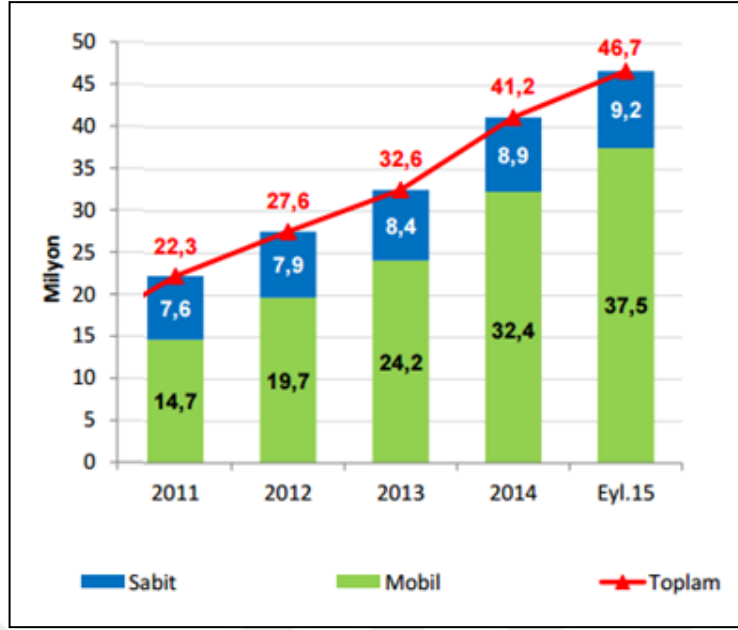
Günümüzde yaklaşık üç milyar insanın internet kullandığı gerçeğinden hareketle internet kullanımının toplumsal ve psikolojik yansımaları olacaktır ve kendi içerisinde araştırılmaya değer unsurlar barındıracaktır [38]. Bu unsurlar arasında araştırma konumuzun temelinde de yer alan mutluluk duygusu insanlık tarihi boyunca önemli bir yer tutmuştur.

Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde “bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşmaktan duyulan kıvanç durumu” olarak tanımlanmaktadır [3]. Bir başka tanımlama da ise mutluluk, bireyin olumlu duyguları sürekli, olumsuz duyguları az yaşaması ve yaşamdan yüksek doyum alması olarak tanımlanmaktadır [28] [29]. Ülkemizde yapılan mutluluk ve internet ile ilgili araştırmalara aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 1.1: TÜİK genel yaşam memnuniyeti düzeyi grafiği.

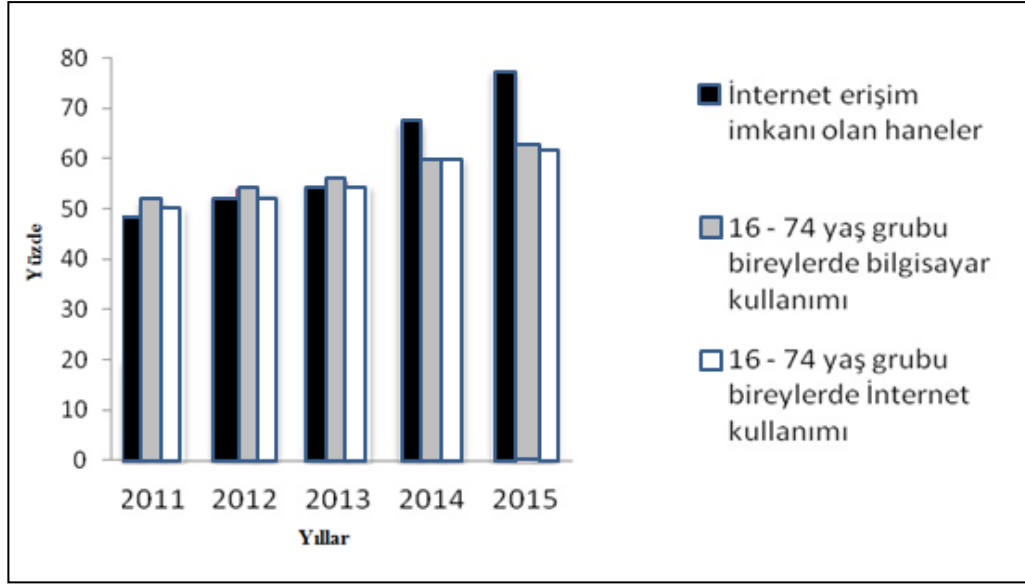
Şekil 1.1’de görülebileceği üzere 2011-2015 yıllarını kapsayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan kendini mutlu, normal ve mutsuz olarak ifade eden bireyler üzerinde yapılan araştırma sonuçlarını gösteren istatistikler görselleştirildiğinde mutlu bireylerin oransal olarak bir azalış içinde olduğu ve bu azalışın internetle bir ilişki olup olmadığı bu tez kapsamında araştırmalara başlanmıştır [55].

Şekil 1.2: 2011- 2015 arası geniş bant internet abone sayısı gelişim değerleri.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yayınlanan ve Şekil 1.2’de gösterildiği üzere 2015 Yılı 3. Çeyrek Üç Aylık Pazar Verileri Raporu incelendiğinde geniş bant internet abone sayısında önceki yıllar baz alındığında 2011 sonrasında ciddi bir artış olduğu Tablo 3’de görülmektedir [9]. Ayrıca 2009 Temmuz ayında Türkiye’de kullanıma sunulan 3.nesil mobil geniş bant (3G) kullanım oranının her sene milyonlarca yeni kullanıcıyla buluşması, internettin artık sadece veya iş yerinden değil yolda, tatilde, araçta kısaca mekandan bağımsız olarak interneti kullanma olanaklarının artması olarak karşımıza çıkmıştır. Diğer bir unsurda düzenli internet kullanan (hemen her gün veya haftada en az bir defa kullanan) bireylerin oranının %94,2’ye kadar yükselmesi Türk insanının interneti hayatının bir parçası haline getirdiğinin bir başka göstergesidir [61].

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayınlanan ve Şekil 1.3’te gösterilen Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2015 araştırmasında 16-74 yaş grubundaki bireylerde %55,9 olduğunu görülmektedir [25]. Ayrıca Şekil 1.3’de gösterildiği gibi yıllar itibariyle bakıldığında kullanıcı oranı her yıl artış göstermektedir.

Şekil 1.3: 2011-2015 yılları arası internet erişimi ve kullanımı değerleri.

Aile yapısının oldukça önemli olduğu Türk halkında, internetin aile ve toplumsal ilişkilerimize nasıl yansıdığı ile ilgili araştırma raporları ve anketlere bakıldığında bu konuda T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yayınladığı kaynaklarda incelemeye değer birçok bilgi paylaşılmıştır. Örneğin 2014 yılında yayınlanan Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırmasında “Aldatma”, “Cinsel Yaşam Değerler”, “Hayat Görüşü ve Yaşam Tarzı” gibi boşanma nedenlerinin oluşmasında İnternetin etkili olduğu bizzat bu durumu yaşamış şahıslar tarafından ifade edilmiştir [2]. 2011 yılında yayınlanan Türkiye Aile Yapısı Araştırması Tespitler, Öneriler isimli bir başka çalışmada “Anne Baba ile Çocuklar Arasındaki Temel Sorun Alanları” başlığı altında sorulan sorular arasında İnternet kullanımı/ bilgisayar oyunu konusu eklenmiştir [6]. Buna ek olarak 2006 yılında yapılan araştırmayı incelediğimizde İnternet kullanımı ve bilgisayar oyunu konusu ile ilgili herhangi bir soru ile karşılaşmıyoruz. Bu soru bize geçen süre içerisinde internetin hayatımızda artık bir yeri olduğunu göstermesi açısından önemlidir. %20,2 olarak belirtilen oran Anne Babaların çocuklarıyla İnternet kullanımı/ bilgisayar oyunu yüzünden bazen ve sık sık sorun yaşadığını göstermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) Anayasası'nın 41. Maddesinde belirtildiği üzere aile, toplumun temeli olarak kabul edilmekte ve devletin, ailenin huzur ve refahı için gerekli tedbirleri alması gerekliliği belirtilmiştir [41]. Diğer yandan 2014-2018 dönemi kapsayan ve Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan 10.Kalkınma

Planı'nda ise "toplumun çekirdeğini oluşturan, bireyleri ve toplumu bir arada tutan aile kurumu, hoşgörü, sevgi ve karşılıklı anlayış çerçevesinde yetişen bireyler, güçlü toplum olmanın temel esasıdır" denilerek, ailenin "toplumsal yapının ve dayanışmanın güçlendirilmesi için kritik bir öneme sahip" olduğu vurgulanmaktadır. Planlanan Hedefler ve Politikalar başlığı altında halkı internetin olumsuz etkilerinden koruma ve gerekli tedbirlerin alınmasıyla ilgili birçok karar bulunmaktadır [43].

Anayasadaki ilgili maddeler uyarınca Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu konuda vatandaşını koruma ile ilgili bazı kararlar almıştır. Ayrıca bağımlılıklarla mücadele konusunda Türkiye'nin sivil toplum kuruluşlarından olan Yeşilay internet bağımlılığını teknoloji bağımlılığı başlığı altında değerlendirmiş ve bireyleri internetin olumsuz etkilerinden korumak için birçok proje, yayın ve etkinlik geliştirmiştir [45] [24] [44] [48].

Yukarıda belirtilen bilgilere göre internet kullanımı her geçen gün artmış ve bu durum ile ilgili devlet kurumları ve akademik çevreler çeşitli araştırmalar yapmıştır. Tüm bu bilgiler ışığında bu araştırma çalışmasında internet ve mutluluk arasındaki ilişkinin ülkemizdeki yansımaları tartışılacak ve toplanan veriler farklı yöntemlerle analiz sürecinden geçirilecektir. Şöyle ki bu çalışmanın özünde yarı yapısal verileri toplama aracı olarak kullanılan bilgisayarlı argüman delfi yönteminin yapısal veri toplama aracı olan anket ile birlikte kullanılabilmesi ve elde edilen verilerin analizleri sonucunda aralarında anlamlı bir ilişki olduğu bilgisi araştırılmaktadır. Bu çalışma kapsamında bilgisayarlı argüman delfi yöntemi kullanılması çok büyük önem taşımaktadır. Çünkü Web 2.0'in kullanıcıyı aktif bir öge olarak konumlandırıp üretilen içeriğin değerlendirilmesi, hedefe yönelik soruların kullanıcılara direkt yöneltilmesi ve diğer kullanıcıların aktif katılımı sağlanarak etkileşim sağlanması gibi unsurların bir arada oluşu çalışmamıza katkı sağlayacaktır. Çalışmamız beş bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde internetin kısa tarihsel geçmişi ve resmi kaynaklardan alınan istatistiksel grafikler ve mutluluk ile ilişkisine değinilmiştir. İkinci bölümde internet kullanımı, mutluluk ve kullanıcılara etkileri ile ilgili yayınlanmış bilimsel yayınları ve araştırmaları içeren literatür taraması yapılarak bu çalışmaların genel olarak amacı açıklanmıştır ve bizim çalışmamızla aralarındaki farklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Üçüncü bölümde çalışmamızda kullandığımız materyaller ve kullanılan yöntemler metodolojik olarak anlatılmakta, dördüncü bölümde bilgisayarlı argüman delfi ve anket çalışmalarında toplanan verilerimizin

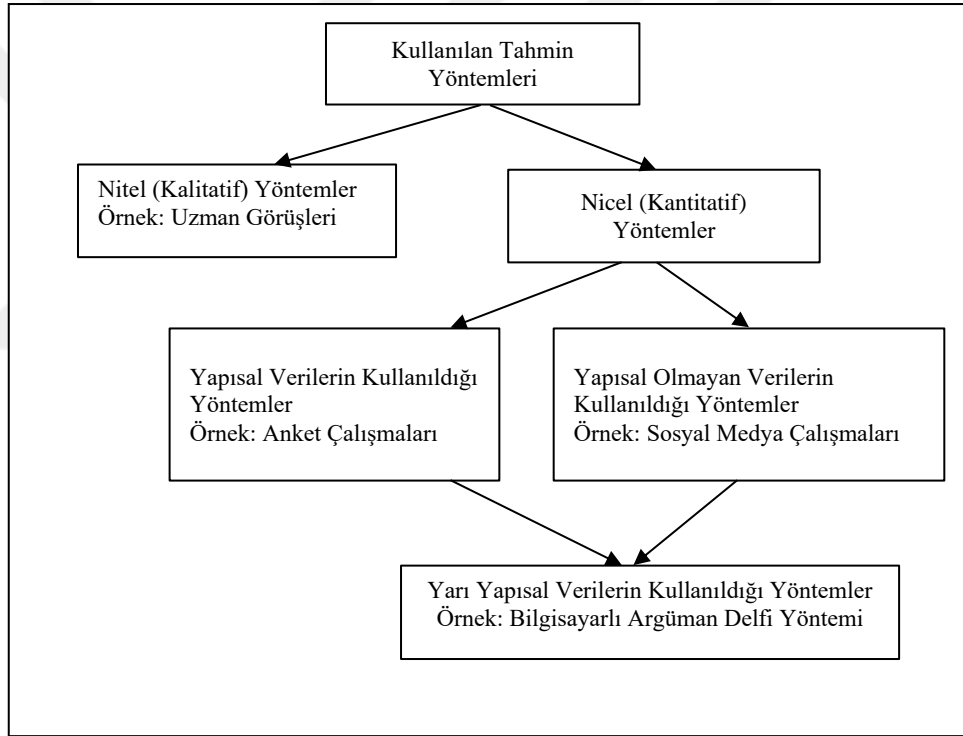
analizi sonucunda ulaştığımız bulgulara yer verilmektedir. Son olarak beşinci bölümde çalışmamız ile ilgili ulaşılan sonuçlar, tartışmalar ve öneriler anlatılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde tez çalışmamız için kullanılan tahmin yöntemleri incelenmiş olup aşağıda bu araştırma çalışmasında kullanılan yöntemler detaylı olarak anlatılmıştır.

Şekil 2.1: Kullanılan tahmin yöntemleri.

Şekil 2.1’de gösterildiği gibi tez çalışmamızda kullanılan tahmin yöntemleri, nitel (kalitatif) ve nicel (kantitatif) olmak üzere iki ana başlık altında incelenebilir.

2.1 Nitel (Kalitatif) Çalışmalar

Kalitatif çalışmalarda insan sezgileri üzerine yapılan çok farklı analitik çalışmaların yanında tecrübelerine dayalı örnek üzerinde durulurken, kantitatif yaklaşım ise genellikle istatistiksel çalışmalar tarafından şekillendirilmektedir [5]. Bu çalışma için yapılan ve nitel yöntemleri içeren literatür taramasında Prof. Dr. Erol Göka ve Dr. Baise Tıkır tarafından kaleme alınan İnternet Bağımlılığı gerçek mi, efsanemi isimli makalede zaman içerisinde kullanım oranı ciddi oranda artan internetin bu süreçte bir bağımlılığa dönüştüğü ve artık tıp dünyasını ilgilendiren bir konu olduğu üzerinde durulduğu görülmüştür [63]. Makalede ayrıca yaşam kalitemizi direkt olarak etkileyen uykusuzluk, yaşam kalitesinin düşmesi, meydana gelen fiziksel problemlerin yanı sıra bunlardan nasıl kaçınabileceğimizi ifade eden öneriler de bulunmaktadır. Bizim çalışmamızdaki konularla yakından ilgili olsa bile bu makale herhangi bir analiz veya veri toplama amacı gütmemiştir. Daha çok internet bağımlılığı ile ilgili mevcut durum ifade etmiş ve bu bağımlılıktan korunmak için önerilerde bulunmuştur.

Diğer bir nitel yöntemeye dayalı yayında ise 2014 yılında Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan 18 yaş altı okuma yazma bilen bireyleri kapsayan araştırma hakkında röportaj veren Doç. Dr. Sema Zergeroğlu 2014 yılında yüzde 6,86 olan internet bağımlılığının 2023 yılında % 26,59'a çıkacağını ifade etmiştir [35]. Bir diğer ilginç bilgi ise bağımlı bireylerin fiziksel olarak negatif yönde etkilenmelerine rağmen, tatmin olmak için internette daha fazla zaman geçirmek istemeleridir. Bu çalışma daha çok 18 yaş ve altındaki bireylerin internet bağımlılık düzeylerinin ölçülmesi ve sonraki yıllar için bağımlılık oranları ile ilgili kestirim yapmayı amaçlamaktadır. Ayrıca bu araştırma çalışması Sağlık Bakanlığı himayesinde yapıldığı için bireyleri korumak amaç edinilmiş ve çözüm önerileri getirmiştir. Bizim çalışmamızda internet bağımlılığının önlenmesi veya önümüzdeki yıllardaki oranının ne olacağı gibi bir öngöründe bulunma amacı bulunmamaktadır.

Ayrıca yüz yüze veya birebir iletişim kurma gibi geleneksel alışkanlıklarımız yerine internet üzerinden kurulan iletişim uzmanlar tarafından “sanal yalnızlık” tarif edilmekte ve bu konuda birçok uzman görüş belirtmektedir [49].

2.2 Nice (Kantitatif) Çalışmalar

Literatür taramamızdaki bir diğer ana başlık olan Kantitatif (Nicel) Yöntemleri kendi içerisinde iki genel grup altında inceleyebiliriz. İlki insanların istatistiksel olarak demografik özellikleri ve fikirlerini toplamayı amaçlayan ve yapısal verileri içeren anket çalışmalarıdır [40]. İkincisi ise birçok farklı kaynaktan özellikle web, blog ve/veya sosyal medyadan elde edilen sayısal verilerin işlenmesi ve sonrasında araştırmanın amacına uygun olarak seçilen yapısal olmayan verilerin analiz edileceği metin veya web madenciliği teknikleri kullanılarak istatistiksel modeller üzerinden sonuçlara ulaşılmasıdır [10].

Bu araştırma kapsamında incelenen ve anket yöntemi ile yapısal verileri toplayıp analiz eden çalışmalar arasında bizim çalışmamıza en benzer araştırmanın İran'da yapıldığı görülmektedir. Güneydoğu İran'da bulunan Zahedan Tıp Bilimleri Üniversitesinde eğitim gören öğrencilere uygulanan internet bağımlılığı ve mutluluk arasındaki ilişkiyi gösteren çalışmada internet bağımlılığının; öğrencilerin okul başarısını etkilediği ve en çok etkilenenlerin erkek öğrenciler olduğu gibi sonuçlara ulaşılan bir araştırma yapılmıştır [21]. Bizim çalışmamızda da kullandığımız Yang İnternet Bağımlılık Testi (İBT) ve Oxford Mutluluk Testi (OMT) bu çalışmada da kullanılmıştır [59] [30]. Söz konusu araştırmanın anketi basit rastgele tabakalı örnekleme metodu kullanılarak 3727 öğrenci (2351 kadın, 1376 erkek) arasından seçilen 380 öğrenciye uygulanmıştır. Ancak anketin yapıldığı kitle sadece tıp bilimleri öğrencileri olduğu için araştırma 18-27 yaş aralığında sınırlı kalmıştır ve araştırmanın genelinde “internet bağımlılığı” ve “öğrencileri internet bağımlılığından kurtarma önerilerine” araştırma makalesinin içerisinde birçok kez yer verilmiştir. Bizim çalışmamız kapsamında ise söz konusu anket daha geniş bir kitleye ve yaş sınırı olmaksızın uygulanmış olup detayları bulgular bölümünde verilmiştir.

Ülkemizde yapılan benzer bir araştırma Ege Bölgesinde bulunan iki farklı lisede eğitim gören 328 öğrenciye tabaklı örnekleme metodu uygulanmış ve İnternet bağımlılık riski ve kişisel özellikler bağlamında yapılmıştır [13]. Beş farklı kişilik özelliğine dayalı internet bağımlılığına dayalı bu çalışmada yaşamlarında titiz, dikkatli bireylerin internet bağımlılık riskinin düşük ve lise çağındaki gençlerin sosyal bir çevreyi keşif etmek ziyade interneti keşfetmeye daha yatkın oldukları gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmanın bizim çalışmamızdan ayrılan en temel farkları ise, araştırma katılımcılarının lise çağındaki gençler olması belirli bir yaş

aralığı için bize bilgiler vermesine rağmen bizim araştırmamızda herhangi bir yaş aralığı sınırlandırılması bulunmamaktadır. Bir başka fark ise katılımcıların kişilik özelliklerine göre araştırma yapılıp sonuçlarının internet bağımlılık riski oluşturulup oluşturulmaması gayesi güdülmüştür. Bizim araştırmamızda ise mutluluk kavramı ön plandadır.

Bir diğer anket çalışması ise 2011 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde yayımlanan bir makalede belirtildiği üzere Orta Batı Teknoloji Üniversitesinde eğitim gören farklı etnik gruplara ait (Kafkas, Hispanik, Afro Amerikan vb) gönüllü 185 üniversite öğrencisine İnternet kullanımı, mutluluk, sosyal destek ve içe dönüklük başlıklarını kapsayan bir araştırma çalışması uygulanmıştır [14]. Kullanıcılara e-posta gönderilerek web tabanlı bir sistem üzerinde anket çalışması uygulanmıştır. Elde edilen anket sonuçları için Bradburn Affect Balance Scale, Subjective Happiness Scale ve Social Support Appraisal Scale gibi farklı ölçekler kullanılmış ve araştırma sonucunda mutluluk düzeyi düşük öğrencilerin internet üzerinden sahtecilik, izinsiz program kullanma ve hacking gibi yasal olmayan yöntemlere başvurduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bizim araştırmamızda ise ankete katılan kullanıcıların yasal olmayan yöntemlere başvurup vurmamalarından ziyade demografik bilgileri, internet kullanım alışkanlıkları ve psikolojik durumları bir arada değerlendirilip, araştırma bu yönde ilerlemiştir.

Son olarak Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde yapılan üniversite öğrencileri arasındaki internet bağımlılığı ve depresyonun değerlendirmesi isimli çalışma aracılığıyla 3442 öğrenciye ulaşılmıştır [60]. Anket yoluyla elde edilen veriler The Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis testi ve Spearman Korelasyon testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Bulunan sonuçlar itibariyle daha çok sosyolojik bir çalışma çıktılarına sahip olan makalede, erişim olanakları ve kontrolsüz kullanımından dolayı internet bağımlılığının en çok anne babası çalışan üniversite öğrencilerinde görüldüğü tespit edilmiştir. Diğer bir sonuç ise birinci sınıf öğrenciler için internet bağımlılığının ciddi bir sağlık problemi oluşturduğudur. Sonuç olarak İnternet bağımlılığı ve depresyon seviyeleri arasında güçlü, pozitif yönde bir korelasyon olduğu belirlenmiştir.

2015 Ağustos ayında İsrail'de yayınlanan “internet çağında memnuniyet, son 10 yıldaki değişimler” isimli çalışmada ise yıllık sosyal anket çalışmalarından derlenen hazır veriler üzerinden bir araştırma çalışması yapılmıştır [27]. Ayrıca

araştırmada baz alınan temel nokta 65 yaş ¼st¼ kişilerle, 20-64 yaş grubu kişiler arasında internet adaptasyonu ve yaşam memnuniyetlerinin karşılaştırılması olarak ifade edilebilir. Bu çalışmada kullanılan veri setinin hazır verilerden oluşması ve yaş gruplarına g¼re iki farklı kategoriye ayrılması bizim çalışmamızdaki araştırma y¼ntemine taban tabana zıtlık oluşturuyor. Zaten anketimize katılan en yaşlı kullanıcı 64 yaşındadır.

Diğer bir araştırma ise Internet kullanımı, Facebook bağımlılığı ve depresyon: Kesitsel bir çalışmanın sonuçları isimli Mayıs 2015 tarihinde yayınlanan makalede açıklanmıştır ve 672 Facebook kullanıcısı ¼zerine yapılan kesitsel bir çalışmayı içermektedir [7]. Bu araştırmadaki değişkenler cinsiyet, yaş ve g¼nl¼k internet kullanım s¼residir ve anket sonuçları hiyerarşık çoklu regresyon analizine tabi tutularak sonuca gidilmiştir. Bizim araştırmamızda kullanılan değişkenler bu araştırmadan farklı olup, katılımcı sayısı daha az ve analiz tekniği olarak da regresyon kullanılmamıştır.

Literat¼r araştırması yaparken metin madenciliği (text mining) veya internet madenciliği (web mining) y¼ntemi kullanılarak salt internet ve mutluluk arasındaki ilişkiyi inceleyen bilimsel yayınlardan ziyade anahtar kelime analizi y¼nteminin kullanıldığı yayınlara rastlanmıştır [11] [46] [37]. Bunun nedeni, bu s¼rete işlenmesi gereken çok fazla sayıda yapısal olmayan veriyi barındırması ve bu veriler ¼zerinde işlem yapılmasının olduğca zor olmasıdır. Merrill Lynch'in yaptığı açıklamaya g¼re kullanılabilen iş verilerinin %85'inden fazlası yapısal olmayan veri formatındadır [23]. Zaten kullanmış olduğumuz bilgisayarlı arg¼man delfi metodu bilgisayar ile metin analizi yapmak yerine analiz s¼recinin katılımcıların sistemdeki değerlendirmelerine dayandırarak, bilgisayarların işlem zorluğunu ortadan kaldırmaktadır [34]. Bu çalışmanın kapsamı yapısal olmayan veri analizi y¼nteminden ziyade yarı yapısal veriler ile çalışma imkanı veren bilgisayarlı arg¼manlı delfi y¼nteminin kullanılmasını içermektedir. Birbirini tekrar eden bizim çalışmamıza katkısı olmayacağından dolayı internet bağımlılığı veya mutluluk ¼zerine yapılan bu çalışmalara bu tez kapsamında yer verilmemiştir [31] [39] [36].

2.3 Araştırmanın Konusu ve Kapsamı

Yukarıda açıklanan bilgiler ışığında bizim çalışmamızın amacı internet ve mutluluk arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Ayrıca bu çalışmayı diğer

çalışmalardan ayıran iki farklı özellik bulunmaktadır. Bu özelliklerden ilki; Veri toplama yöntemi olarak, yarı yapısal veriler için Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi ve yapısal veriler için Google Forms üzerinden çevrimiçi anket oluşturularak veri toplama işlemi tamamlanmış ve özellikle sosyal medya üzerinden anket formu linki paylaşarak 200'ün üzerinde internet kullanıcılarına ulaşılmıştır. Söz konusu diğer araştırmalarda ise hazır veriler veya sadece anket aracılığıyla veriler toplanmıştır ve hiçbirinde Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi (BADY) kullanılmamıştır. Bizim araştırmamızı diğer araştırmalardan ayırtıran ikinci özellik ise yarı yapısal verileri analiz etmek için kullanılan Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemidir. Anket gibi yapısal bir verileri toplama aracı olan anket çalışmasının ve yapısal olmayan verileri analiz etmek için kullanılan metin madenciliği gibi yöntemler ile birlikte kullanılabilmesi iddiasıdır. Bu yöntem sayesinde daha az soru sorarak kısa zaman içerisinde elde edilen araştırma sonuçları karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

2.4 Araştırmanın Amacı

Bu araştırma çalışması ile internet ve mutluluk ilişkisi yapısal eşitlik modeli kullanılarak ayrıntılı bir şekilde incelenecek ve elde edilen anket sonuçları analiz edilecektir. Literatüre baktığımızda internet mecrasının kullanımı genellikle sosyolojik bir çalışma olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak olumlu ve olumsuz taraflarını değerlendirmek ve derecelendirmek gibi geniş katılımlı bir çalışma henüz yapılmamıştır. Bu çalışma sayesinde internetin bireylerin mutluluğuna olumlu veya olumsuz etkisinin yanı sıra hayatımızdaki yerinin önemini ortaya koyulmaya çalışılacaktır. Bu çalışmayla beraber katılımcıların:

1. İnternet kullanım alışkanlıkları
2. İnternet kullanımının yaşamlarına etkisi
3. Cinsiyet, yaşanan il, medeni durum, gibi demografik yapıların mutluluk ve internet ilişkisine etkisinin ölçülmesi gibi internetin, toplumsal ve davranışsal etkileri araştırılacaktır.

2.5 Araştırmanın Önemi

Günümüzde internet üzerinden milyarlarca kullanıcı aktif olarak birbirleri ile etkileşimde bulunmakta ve ağırlıklı olarak bilgi edinme, ticaret ve eğlence gibi

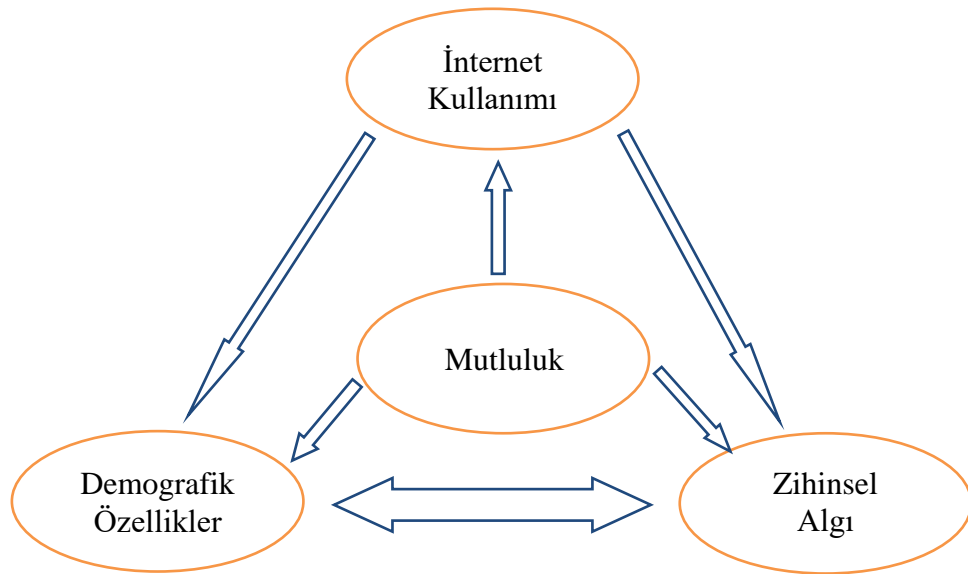
aktivelere katılmaktadır. Bu aktiviteleri yaparken zaman ve emek harcamakta dolayısıyla internet günlük hayatın bir parçası haline gelmektedir. Ayrıca bu çalışmada toplumun büyük bir kısmını ilgilendirdiğinden dolayı sosyolojik bir tarafının olmasının yanında bilginin en önemli araç olduğu günümüzde bilgiyi nasıl kullandığımız gibi önemli bir konuya katkı vermeye çalışılacaktır.

2.6 Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Bu tez kapsamında yapılan literatür araştırmasında daha önce yapılan çalışmaların ortaya koyduğu sonuçlar genel olarak sıralanacak olursa, aşağıdaki bulgulara ulaşılabilir:

1. İnternet bağımlılığı tıp literatürüne girmiş olan zihinsel bir rahatsızlıktır ve daha çok genç kuşakta görünür [17].
2. Genç kuşak erkeklerdeki internet bağımlılığı, genç kızlara oranla daha fazladır [21] [60].
3. Ülkemizdeki ilgili kurumlar gelecek nesillerin internetin olumsuz yönlerinden etkilenmemesi için bir takım önlemler almak için harekete geçmişlerdir [2].

Tüm bu bulgular değerlendirildiğinde, araştırma kapsamında, değişkenler arası ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla, Şekil 2.2’de gösterilen model oluşturulmuştur.

Şekil 2.2: Araştırma modeli.

Bu araştırma çalışması modeli temel olarak dört ana değişkenden oluşmaktadır. Bunlar; mutluluk; internet kullanımı, zihinsel algı durumu ve anket katılımcılarının sahip olduğu demografik özelliklerdir. Bu model çerçevesinde oluşturulan altı hipotez aşağıdaki Tablo 2.1’de açıklanmıştır.

Tablo 2.1: Model için oluşturulan hipotez testleri tablosu.

H ₀ : Mutluluğun İnternet Kullanımı üzerinde etkisi yoktur. H ₁ : Mutluluğun İnternet Kullanımı üzerinde etkisi vardır.
H ₀ : Mutluluğun Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi yoktur. H ₁ : Mutluluğun Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi vardır.
H ₀ : Mutluluğun Demografik Özellikler üzerinde etkisi yoktur. H ₁ : Mutluluğun Demografik Özellikler üzerinde etkisi vardır.
H ₀ : İnternet Kullanımının Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi yoktur. H ₁ : İnternet Kullanımının Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi vardır.
H ₀ : İnternet Kullanımının Demografik Özellikler üzerinde etkisi yoktur. H ₁ : İnternet Kullanımının Demografik Özellikler üzerinde etkisi vardır.
H ₀ : Demografik Özelliklerin Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi yoktur. H ₁ : Demografik Özelliklerin Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi vardır.

Sonuç olarak ankete katılanlardan yapısal ve yarı yapısal veriler toplanmış ve bir sonraki bölümde tezin konusu olan internet ve mutluluk ilişkisini ortaya çıkartacak araştırma yöntemler ve ölçüm araçları Metodoloji kısmında ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METODOLOJİ

Web 2.0 (sosyal medya, blog, wiki vb) ortamında insanların kitleler halinde içerik ürettiği ve kitle etkileşim sonucu oluşan kitle kaynak (crowd sourcing) çalışmaları bu araştırmaya temel teşkil etmektedir [62]. Günümüzde milyonlarca insanın her gün internet ortamında ürettiği içerikler birer referans olarak kabul edilebilmekte ve bu kaynaklar üzerinden bilgi yönetimi yapılabilmektedir [16] [1]. Sosyal ağlar üzerinde yapılan bu çalışmalar ise istatistik bilimine dayalı olarak gerçekleştirilmek suretiyle veri madenciliği ve alt başlıkları olan görüş madenciliği, metin madenciliği, web madenciliği, sosyal medya analizi, duygu analizi, toplum mühendisliği veya doğal dil işleme gibi konuların altında görülebilir [8] [50].

Yukarıdaki bilgilerden hareketle bu araştırma çalışması için birçok farklı ölçüm aracı kullanılmıştır.

3.1 Araştırmada Kullanılan Ölçüm Araçları

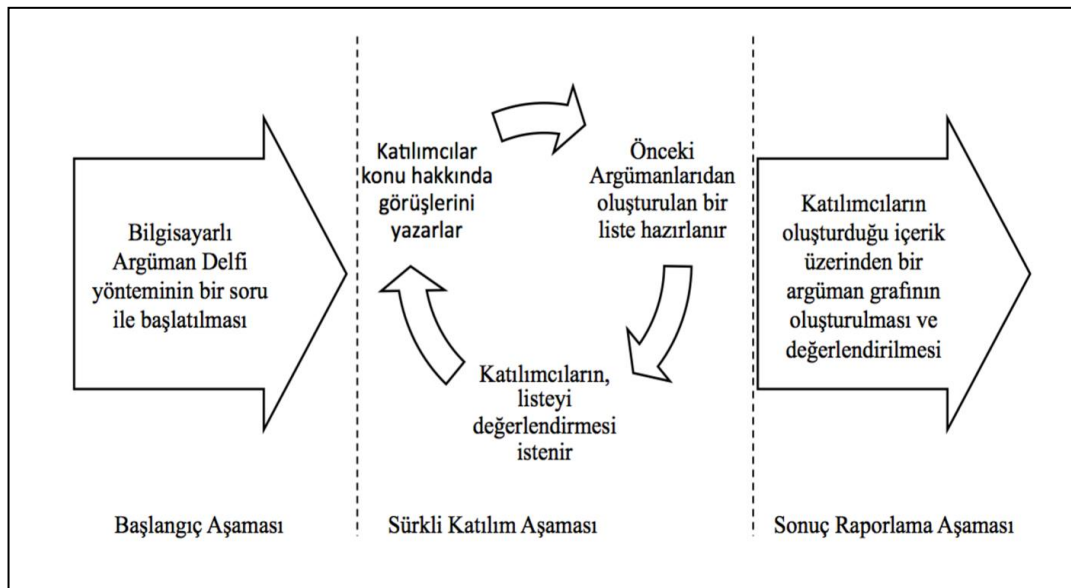
Bu araştırmada anket yöntemi ve bilgisayarlı argümanlı delfi yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla uygulanan anket formu Ek A1’de yer almaktadır. Ölçüm araçlarımızdan ilki olarak BADY’de 3 soru bulunmaktadır. Anket metodunu kullanıldığı ikinci bölümde katılımcılarının demografik bilgilerine ilişkin sorular, OMT ve İBT soruları yer almıştır.

3.1.1 Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi

Delfi yönteminin tarihçesinden bahsedecek olursak: 1944 yılında, baş aktörlerinin Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği olduğu soğuk savaş döneminde, Amerikan ordusunun dünyadaki teknolojik

gelişmeleri tahmin edilebilmesi için, uzmanların görüşlerinin birleştirileceği bir yöntem olarak geliştirilen ve oyun teorisine dayanan bir yöntemdir [47]. Bu yöntemin bir başka çeşidi olan argüman delfi yöntemi ise mevcut delfi yönteminde kullanılan uzlaşma yerine katılımcılar arasındaki tartışmalar üzerinden sonuca gitmeyi hedeflen bir yöntemdir. BADY'nin, internet ve mutluluk arasındaki ilişkinin araştırılması çalışmasına uyarlanması ve bu uyarılmanın internet üzerinden çalışmaya katılan kullanıcılara uygulanması ile internet kullanıcılarının mutluluk seviyeleri, internet ile ilgili olumlu veya olumsuz düşüncelerine kadar elde edilen sonuçlar birçok araştırmaya olumlu katkı sağlayabilecektir.

Yapısal verileri toplamayı amaçlayan anket çalışmaları ve yapısal olmayan metinler üzerinden metin madenciliği ve doğal dil işleme çalışmaları bir alternatif olarak, yarı yapısal bir yol izlemeyi amaçlayan ve bir görüş birliği sağlama aracı olarak da kullanılan delfi yöntemi, söz konusu problemin durumuna ilişkin uzman görüşlerini sistematik bir şekilde elde etmek için kullanılır. Bu teknik kullanılarak bir probleme farklı açılara sahip konun uzmanı olan ve/veya olmayan bireylerin ve grupların yüz yüze gelmeden ortak görüş oluşturmaları amaçlanmaktadır. Ayrıca delfi yöntemi ile katılımcıların farklı bakış açılarının yanında yaratıcılıklarından yararlanılması da amaçlanır. Delfi yönteminin bir diğer özelliği ise bir kitle kaynak (crowd sourcing) çalışması olarak görülebileceği gibi aynı zamanda anket çalışmaları kadar kesin sonuçlara ulaşmayı da başarabilmektedir.

Şekil 3.1: BADY'nin temel aşamaları.

Şekil 3.1’de gösterildiği üzere BADY yapısı itibariyle üç aşamadan oluşur [4]. Bu üç aşama beş farklı değerlendirme ve beş farklı sıralama yöntemi içeren ve tartışmalar üzerine kurulu bir yapısı vardır.

Bu çalışma kapsamında argüman delfi yöntemi üzerinde bazı değişiklikler yapılarak katılımcılar için “sürekli katılım aşaması” genişletilmiştir. Bu sayede kullanıcıların vermiş olduğu cevaplar ve diğer kullanıcıların argümanlarına vermiş olduğu puanlar değerlendirilerek sürekli katılımları sağlanmıştır. Delfi yönteminde bulunan beş farklı birleştirme yönteminden argüman kümesi üzerinde birleştirme işlemi uygulanarak maksimum alınan yöntem kullanılmıştır.

$$a_{\text{Birleştirilmiş}} = \bigcup_{k} \max_{R_{i=1}^n} a_i \quad (\text{Denklem 3.1})$$

Bu yaklaşım ile birleştirilmiş olan argüman listesi, mevcut argüman listesinde verilen en yüksek puanlar alınarak oluşturulur. Yukarıdaki denklemde bulunan R simgesi ve a değerleri Rt , puanlar kümesi ve A argümanlar kümesi olacak şekilde aşağıdaki denklemde açıklanmıştır:

$$R: A \rightarrow A$$

(Denklem 3.2)

$$a, r_1, r_2, r_3 \in A \quad \text{ve} \quad R(a, r_1, r_2, r_3) \in Rt$$

Ayrıca yöntemin değerlendirme aşamasında en düşük puana sahip argüman dışarıda bırakılacak şekilde bir graf yaklaşımı uygulanmış ve bu sayede en düşük değere sahip argümandan başlanarak sonuçta tek bir argüman kalana kadar bütün argümanlar sistemden silinerek ilerlenmiştir. Bu yöntem sonucunda n adet en iyi argümana ulaşılarak projenin çıktısı elde edilmiştir.

3.1.2 Yapısal Eşitlik Modeli

Çalışmamızda anket sonucunda elde edilen ve analiz için uygun hale getirilen veriler bir Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) olan Faktör Analizi’ne tabi tutulmuştur. Spearman tarafından 20. yüzyılın başlarında geliştirilen Faktör Analizi’nin yaygın kullanımı, 1970’li yıllarda bilgisayar teknolojisinde yaşanan hızlı gelişme ile mümkün olabilmiştir [32]. Faktör analizi, altında değişkenler seti olan ve faktör olarak adlandırılan genel değişkenin oluşturulması biçimidir. Araştırma çalışmasını kolaylaştırmak ve basitleştirmek için genel değişken değerleri oluşturulabilir. Söz

konusu bu teknik, aynı zamanda çoklu bağlantı probleminin çözülmesine de katkıda bulunmasının yanı sıra verilerin küçültülmesi işlemini görür [33]. Faktör Analizi sayesinde birbirleriyle ilişkili veri yapılarını birbirinden bağımsız ve daha az sayıda yeni veri yapılarına dönüştürerek, bir oluşumu, nedeni açıkladıkları varsayılan değişkenleri gruplayarak ortak faktörleri ortaya koymak, bir oluşumu etkileyen değişkenleri gruplamak, majör ve minör faktörleri tanımlamak amacıyla kullanılan bir yöntemdir [52].

Faktör analizinin birinci amacı, değişkenler arasındaki doğrusal ilişkinin yönünü ve gücünü belirten Korelasyonu (bağıntıyı) en iyi açıklayan ya da hesaba katan en az sayıdaki ortak faktör sayısını belirlemektir. Faktör döndürmesiyle en uygun faktör çözümü bulunur, faktör yükleri tahmin edilir, ortak faktör veya faktörler için yorum yapılır. Böylece değişkenler arasındaki ilişkinin kökeni analiz edilebilir.

Faktör analizi, bir faktörleştirme ya da ortak faktör adı verilen yeni kavramları (değişkenleri) ortaya çıkarma ya da maddelerin faktör yük değerlerini kullanarak kavramların işlevsel tanımlarını elde etme süreci olarak tanımlanabilir. İyi bir faktörleştirmede ya da faktör çıkartmada: değişken azaltma olmalı, üretilen yeni değişken ya da faktörler arasında ilişkisizlik sağlanmalı ve ulaşılan sonuçlar, yani elde edilen faktörler anlamlı olmalıdır [17].

Araştırmamızda kullanılan ve bir YEM olan Faktör analizi, Açıklayıcı Faktör analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) olmak üzere iki temel başlığa sahiptir.

Kısaca açıklamak gerekirse doğrulayıcı faktör analizinde ilk etapta teorik model oluşturulur ve sonrasında test edilir. Bu sayede önceden oluşturulan modelin doğru olup olmadığı incelenir. Literatüre bakıldığında DFA klasik faktör analizi çalışmalarından sonra kullanılan bir yöntem olduğu görülmektedir [19].

DFA ve AFA arasındaki farklar kıyaslandığında ortaya çıkan durum şu şekildedir [18]:

AFA'da değişkenlerin faktörler üzerindeki yük miktarları araştırılırken, DFA'da değişkenlerin açıkladığı değişkene / değişkenler ile ilgili regresyon katsayıları hesaplanır.

Veriye uygun modeli bulmak için AFA kullanılırken, teorik olarak belirlenen modelin veriye uygun olup olmadığını test etmek için DFA kullanılır.

Önceden tanımlanmış kuramsal bir modele sahip olan araştırmacı DFA yardımıyla her faktörün ölçütü olan bir gözlenen değişkenin yer aldığı belirli sayıda faktörü tanımlarken, araştırmacı kaç adet faktör bulunduğunu, faktörler arasında ilişki olup olmadığı ve her bir faktör için hangi gözlenene değişkenin en iyi ölçüt olduğu gibi önemli konular AFA sürecinde yapılır ve AFA öncesinde araştırmacı herhangi bir modele sahip değildir.

Tezimizin ana faktörlerinden olan mutluluk duygusu bireyin olumlu duyguları sürekli, olumsuz duyguları ise az yaşaması ve yaşamdan yüksek doyum alması olarak tanımlanır [28] [29]. Bu tanımdan yola çıkarak bireyin, genellikle, güven, neşe, sevinç, umut gibi olumlu duyguları sık yaşaması; öfke, nefret, kaygı, korku, umutsuzluk, üzüntü gibi olumsuz duyguları nispeten daha az yaşaması ve evlilik, iş ya da sağlık gibi yaşam alanlarından doyum alması (memnuniyet duyması) mutluluğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir [51].

3.1.3 Oxford Mutluluk Testi

Mutlulukla ilgili araştırmaların artmasına paralel olarak, mutluluğun ölçülmesine yönelik de farklı ölçme araçları geliştirilmiştir. Bizim çalışmamızda ve yapılan birçok araştırma çalışmasında da kullanılan ölçme araçların birisinde OMT'dir. Bu ölçüm aracı Arglye ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir [28]. Zaman içerisinde uygulama zorlukları ve zaman alması nedeniyle Hills ve Argyle [54] tarafından revize edilmiş olan bu ölçek Likert tipi bir ölçek aracı halini alarak günümüzde de aktif olarak kullanılmaktadır. Uluslararası geçerliliğe ve güvenilirliğe sahip olan bu ölçek yaptığımız araştırmada katılımcıların psikometrik özelliklerinin ortaya çıkarılması ve uluslararası çalışmalara katkı sağlaması yolunda faydalı olacağı düşünülmektedir. OMT'nin özelliklerden bahsetmek gerekirse 29 sorudan oluşan, 6'lı Likert ölçeğini kullanan ve Cronbach alfa değeri 0.91 ifade edilen bir ölçüm aracıdır. Tablo 3.1'de OMT için kullanılan likert ölçeği değerleri gösterilmiştir.

Tablo 3.1: Oxford mutluluk testi için likert ölçek değerleri tablosu.

Likert Ölçek Değeri	Açıklaması
1	Kesinlikle Katılmıyorum
2	Orta Derecede Katılmıyorum
3	Biraz Katılmıyorum
4	Biraz Katılıyorum
5	Orta Derecede Katılıyorum
6	Kesinlikle Katılıyorum

3.1.4 İnternet Bağımlılık Testi

Çalışmamızda kullandığımız bir diğer test ise Kimberly Young tarafından oluşturulan ve birçok araştırmada kullanılan İnternet Bağımlılık Testi (Internet Addiction Test)'dir [64]. 6'lı Likert ölçeğini kullanılmış ve bu testte katılımcılara toplam 20 soru yöneltilmiştir. Tablo 3.2'de İBT için kullanılan likert ölçeği değerleri gösterilmiştir.

Tablo 3.2: İnternet bağımlılık testi için likert ölçek değerleri tablosu.

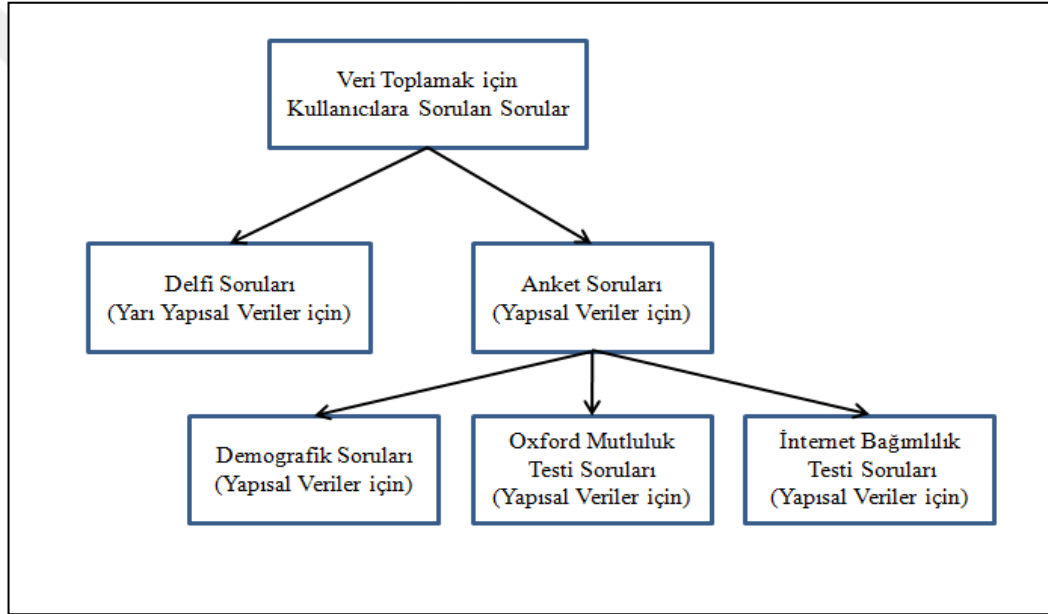
Likert Ölçek Değeri	Açıklaması
0	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Orta Derecede Katılmıyorum
2	Biraz Katılmıyorum
3	Biraz Katılıyorum
4	Orta Derecede Katılıyorum
5	Kesinlikle Katılıyorum

Katılımcıların vermiş oldukları cevapların toplam skorları kişinin internet bağımlılığı düzeyini ortaya koymaktadır. Kimberly Young'a göre bu düzeyler Tablo 3.3'te gösterilmiştir [64].

Tablo 3.3: İBT için bağımlılık değerlendirme tablosu.

Puan Aralığı	Açıklama
0-30 puan arası	Bağımlı değil
31-49 puan arası	Ortalama bir internet kullanıcısı
50-79 puan arası	Ortalamanın üstünde bir internet kullanıcısı
80-100 puan arası	Aşırı bir internet kullanıcısı

Bu bölümde açıklanan BADY, OMT, İBT ve FA ile yapılacak analizler için elde edilen verilerin hangi ölçeklere göre sınıflandırılacağı belirtilmiştir.

Şekil 3.2: Veri toplamak için sorulan soruların grafiksel gösterimi.

Son olarak açıklamaları yapılan yöntemler için sorulan sorular ve hangi veri tipi için toplandığı Şekil 3.2’de gösterildiği gibidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu çalışma metodoloji bölümünde anlatılan BADY, OMT ve İBT Test ölçeği birlikte kullanılarak internet üzerinden ve herkese açık bir şekilde hazırlanmış olan bir araştırma çalışmasıdır.

4.1 Veri Seti Yapısı ve Özellikleri

Araştırmanın ruhuna uygun olması için sadece çevrimiçi (online) olarak erişilebilen ve hedef kitlemiz olan internet kullanıcılarına ulaşmamızı kolaylaştırmasının yanında zaman ve maliyet anlamında da avantajlar sunan sosyal medya platformları (Facebook ve Twitter) aracılığı ile kullanıcıların uygulamadan haberdar olması sağlanmıştır.

Ek A Tablo A-1’de gösterildiği üzere kullanıcılara 19 Aralık 2015 tarihinde erişime açılan anket 20 Ocak 2016 tarihinde erişime kapatılmıştır. Toplam 435 katılımcıya ulaşılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde veri temizliği işlemi yapılmadan ham durumdaki değerler ve grafiksel gösterimler Ek B Tablo B-1’de bulunmaktadır. Toplanan veriler üzerinde veri temizliği yapıldıktan sonra 190 katılımcının veri analizine uygun cevaplar verdiğini görülmüş ve akabinde analizlere başlanmıştır. 190 kişinin cevapladığı ankette (121 Erkek, 69 Kadın) yaş ortalaması 33,54 ve standart sapması 11 olarak bulunmuştur.

Verilerin temizlenmesi, düzenlenmesi, analizi ve grafiklerin oluşturulmasında Microsoft Office 2007, IBM SPSS AMOS 22 ve YED GRAPH EDITOR programları kullanılmıştır.

BADY, OMT ve İBT Test ölçeği için tespit edilen bulgular aşağıdaki gibidir. Ayrıca değişkenlerin analizi ve hipotezlerin doğruluğunun ispatlanabilmesi için faktör analizinden faydalanılmıştır.

4.2. İnternet Bağımlılık Testi Analiz Bulguları

Ankete katılan kullanıcılardan elde edilen veriler analiz edildiğinde internet bağımlısı ve internet bağımlısı olmayan kategorilerinde sahip olduğu değerler Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1: İBT test ölçeğine göre anket cevapları tablosu.

İnternet Addiction Testine göre Değişkenler	Bağımlı Sayısı	Bağımlı Yüzdesi	Bağımlı Olmayan Sayısı	Bağımlı Olmayan Yüzdesi
Toplam Gözlem Sayısı:190	18	%9,47	172	%90,53
Cinsiyet				
Erkek	12	%9,92	109	%90,08
Kadın	6	%8,7	63	%91,3
Eğitim Düzeyi				
İlköğretim	0	%0	4	%100
Lise	3	%11,11	24	%88,89
Üniversite	5	%4,67	102	%95,33
Yüksek Lisans	6	%12,5	42	%87,5
Doktora	4	%100	0	%0
Medeni Durumu				
Bekar (Hiç Evlenmemiş)	11	%10,78	91	%89,22
Evli	7	%9,33	68	%90,67
Boşanmış	0	%0	13	%100
Dul (Veri Yok)	0	%0	0	%0
Yaş Aralığı				
14-24	6	%14,63	35	%85,37
25-35	9	%10,47	77	%89,53
36-46	3	9,68	28	
47-64	0	%0	32	%100
Yaşadığı Şehir				
Ankara	10	%13,33	65	%86,67
İstanbul	2	%4,17	46	%95,83
Diğer	6	%8,96	61	%91,04

Tablo 4.1 (Devam): İBT test ölçeğine göre anket cevapları tablosu.

İnternet Addiction Testine göre Değişkenler	Bağımlı Sayısı	Bağımlı Yüzdesi	Bağımlı Olmayan Sayısı	Bağımlı Olmayan Yüzdesi
İnterneti Kullanım Amacı				
Sosyal Medya	3	%15,79	16	%84,21
Bilgi Araştırma	0	%0	43	%100
Zaman Geçirme	2	%33,33	4	%66,67
Müzik Dinleme	0	%0	0	%0
Eğlence	0	%0	1	%100
Sosyal Medya, Bilgi Araştırma	2	%4,17	46	%95,83
Sosyal Medya, Bilgi Araştırma, Zaman Geçirme	0	%0	8	%100
Sosyal Medya, Bilgi Araştırma, Zaman Geçirme, Müzik Dinleme	0	%0	5	%100
Sosyal Medya, Bilgi Araştırma, Zaman Geçirme, Müzik Dinleme, Eğlence	4	%20	16	%80
Bilgi Araştırma, Zaman Geçirme	0	%0	1	%100
Bilgi Araştırma, Zaman Geçirme, Müzik Dinleme	0	%0	1	%100
Bilgi Araştırma, Zaman Geçirme, Müzik Dinleme, Eğlence (Veri Yok)	0	%0	0	%0
Zaman Geçirme, Müzik Dinleme (Veri Yok)	0	%0	0	%0
Zaman Geçirme, Müzik Dinleme, Eğlence (Veri Yok)	0	%0	0	%0
Müzik Dinleme, Eğlence (Veri Yok)	0	%0	0	%0

Tablo 4.1’de görülebileceği gibi anketimize katılan bireylerin İBT Test sorularına vermiş oldukları cevaplar analiz edilmiş ve ayrıntılı sonuçlara ulaşılmıştır. 121 Erkek, 69 Kadın katılımcının katıldığı ankette dikkat çekici istatistiklerinden ilki eğitim düzeyi yükseldikçe hem internet kullanımının hem de internet bağımlılık oranının artmasıdır. Ayrıca internet bağımlılığının kadın katılımcılara göre erkek katılımcılarda daha fazla olduğu gözle çarpılmaktadır. Anket katılımcılarının yaşadıkları iller ağırlıklı olarak Ankara ve İstanbul şehirleri olarak kümelenebilir.

Farklı şehirlerden (İzmir, Bursa, Adana, Antalya vb) anketimize katılan bireyler sayısal olarak anlamlı bir çoğunluk oluşturmadıkları için Diğer kategorisinde yer almışlardır. İnternet kullanım amaçları analiz sonuçlarında en çok tercih edilenler Sosyal Medya kullanımı ve Bilgi araştırma başlıklarıdır. Zaman geçirme, Müzik dinleme ve Eğlence gibi amaçların birlikte olduğu seçenekler kullanıcılar tarafından tercih edilmediği görülmektedir. Sonuçlara bakıldığında bu başlıklarla ilgili veri olmadığı net olarak görülebilir.

İBT sonuçlarını incelediğimizde ise hem sayısal hem de oransal olarak internet bağımlılığının erkek kullanıcılarda daha yüksek olduğu görülmektedir. Dikkat çekici bir diğer unsurda internet kullanım düzeyinin aşırı düzeye (80-100 skor aralığı) yaklaştıkça kullanıcı sayısının azalmasıdır. Bunu Tablo 4.2’de görebiliriz.

Tablo 4.2: Cinsiyete göre İBT sonuçları.

İnternet Bağımlılığı Skorları	Erkek	Kadın	Toplam
0-30	81 (%66,9)	49 (%71)	130
31-49	28 (%23,3)	14(%20,29)	42
50-79	9 (%7,44)	5 (%7,25)	14
80-100	3 (%2,48)	1 (%1,45)	4
Toplam	121	69	190

4.3 Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Analiz Bulguları

Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ilk kez üç aşamalı soru zincirine göre adapte edilmiştir ve devamında kişilerin demografik, internet kullanım amaçları ve internet kullanımının kişilerin psikolojik durumlarını nasıl etkilediğini gösteren bilgiler elde edilmiştir. Delfi yönteminin kullanılması için aşağıdaki sorular sorulmuştur:

1. İnternet kullanımı sizce mutluluğu ne yönde etkiler?
2. Neden böyle düşünüyorsunuz?
3. Lütfen aşağıdaki görüşlere yıldız veriniz.

Kullanıcıların shedai.net/delphi/ses/internet/ web adresi üzerinden sorulara ulaşılabilmesi için sistem sunucusunda betik bir programlama dili olan PHP (Personal Home Page – Kişisel Ana Sayfa) dili ve veritabanı olarak MySQL (My

Structured Query Language) kullanılmıştır. Sistem tasarlanırken minimum maliyet ve teknolojik yeterlilik göz önünde bulundurulmuş ve kullanıcılar çalışma boyunca hiçbir teknik aksaklık yaşamamışlardır. Sonuç olarak sistem başarılı bir şekilde çalışmış, kullanıcılar argümanlarını rahatça ifade etmişler ve BADY başarılı bir şekilde icra edilmiştir. Sisteme shedai.net/delphi/ses/internet/ web adresi üzerinden erişim mümkündür. Sorulan soruları gösteren ekran görüntüleri Resim1’de sunulmuştur.

Şekil 4.1: Bilgisayarlı argüman delfi yönteminin web ara yüzleri arasındaki birbirini takip eden geçişleri.

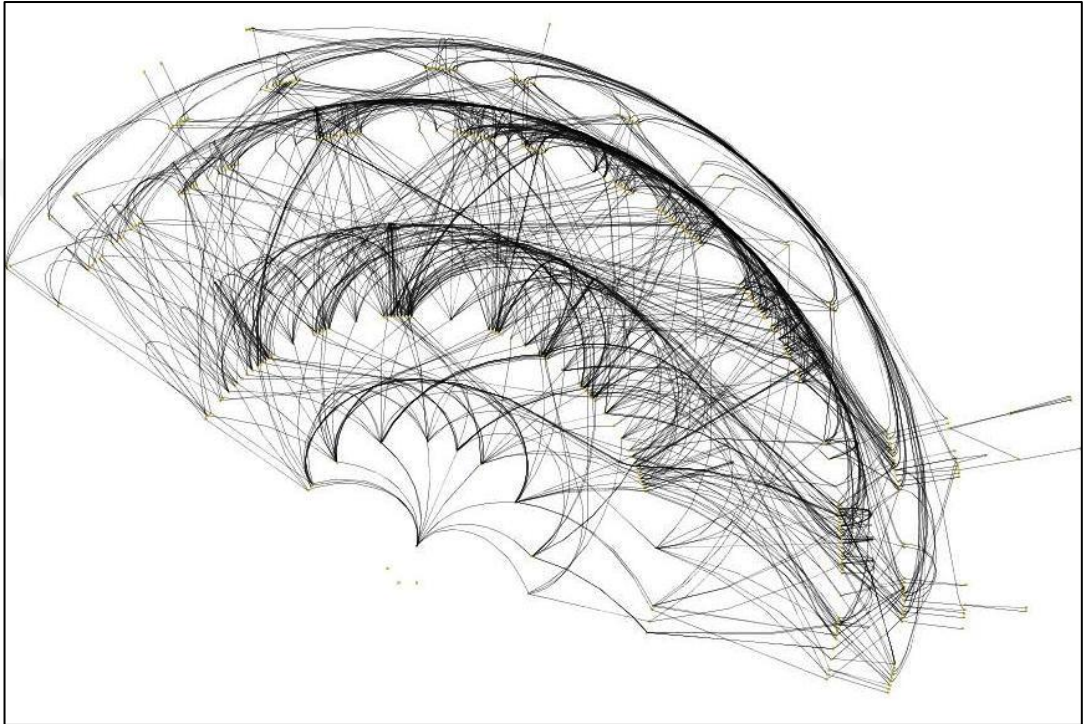
Şekil 4.1’de gösterildiği üzere kullanıcılara öncelikle “İnternet kullanımı sizce mutluluğu ne yönde etkiler?” sorusuna olumlu veya olumsuz şeklinde cevap vermeleri istenmiş ve akabinde kullanıcının işaretlediği şıkkı (olumlu veya olumsuz) neden seçtiklerini yazmaları istenmiştir. Bununla birlikte 435 katılımcıya ulaşılan bu çalışmada, katılımcıların “İnternet kullanımı sizce mutluluğu ne yönde etkiler?” sorusuna verdikleri cevapların tam listesi Ek C Tablo C-1’de gösterilmiştir. BADY’nin son ekranında ise çalışmaya katılan diğer kullanıcıların daha önceden girdiği argümanları oylamaları istemiştir ve çalışmanın bu bölümü sona ermiştir. Normal şartlar altında BADY’nde son ekran olan üçüncü ekranda önceden girilen argümanlar değerlendirildikten sonra teknik değerlendirmenin bitmesi beklenirken çalışma devam etmiş ve Google Forms (Link: link.tl/tnBA) üzerinde hazırlanan sorular kullanıcılara yöneltilmiştir. Çalışmanın 2. kısmında yer alan sorular 3 ana grupta toplanabilir. Bunlar demografik sorular, Yang Standard İBT Test ve OMT ‘dan oluşur [64] [30].

Her bir anketteki soru sayıları ise BADY için üç, demografik sorular için altı, OMT için 29 ve İBT Testi için 20 olmak üzere toplam 58 sorudan oluşmaktadır.

Anket uygulamalarına göre çok daha hızlı bir şekilde cevap verilebilen uygulamaya 211 farklı kişi tarafından katılım sağlanmış; katılımcılar, sisteme 377 farklı argüman girişi yapmıştır. Kullanıcıların verdiği cevaplar sonrasında oluşan kirli

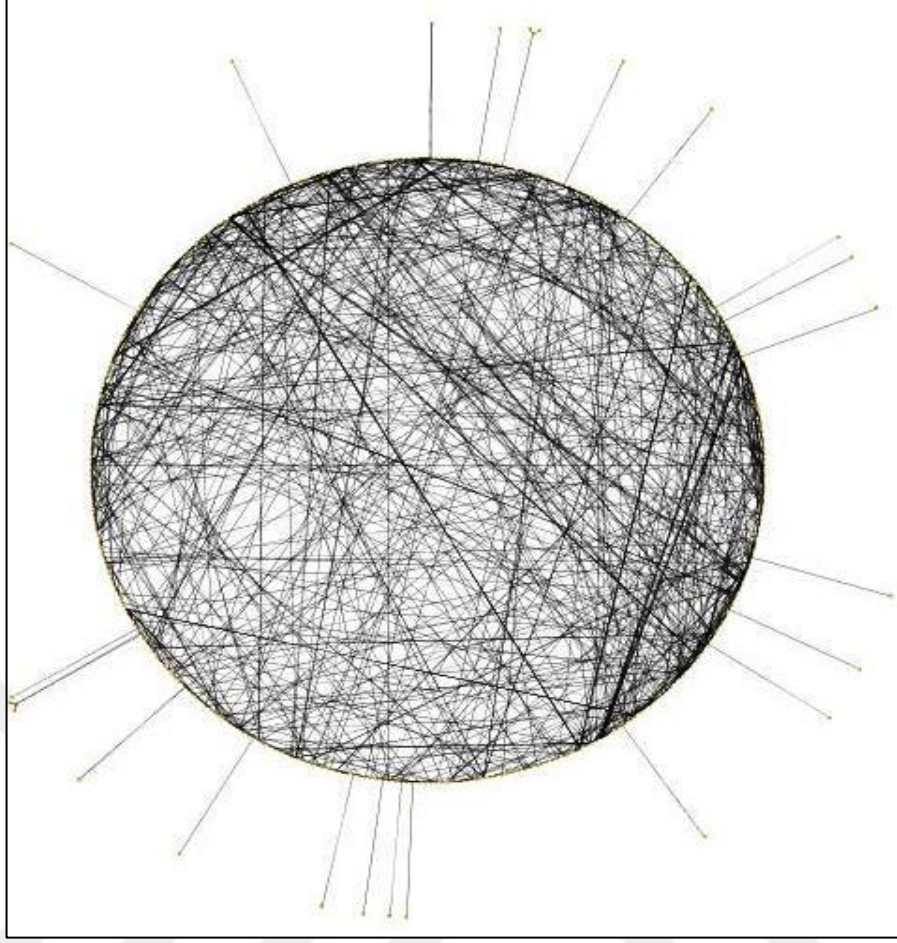
veriler ön işleme ile temizlenmiş ve ardından sistemde, 190 temiz argüman elde edilmiş ve sistem bu argümanların üzerinden değerlendirmeye gitmiştir.

Kullanıcıların sisteme girilmiş olduğu argümanlar ve bu argümanların sahipleri tarafından diğer argüman sahiplerine verilen oylar Şekil 4.2’de gösterilmiştir. Kullanıcıların sisteme girdikleri argümanların tam listesi Ek D Tablo D-1’de bulunmaktadır. Şekil 4.2 oluşturulurken YED GRAPH EDITOR programı kullanılmış ve radyan yöntemi ile görsellik kazandırılmıştır.

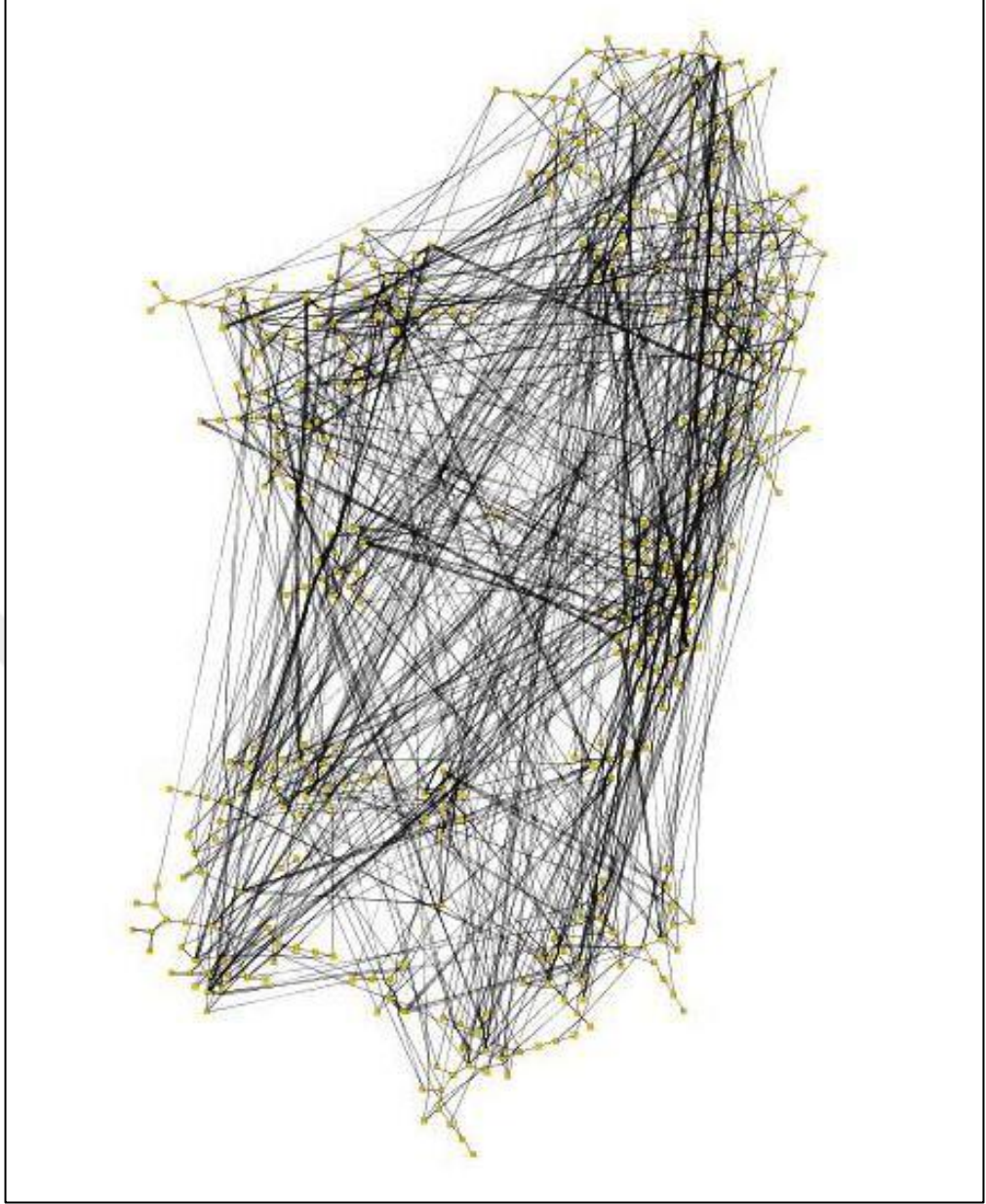
Şekil 4.2: Girilen argümanların radyan gösterimi.

Şekil 4.2’de görüleceği üzere 4 farklı seviye bulunmaktadır. Bunun anlamı argüman sahibinin bir başka argüman sahibinin argümanına not verdiği ve bu sürecin toplamda dört kez tekrarlandığıdır.

Şekil 4.3: Girilen argümanların oluşturduğu argüman ağının dairesel gösterimi.

Şekil 4.3’de dairesel çizim (Circular) olarak görselleştirilmiş olan argüman haritasının en önemli özelliklerinden birisi argümanlar arasındaki geçiş yoğunluğunu göstermesinin yanı sıra, dairesel ağa dahil olmayan ve tek bağlı düğümleri, yani sadece bir defa oylanmış argümanları dairenin dışında göstermesidir.

Şekil 4.4: Girilen argümanların oluşturduğu argüman haritasının ortogonal gösterimi.

Şekil 4.4'te girilen argümanların haritası oluşturulmuş ve ortogonal olarak gösterilmiştir. Şekil 7'de görüldüğü üzere sadece az sayıdaki argüman birer kere oylanmıştır. Bu tek oylama sebebi ise sistemdeki yeni eklenen argümanların oylama için sırada bekliyor olması ve ancak sisteme eklendikten sonra yeni bir argüman sahibi tarafından oylanabiliyor olmasıdır [45].

BADY ile görüş bildiren katılımcıların internet kullanımına vermiş oldukları cevaplar Tablo 4.3'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3: internet kullanımının mutluluğu olumlu/olumsuz değerlendirildiği argüman listesi.

Kişi Sayısı	Argüman
110	İnternet Kullanımı mutluluğu olumlu yönde etkiler
80	İnternet Kullanımı mutluluğu olumsuz yönde etkiler

Tablo 4.3’de sunulan argümanlar değerlendirildiğinde internet kullanımının mutluluğumuz olumlu ve olumsuz etkilediğini savunan iki görüşte olumlu görüş bildirenlerin bir miktar daha fazla olduğunu görülmektedir. Buradaki farklılık esasen Hegel diyalektiğinin de temelini oluşturan tez ve antitez ikilisinin oluşmasını sağlamaktadır ve aslında BADY, diğer delfi tekniklerinin aksine katılımcıların uzlaşmasından değil de katılımcıların çatışmasından beslenmektedir. Son aşamada yapılan temizleme ve değerlendirme işlemi sonrasında en beğenilen dokuz argüman aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yapılan çalışmada kullanıcıların belirttiği en çok oy alan argümanlar aşağıda belirtilmiş olup tüm argümanların listesi Ek D’de bulunan Tablo D-1’de gösterilmiştir.

Katılımcıların sisteme girdiği ve sistemdeki argümanlara vermiş oldukları oy oranı neticesinde oluşan argüman listesi değerleri Tablo 4.4’te gösterilmiştir.

Tablo 4.4: İnternet-mutluluk ilişkisi argüman listesi değerleri.

Argüman Numarası	Argüman İçeriği
186	İnternet iletişimi bitiriyor
125	İletişim hızlandırıyor
39	İstediğim bilgiye anında ulaşmamı sağlıyor.
62	İnsanları adeta farklı bir ortama sokarak uyuşturduğu sebebiyle insanlar genel olarak haz duyabilmekte
269	Anında bilgi edinme
264	Sosyalleşmek medya takibi
143	Sosyal paylaşım sitelerinde birçok eski arkadaşları buldum
36	İletişim kopukluğu

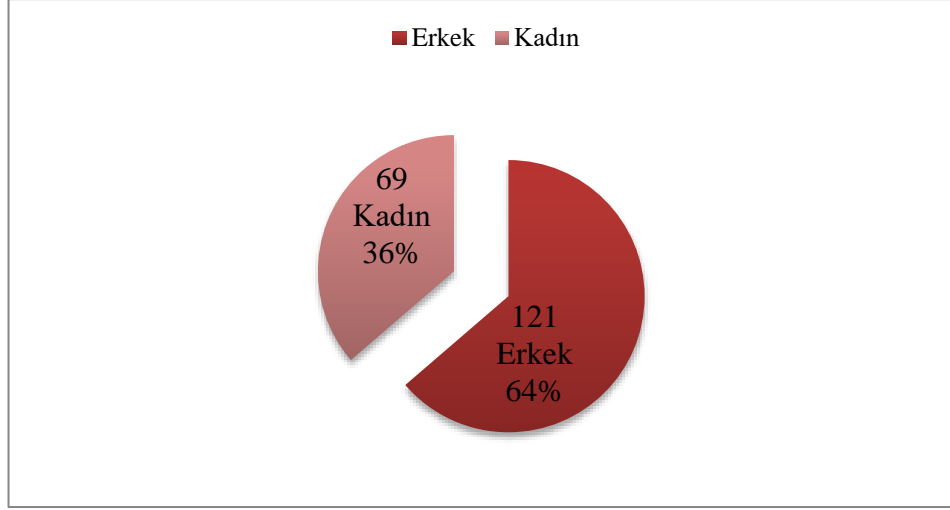
Tablo 4.4’de yöntemin ikinci aşamasında sorulan soruya katılımcılar tarafından verilen cevaplar bulunmaktadır. Tablonun ilk kolonunda ise daha önce Tablo 9’de sunulduğu gibi katılımcıların tahmin değerleri gösterilmiştir. Ayrıca Tablo 9’de sunulan cevapların arasında bulunan benzerlikler bu yöntemin zayıf bir noktasıdır. Çünkü benzer cevapların sistem tarafından tahmin edilip büyük/küçük harf hassasiyetine kavuşması ve uygun bir dizgi mesafesi algoritması ile girdilerin tekrarlanmasının engellenmesi fikri ortaya çıkmıştır [42].

BADY, yukarıdaki tablolardan da görülebileceği gibi yüzlerce argüman arasından en değerli olabilecek argümanlar, hem katılımcıların üretmesi hem de katılımcılar tarafından değerlendirilerek çalışmamıza önemli bir katkı sunmaktadır. Bu sayede yüzlerce içeriğin raporlanması yerine daha kısa zaman ve daha az maliyetle sadece değerli olabilecek içerik rapor halinde sunulmaktadır. Örnek vermek gerekirse bu uygulama esnasında katılımcılar tarafından kirli veri sayılabilecek boş girdiler, anlamsız ve uygunsuz argümanlar veya küfür sayılabilecek uygunsuz girdiler oluşturulmuş ancak diğer kullanıcılar tarafından bu argümanlara çok düşük notlar verildiği için raporlamaya hiç dahil edilmemiştir. Benzer şekilde çok düşük puana sahip olan argümanların bir daha gösterilmemek üzere sistemde çalışma yapılmış ve sonraki adımların geliştirilmesi için farklı fikirler ortaya çıkmıştır.

4.4 Demografik Bilgiler Analiz Bulguları

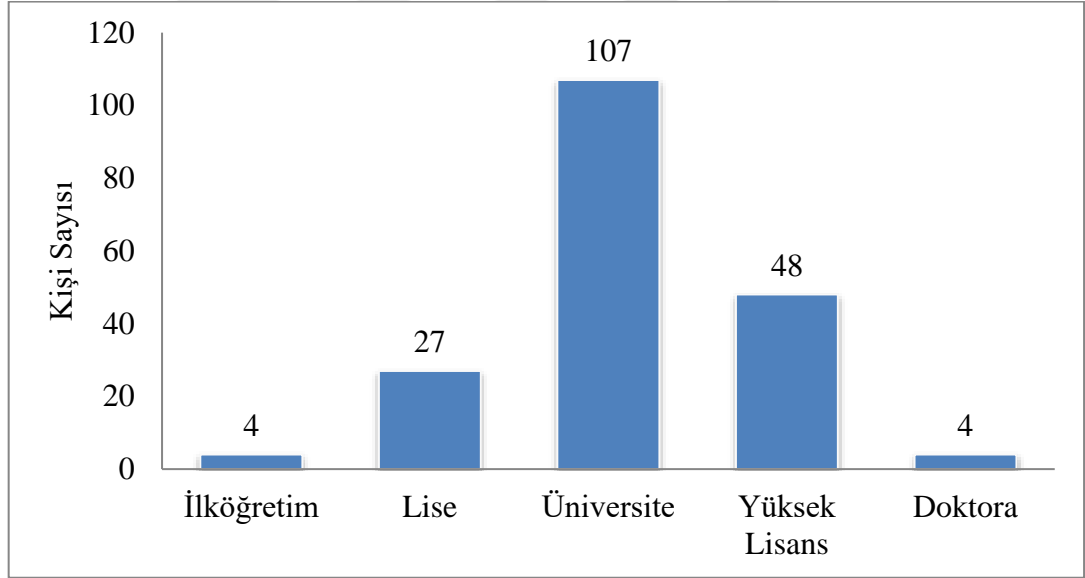
Araştırmada Cinsiyetiniz, Eğitim Düzeyiniz, Medeni Durumunuz, Yaşınız, Yaşadığınız Şehir ve İnterneti en çok hangi amaç için kullanıyorsunuz şeklinde altı adet demografik soru sorulmuştur.

Ankete katılan 211 katılımcının demografik sorulara vermiş olduğu sorular incelenmiş ve verilerin temizlenmesi neticesinde bu sayı 190 adete düşmüştür. 190 katılımcı için elde edilen istatistikler şu şekildedir.

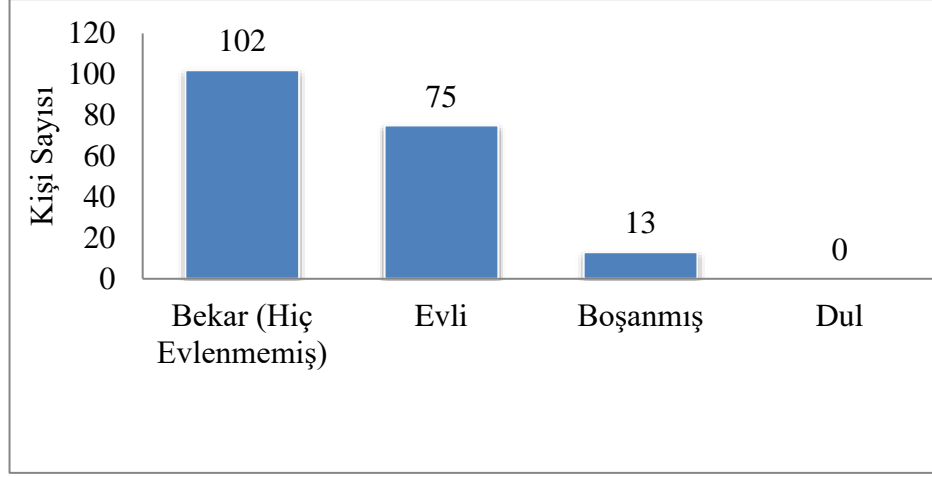
Şekil 4.5: Cinsiyete göre ankete katılım oranı grafiği.

Şekil 4.5’de görülebileceği gibi katılımcıların %64 oranında 121 erkek ve %26 oranında 69 kadından oluşmuştur.

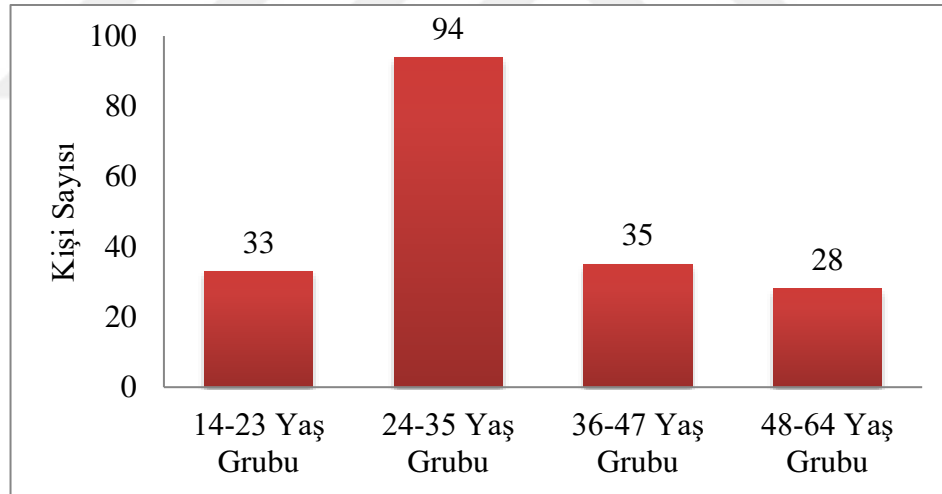
Şekil 4.6: Katılımcıların eğitim seviyesinin grafiksel gösterimi.

Katılımcıların eğitim seviyesini gösteren Şekil 4.6’ya baktığımızda katılımcılardan 4 kişinin İlköğretim, 27 kişinin Lise, 107 kişinin Üniversite, 48 kişinin Yüksek Lisans, 4 kişinin de Doktora mezunu olduğunu sonucu ortaya çıkmaktadır.

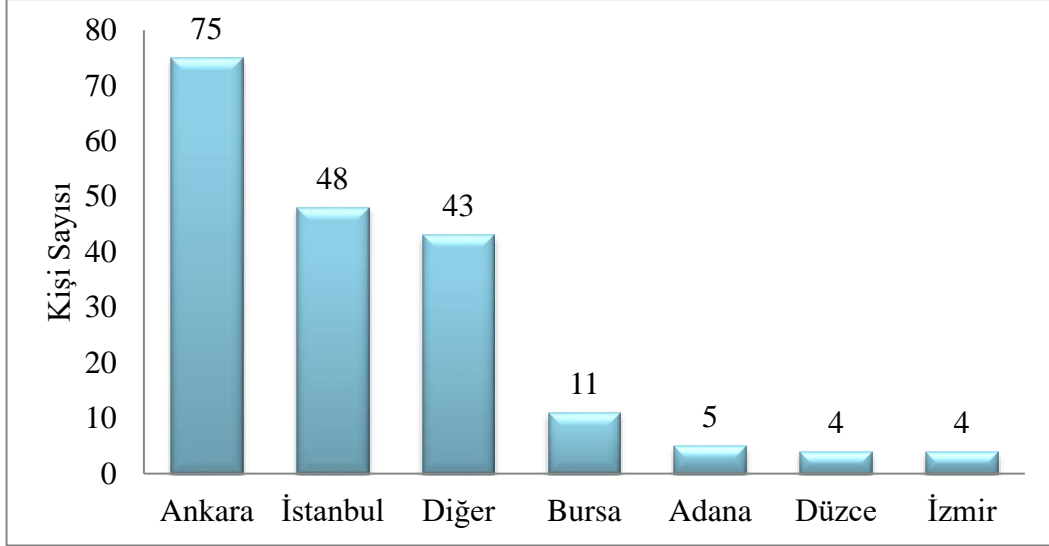
Şekil 4.7: Katılımcıların medeni durumunu gösteren grafik.

Katılımcıların medeni durumunu gösteren Şekil 4.7’de 102 katılımcı bekar olduğunu (hiç evlenmediğini), 75 katılımcı evli olduğunu ve 13 katılımcıda medeni durumunun boşanmış olduğunu belirtmiştir. Ayrıca anket seçeneklerinden birinin olan Dul seçeneği hiçbir katılımcı tarafından seçilmemiştir.

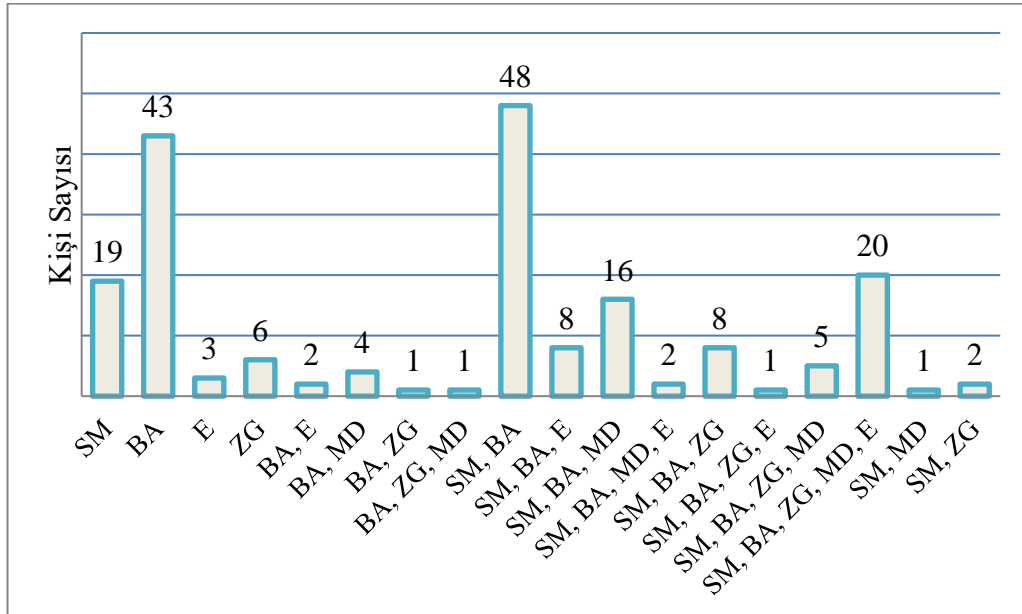
Şekil 4.8: Katılımcıların yaş gruplarını gösteren grafik.

Ankete katılan 190 katılımcının yaşları incelendiğinde en düşük yaştaki katılımcı 14, en yaşlı katılımcı ise 64 yaşındadır. Şekil 4.8’de belirtilen yaş gruplarına baktığımızda 24-35 yaş aralığında bir yoğunlaşma olduğu göze çarpmaktadır. En az katılımcının olduğu yaş grubu ise 48-64 yaş grubudur ve 28 katılımcı ile temsil edilmektedir. Ayrıca 14-23 yaş grubunda 33 kişi, 36-47 yaş grubu aralığında ise 35 katılımcı mevcuttur.

Şekil 4.9: Katılımcıların ikamet ettiği şehirleri gösteren grafik.

Şekil 4.9’da ankete katılanların ikamet ettikleri şehirler incelendiğinde, en yoğun katılımın Ankara ve İstanbul’da olduğu görülmektedir. Ankara’dan 75 ve İstanbul’dan 48 katılımcının haricinde Bursa’dan 11, Adana’dan 5, Düzce’den 4 ve İzmir’den 4 katılımcı sayısal olarak grafiğe dahil edilen diğer şehirlerdir. Anket ülke çapında yapıldığı için 29 farklı şehirde ikamet eden katılımcı anketi doldurmasına rağmen bu 29 farklı şehirden gelen cevaplar Diğer kategorisinde değerlendirilmiş ve toplam rakam 48 olarak bulunmuştur.

Şekil 4.10: Katılımcıların interneti kullanım amaçları gösteren değerler.

Katılımcılara İnterneti en çok amaçlarla kullandıkları sorusunda bulunana şıklar Sosyal Medya (SM), Bilgi Araştırma (BA), Eğlence (E), Zaman Geçirme (ZG) ve Müzik Dinleme (MD) olmak üzere 5 farklı seçenekten oluşmaktadır. Günümüzde İnternetin sadece tek bir amacın dışında birkaç amaç için kullandığını düşünülerek kullanıcılara birden fazla işaretleme imkanı verilmiştir ve sonuçlar Şekil 4.10'da gösterilmektedir. Sadece Sosyal Medyayı kullandığını belirten kullanıcı sayısı 19, sadece bilgi araştırma için interneti kullandığını belirten kullanıcı sayısı ise 43'tür. 48 değeri ile en yüksek değere sahip seçenek ise interneti en çok Sosyal Medya ve Bilgi araştırma amacıyla kullandığını belirten gruptur. Şekil 4.10'da dikkat çeken bir diğer unsur ise interneti sadece müzik dinlemek için seçen herhangi bir katılımcı olmamasıdır.

4.5 Test-1 İçin Analiz Bulguları

OMT ve İBT Test soruları için birlikte yapılan Faktör analizinde elde edilen bulgular şu şekildedir. Tablo 4.5'de görülebileceği gibi Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) için bulunan değer %85,4'tür. Gözlenen korelasyon katsayıları büyüklüğü ile kısmi korelasyon katsayılarının büyüklüğünü karşılaştıran bir indeks olan KMO değeri örneklem büyüklüğümüz yeterli ve faktör analizi için mükemmele yakın bir değer sunmaktadır. Diğer bir ölçü olan Bartlett's Test of Sphericity (Bartlett Testi) sonucu 0,05 değerinden küçük olması değişkenler arasında yüksek korelasyon olduğunun bir başka önemli göstergesidir.

Tablo 4.5: Test-1 için KMO ve Bartlett's test sonuç değerleri.

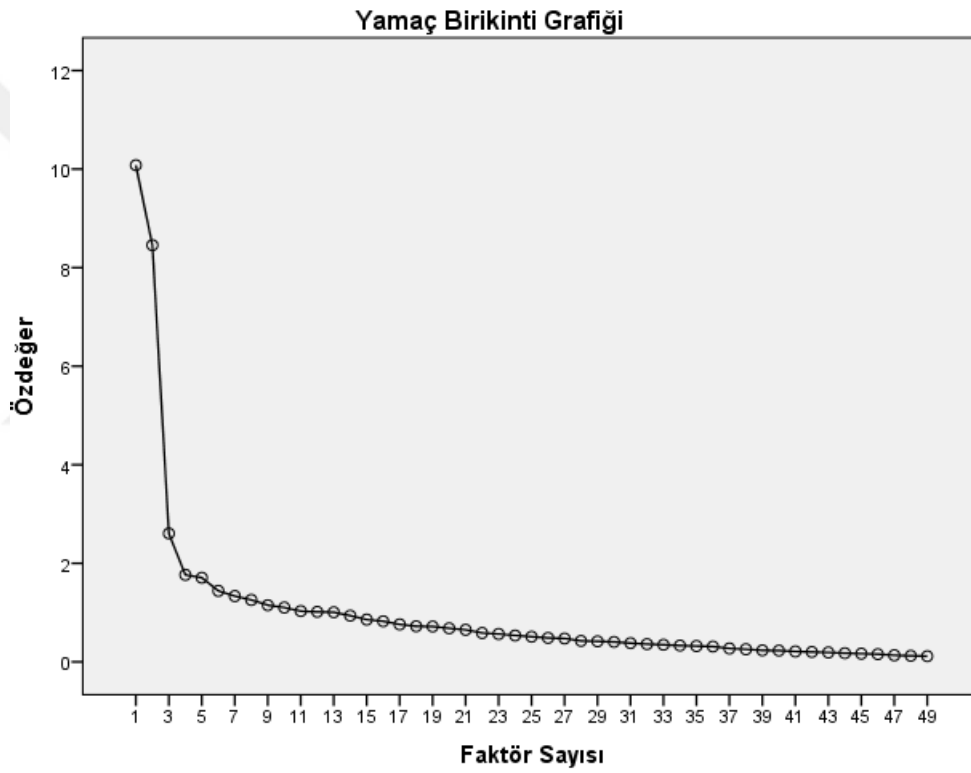
KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,854
Bartlett's Test of Sphericity	Yaklaşık Ki-Kare Değeri	4579,028
	Serbestlik Derecesi	1176
	Sig.	,000

Ek E Tablo E-1 kısmında söz konusu analiz testi için (Test-1) gösterilen Ortak Varyans Değerlerine (Communalities) bakıldığında tüm değerlerin 0,5 ile 1 arasında olduğundan dolayı herhangi bir değişken çıkarılmadan faktör analizine devam

edebileceğimizi gösterir. Çünkü 0,5'ten daha küçük değerler faktör analizinin etki gücünü azaltırken, 1'den büyük varyans değerleri ise ya veri setinin olması gerekenden küçük ya da elimizde yeterli sayıda faktör olmadığını ifade eder. Ancak veri sonuçlara baktığımızda veri setimizde yukarıda ifade edilen problemler söz konusu değildir.

Ek G Tablo G-1 kısmında bulunan Açıklanan Toplam Varyans (Toplam Variance Explained) grafiğine baktığımızda Test-1'de 13 tane faktörün varlığından söz edilebilir. Öz değeri 1'in üzerinde olan bu 13 faktör'ün toplam varyans içerisindeki oranı % 69,279'dur ve bu oran analiz yapmak için uygun bir orandır.

Şekil 4.11: Test-1 için yamaç birikinti sonuç değerleri grafiği.

Ek H Tablo H-1'de gösterilen Bileşen Matrisi'ne baktığımızda faktörlerin ağırlıklı olarak Faktör-1, Faktör-2 ve Faktör-3'de ciddi bir yoğunlaşma içerisinde olduğu görülmektedir. Ayrıca Faktör-1, Faktör-2 ve Faktör-3'deki yoğunlaşmayı daha açık bir şekilde ifade eden grafik Şekil 4.11'de gösterildiği gibidir. Test-1 için yapılan güvenilirlik analizi için ise aşağıdaki sonuçlar bulunmuştur.

Tablo 4.6: Test-1 için güvenilirlik analizi sonuçları.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,793	49

Tablo 4.6'de gösterildiği üzere elde edilen Cronbach's Alpha değeri 0,793'dür ve yapılan testin güvenilirliğinin yeterli olduğunu göstermektedir. Çünkü Likert tipi ölçekler bulunan Alpha güvenilirlik katsayı değeri 0,7–0,8 aralığında ise testin güvenilirliğinin yeterli olduğunu göstermektedir.

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde 11, 29, 33, 39 ve 42 numaralı sorular analizden çıkarılmış ve anket yoluyla elde edilen veriler tekrar analiz edilmiştir. Yeni yapılan ve Test-2 isimli analiz sonucunda bulunan sonuçlar aşağıda gösterilmiştir.

4.6 Test-2 için Analiz Bulguları

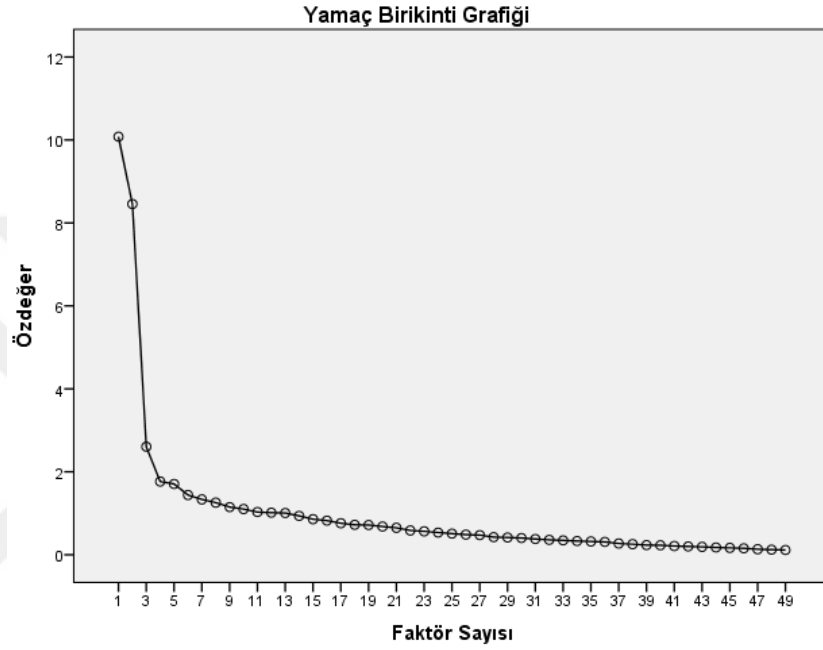
Tablo 4.7'de görüldüğü üzere Test-2 için yapılan analizde KMO için bulunan değer %86,5'dur ve bu değer faktör analizi için mükemmel yakınlığı ifade eder. Bir önceki değer %85,4 olduğu göz önüne alındığında değişkenler arasındaki ilişkinin biraz daha güçlendiği söylenebilir.

Tablo 4.7: Test-2 için KMO ve Bartlett's testi sonuç tablosu.

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,865
Bartlett's Test of Sphericity	Yaklaşık Ki-Kare Değeri	4223,986
	Serbestlik Derecesi	946
	Sig.	,000

Ek F Tablo F-1 kısmında gösterilen Ortak Varyans Değerlerine (Communalities) tekrar bakılmış ve tüm değerlerin 0,5 ile 1 arasında olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla faktör analizi yapılmasında için herhangi bir sorun görülmemektedir.

Ek I Tablo I-1 kısmında gösterildiği üzere yeni yapılan analiz sonucunda faktör sayısı 11 ve bu faktörlerin toplam varyans değeri %68,734 olduğu görülmektedir. Ayrıca Ek J Tablo J-1 kısmında gösterilen Bileşen Matrisi tablosunda ilk yapmış olduğumuz Test-1 isimli analizdeki gibi sonuçlara benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Yoğunlaşmanın ağırlıklı olarak Faktör-1, Faktör-2 ve Faktör-3’de olduğu açıkça görülmektedir.

Şekil 4.12: Test-2 için yamaç birikinti sonuç değerleri grafiği.

Şekil 4.12’de net olarak görülebileceği gibi yoğunlaşma ilk 3 faktör için gerçekleşmektedir.

Tablo 4.8: Test-2 için güvenilirlik analizi sonuçları.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,805	44

Tablo 4.8’de gösterildiği üzere Test-2 için elde edilen Cronbach’s Alpha değeri 0,805’dir ve yapılan testin güvenilirliğinin mükemmel olduğunu göstermektedir.

Yukarda belirtilen tüm analiz bilgilerinin ışığında yeni yapılan analiz için 39, 33, 19, 11, 29 numaralı soruların analizimizden çıkarılmasıyla sahip olduğumuz veri setindeki değerler, yeni analiz sonucunda daha tutarlı sonuçlar vermiştir.

Yoğunlaşmanın olduğu sorulara baktığımızda kullandığımız testlerdeki ortak değerler olan Mutluluk, Bağımlılık ve Zihinsel Algı Durumu etrafında kümelendiği görülmektedir. Bunlar mutluluk, internet kullanımı ve zihinsel algı durumudur.

Söz konusu faktörler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması için aşağıdaki hipotez testleri uygulanmıştır.

H₀: Mutluluğun İnternet kullanımı üzerinde etkisi yoktur.

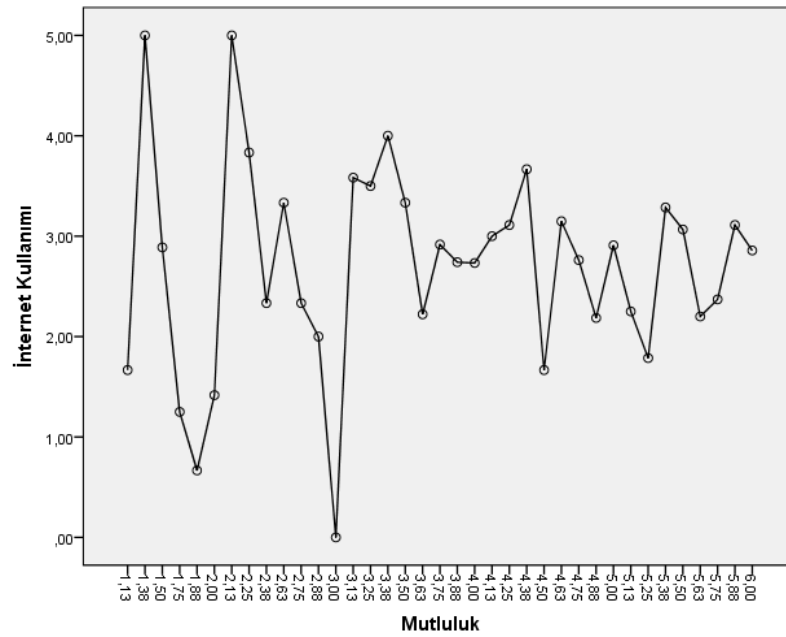
H₁: Mutluluğun İnternet kullanımı üzerinde etkisi vardır.

Mutluluğun İnternet kullanımı üzerinde etkisi hipotezi sınındığında Tablo 4.9'daki sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 4.9: Mutluluk ve internet kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.

ANOVA

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F	p
İnternet Kullanımı	Gruplar Arası	102,743	36	2,854	1,991	,002
	Gruplar İçi	219,321	153	1,433		
	Toplam	322,064	189			

Şekil 4.13: Mutluluk ve internet kullanımı arasındaki ilişkiyi gösteren ortalamalar sonuç değerleri grafiği.

Tablo 4.9’de gösterildiği üzere bulunan p değeri 0,02’dir ve bu değer 0,05’den küçük olduğu için H_0 hipotezi reddedilir. Dolayısıyla yapılan analiz sonucunda mutluluk ve internet kullanımı arasında bir ilişkinin olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca mutluluk ve internet kullanımı arasındaki ilişki grafiği Şekil 4.13’de gösterilmiştir.

Sınanacak bir diğer hipotez ise mutluluk ve zihinsel algı durumu arasındadır ve bunun için oluşturulan hipotezler aşağıdaki gibidir.

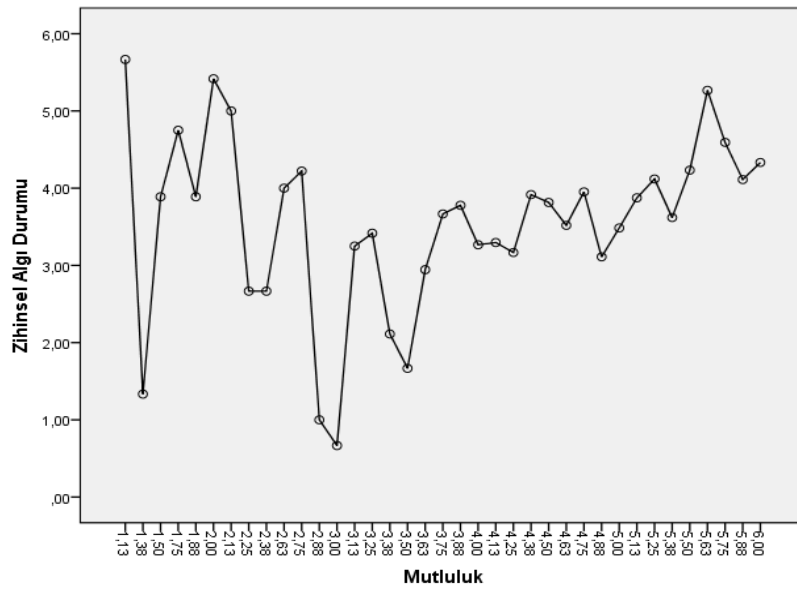
H_0 : Mutluluğun Kişisel Zihinsel Durumu üzerinde etkisi yoktur.

H_1 : Mutluluğun Kişisel Zihinsel Durumu üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4.10: Mutluluk ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F	p
Zihinsel Algı Durumu	Gruplar Arası	104,571	36	2,905	1,880	,005
	Gruplar İçi	236,393	153	1,545		
	Toplam	340,964	189			

Tablo 4.10’da gösterildiği üzere bulunan p değeri 0,05’dir ve bu değer 0,05’e eşit olduğu için H_0 hipotezi reddedilir. Sonuç olarak mutluluğun zihinsel algı durumu üzerinde etkisi vardır yorumu yapılabilir. Zihinsel Algı Durumu ve Mutluluk arasındaki ilişki grafiği Şekil4.14’te gösterilmiştir.

Şekil 4.14: Mutluluk ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren means plot sonuç değerleri grafiği.

Tablo 4.11: Eğitim düzeyi ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.

ANOVA						
		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F	p
2-) Eğitim Düzeğiniz	Gruplar Arası	35,799	36	,994	,989	,002
	Gruplar İçi	76,495	153	,500		
	Toplam	112,295	189			

Demografik özellikler ile faktörler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması için yapılan hipotez testlerinde bulunan tek anlamlı sonuç Demografik özelliklerden biri olan Eğitim Düzeyi ve Zihinsel Algı Durumu arasındadır elde edilen Anova testi sonucu Tablo 4.11’de gösterilmiştir.

Mutluluk ve Demografik Özellikler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması için yapılan hipotez testi sınaması ve Anova testi sonuçları aşağıdaki gibidir.

H₀: Mutluluğun Demografik Özellikler üzerinde etkisi yoktur.

H₁: Mutluluğun Demografik Özellikler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4.12: Mutluluk ve demografik özellikleri ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.

ANOVA						
		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F	p
Cinsiyet	Gruplar Arası	18,771	72	,261	1,208	,181
	Gruplar İçi	25,038	116	,216		
	Toplam	43,810	188			
Eğitim Düzeyi	Gruplar Arası	43,472	72	,604	1,168	,226
	Gruplar İçi	59,967	116	,517		
	Toplam	103,439	188			
Medeni Durum	Gruplar Arası	25,869	72	,359	,883	,715
	Gruplar İçi	47,221	116	,407		
	Toplam	73,090	188			
Yaşınız	Gruplar Arası	64,710	72	,899	1,074	,363
	Gruplar İçi	97,100	116	,837		
	Toplam	161,810	188			
Yaşadığınız Şehir	Gruplar Arası	55,831	72	,775	1,061	,383
	Gruplar İçi	84,740	116	,731		
	Toplam	140,571	188			

Tablo 4.12’de görüldüğü üzere yapılan tüm hipotez test sınamalarındaki sig. değerleri 0,05’ten büyüktür ve bundan dolayı H_0 kabul edilir. Dolayısıyla bu çalışma için mutluluğun demografik özellikler üzerinde etkisi yoktur sonucuna varılır.

Bir diğer hipotez sınaması testi İnternet Kullanımı ve Zihinsel Algı Durumu arasında yapılmıştır. İlgili sonuçlar aşağıda paylaşılmıştır.

H_0 : İnternet Kullanımının Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi yoktur.

H_1 : İnternet Kullanımının Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4.13: İnternet kullanımı ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.

ANOVA

F3

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	97,828	70	1,398	1,279	,119
Gruplar İçi	128,961	118	1,093		
Toplam	226,789	188			

Tablo 4.13’de görüldüğü üzere yapılan tüm hipotez test sınamalarındaki Sig. değeri 0,119 olarak bulunmuştur ve bu değer 0,05’ten büyüktür. Bu hipotez için H_0 kabul edilir. İnternet kullanımı ve Zihinsel Algı Durumu arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varılır.

İnternet Kullanımı ve Demografik Özellikler arasındaki ilişki incelendiğinde oluşturulan hipotez testi ve Anova test sonuçları aşağıda gösterildiği gibidir.

H_0 : İnternet Kullanımının Demografik Özellikler üzerinde etkisi yoktur.

H_1 : İnternet Kullanımının Demografik Özellikler üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4.14: İnternet kullanımı ve demografik özellikler arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.

ANOVA

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F	p
Cinsiyet	Gruplar Arası	15,170	71	,214	,876	,725
	Gruplar İçi	28,772	118	,244		
	Toplam	43,942	189			
Eğitim Düzeyi	Gruplar Arası	33,619	71	,474	,786	,864
	Gruplar İçi	71,060	118	,602		
	Toplam	104,679	189			
Medeni Durum	Gruplar Arası	27,512	71	,387	,998	,496
	Gruplar İçi	45,799	118	,388		
	Toplam	73,311	189			
Yaşınız	Gruplar Arası	66,537	71	,937	1,155	,243
	Gruplar İçi	95,757	118	,812		
	Toplam	162,295	189			
Yaşadığınız Şehir	Gruplar Arası	56,518	71	,796	1,103	,315
	Gruplar İçi	85,145	118	,722		
	Toplam	141,663	189			

Tablo 4.14’de görüldüğü üzere yapılan analizler sonucunda tüm sig. değerleri 0,05’ten büyüktür. Bundan dolayı kurulan hipotez için H_0 kabul edilir. Bu araştırma için İnternet Kullanımı ve Demografik Özellikler arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varılır.

Son hipotez sınaması demografik özellikler ve Zihinsel Algı Durumu arasında ilişkinin belirlenmesi için yapılmıştır.

H_0 : Demografik Özelliklerin Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi yoktur.

H_1 : Demografik Özelliklerin Zihinsel Algı Durumu üzerinde etkisi vardır.

Tablo 4.15’de görüldüğü üzere tüm sig. değerleri 0,05’ten büyüktür. Bu araştırma için Demografik Değişkenler ve Zihinsel Algı Durumu arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varılır ve H_0 kabul edilir.

Tablo 4.15: Demografik özellikler ve zihinsel algı durumu arasındaki ilişkiyi gösteren anova testi sonuç değerleri.

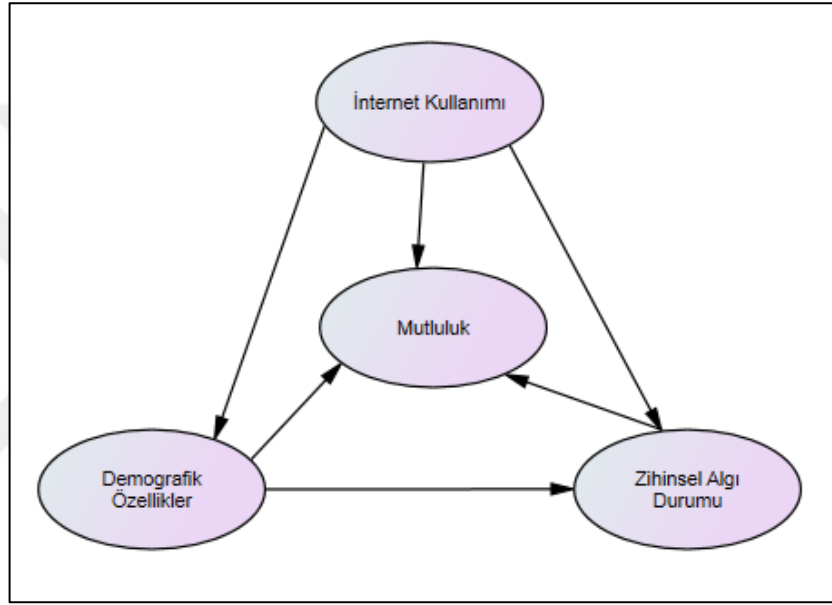
		ANOVA				
		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F	p
Cinsiyet	Gruplar Arası	9,855	42	,235	1,009	,468
	Gruplar İçi	33,955	146	,233		
	Toplam	43,810	188			
Eğitim Düzeyi	Gruplar Arası	16,115	42	,384	,642	,952
	Gruplar İçi	87,324	146	,598		
	Toplam	103,439	188			
Medeni Durum	Gruplar Arası	20,194	42	,481	1,327	,112
	Gruplar İçi	52,896	146	,362		
	Toplam	73,090	188			
Yaşınız	Gruplar Arası	46,756	42	1,113	1,413	,070
	Gruplar İçi	115,054	146	,788		
	Toplam	161,810	188			
Yaşadığınız Şehir	Gruplar Arası	35,306	42	,841	1,166	,251
	Gruplar İçi	105,265	146	,721		
	Toplam	140,571	188			

Yukarıda gösterildiği üzere katılımcılardan elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla analize tabi tutulmuş ve değişkenlere bağlı olarak oluşturulan hipotez testleri sınanmıştır. Analiz iki aşamada (Test- 1 ve Test-2) yapılmıştır. Yapılan analizlerin güvenilirliğini göstermek için Cronbach's Alpha ve KMO değerlerine bakılmış ve oldukça uygun değerler olduğu görülmüştür. İlk aşamada ankette katılımcılara yöneltilen 55 soru incelenmiş ve faktör analiz sonuçlarına göre 5 sorunun faktör etsini minimum düzeyde olduğu için analizden çıkarılmış ve geri kalan 50 soru ile analizin ikinci kısmı yapılmıştır. Oluşturulan hipotezlerin sınaması yapıldığında mutluluğun internet kullanımı ve zihinsel algı durumu üzerinde etkisi olduğunu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların sahip olduğu demografik özellikler için hipotez testi sınaması yapıldığında ise sadece zihinsel algı durumu ve eğitim düzeyi arasında anlamlı bir sonuç bulunmuştur.

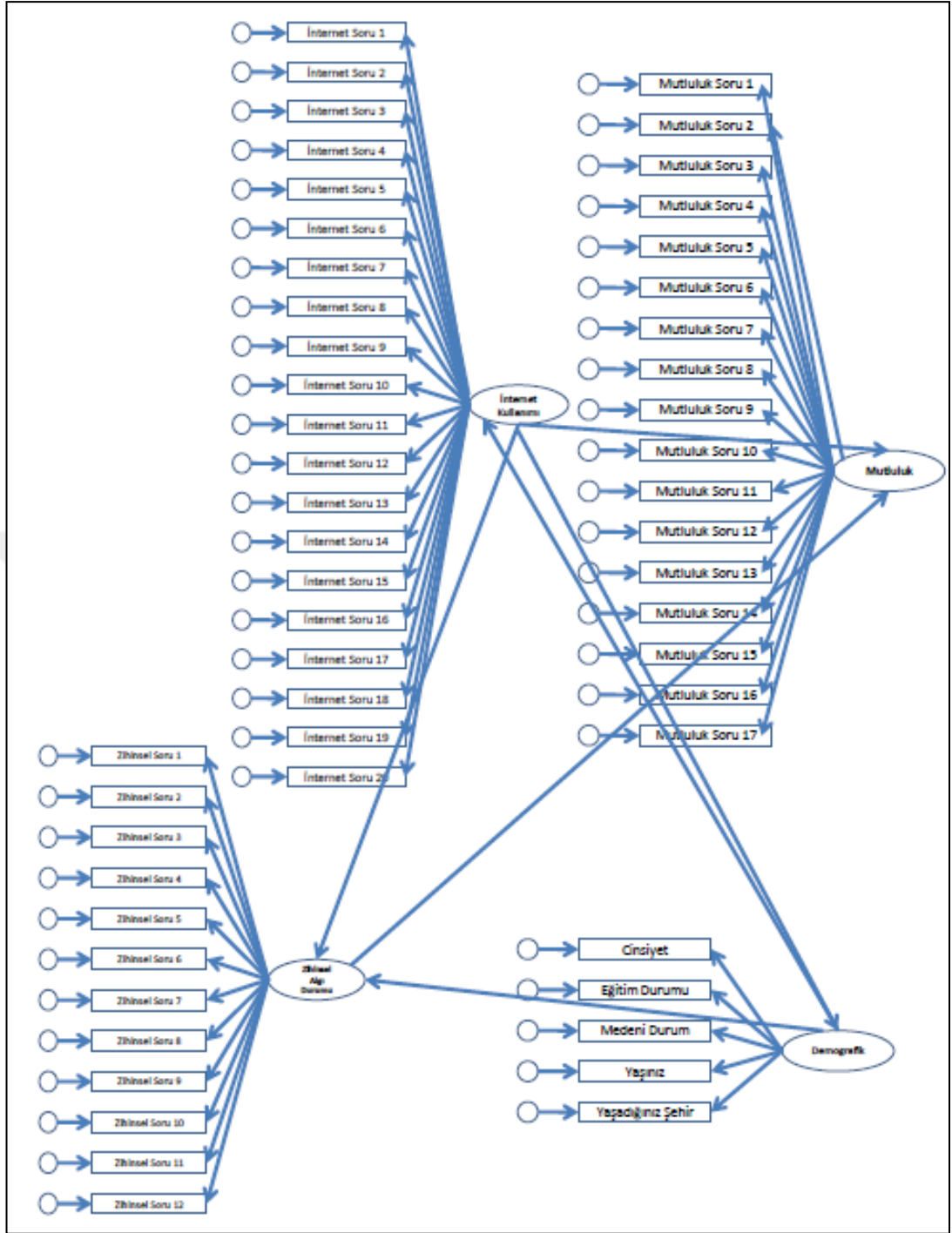
Bu araştırma çalışmasında yukarıda elde edilen bulgulara ek olarak, birbirleriyle ilişkili olan değişkenler tek grup altında birleştirilmiş ve bu gruplara (faktörlere) yeni isimler verilmek suretiyle Faktör Analizine (FA) tabi tutulmuştur.

Elde edilen FA sonuçlarına göre “Demografik Özellikler” faktöründe 1, 2, 3, 4 ve 5. sorular; “Mutluluk” faktörü için 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 ve 23. sorular; “Zihinsel Algı” faktörü için 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35. sorular; “İnternet Kullanımı” faktörü için 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54 ve 55. sorular yer almıştır.

Şekil 4.15’de görülebileceği üzere SPSS AMOS programı kullanılarak; değişkenleri temsil eden şekiller çizilmiş, FA sonuçları göz önüne alınarak gruplar oluşturulmuştur.

Şekil 4.15: Faktörler arasındaki ilişkiyi gösteren diyagram.

Şekil 4.16: Faktörler arasındaki ilişkiyi gösteren AMOS diyagram grafiği.

Şekil 4.4 ve Şekil 4.5’de çizilen diyagram grafiklerine göre elde edilen model için analiz sonuçları Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.3: İlk modelin uyum indeks değerleri.

Uyum İndeksi	Yapısal Model	Referans Değer
χ^2 /df	3,873	< 3
GFI	0,854	> 0,8
AGFI	0,732	> 0,8
RMSEA	0,214	> 0,08
CFI	0,745	> 0,9

Tablo 4.16'ya göre, hiçbir uyum indeks değeri referans değerine uymamaktadır. Bundan dolayı mevcut model üzerinde iyileştirme yapılması gerekmektedir. İyileştirme yapmak için modifikasyon indeksleri kullanılarak yeni ve anlamlı değerlere sahip bir model için elde edilen yeni sonuçlar Tablo 4.17'de gösterilmiştir.

Tablo 4.17: Yeni modelin uyum indeks değerleri.

Uyum İndeksi	Yapısal Model	Referans Değer
χ^2 /df	2,831	< 3
GFI	0,845	> 0,8
AGFI	0,874	> 0,8
RMSEA	0,073	> 0,08
CFI	0,884	> 0,9

Tablo 4.17'de gösterildiği üzere elde edilen yeni model için elde edilen yeni değerler model ile tam uyum göstermektedir. Ayrıca bu model için kovaryans matris değerleri sifıra yakın olduğu için ve gözlemlenen kovaryans değerlerinin birbirlerine oldukça yakın olduğu ifade edilebilir.

Tüm bu bulguların ışığında, gizli değişkenleri açıklamakta yetersiz kalan birçok istatistiksel tekniğin aksine, YEM gizli değişkenler arasındaki ilişkileri yorumlama konusunda oldukça yararlı metottur ve bu özelliğinden dolayı günümüzde psikoloji ve ekonomi gibi birçok alanda tercih edilmektedir.

Bu araştırma çalışması için elde edilen bulgular ve diğer bölümlerde açıklanan tüm bilgiler bir bütün olarak sonuç bölümünde detaylı olarak açıklanmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada yapısal eşitlik modeli ve bilgisayarlı argüman delfi yöntemleri kullanılarak internet ve mutluluk arasındaki ilişki araştırılmış, elde edilen veriler analiz edilmiş ve yöntemler karşılaştırılmıştır. Araştırmanın temel sorusu BADY, YEM'in muadili olabilir mi şeklinde belirlenmiştir. Öncelikle kuramsal çerçeve oluşturulmuş, literatür taraması yapılmış ve bu konu ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle TÜİK tarafından yayımlanan istatistikler incelenmiş, ilgili devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının yapmış olduğu çalışmalara bakılmıştır. Söz konusu bu çalışmalar genellikle anket çalışmaları, uzman görüşleri ve tedbir alma mahiyetinde olan çalışmalardır. Teknik olarak devlet kurumları tarafından BADY'nin kullanıldığı veya İnternet kullanıcılarının birbirleriyle etkileşim içinde oldukları ve birbirlerini değerlendirdikleri hiçbir çalışma örneğine rastlanmamıştır.

Daha sonra literatür çalışmaları derinleştirilmiş, diğer çalışmalarda kullanılan nitel (kalitatif) ve nicel (kantitatif) yöntemler incelenmiştir. Bu incelemeler neticesinde kullanılacak soru setleri belirlenmiş, çalışmamıza katılacak kullanıcılara ön bilgi verilmiş ve teknik hazırlık yapılmıştır. Soru setleri hazırlanırken, daha önce yapılan çalışmalara bakılarak Oxford Mutluluk Testi ve İnternet Bağımlılık Testlerinin uygun olduğu kanaatine varılmıştır. Geniş bir katılım sağlanması ve sorulara doğru ve net cevap verebilecek kişiler belirlenirken herhangi bir şekilde yaş, eğitim veya Türkiye içerisinde yer alan herhangi bir coğrafi bölge sınırlaması uygulanmamıştır. Ayrıca incelenen hiçbir çalışmada kullanıcının kendi fikirlerini beyan ettiği ve diğer kullanıcıların bunu değerlendirdiği görülmemiştir. Halbuki anket uygulamasının aksine BADY, Web 2.0'ın yapısına uygunluğu sebebiyle etkileşimi sağlamakta, daha az soru ile daha kısa sürede uygun sonuçlar verebilmektedir.

Bu çalışma kapsamında internet ve mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi için kullanıcılara BADY için üç soru, YEM için 55 anket sorusu yöneltilmiştir, yapılacak analizler için gerekli veri toplama işlemi tamamlanmış ve analiz öncesi altyapı oluşturulmuştur.

Anket uygulamasında karşılaşılan en büyük problem, kullanıcılar tarafından tüm soruların cevaplandırılmaması olmuştur. Bu dezavantaja rağmen 190 anketin uygun bir şekilde cevaplandırıldığı görülmüştür. Anket yoluyla elde edilen veriler Microsoft Excel programında düzenlenmiş, SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiş ve Yapısal Eşitlik Modelinin bir çeşidi olan Doğrulayıcı Faktör analizine tabi tutulmuştur. Açıklayıcı Faktör analizi uygulanırken KMO, Bartlett Testi, Varyans değerleri ve Cronbach Alpha gibi ölçü değerleri dikkate alınmış ve elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür. Açıklayıcı Faktör analizi ile elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde mutluluk, internet kullanımı ve zihinsel algı durumu isimli 3 adet faktör bulunmuş ve bu kapsamda araştırma modeli oluşturulmuştur.

BADY uygulama sürecinde kullanıcıların yönetime yabancı oldukları görülmüştür. Alışıla gelmiş anket yönteminden farklı olduğu için kullanıcılara işlemi nasıl yapacakları tarif edilmiş ve gerekli durumlarda bilgi verilmiştir. 5'li Likert ölçeğine göre sadece 3 soru sorularak gerçekleştirilen, veri temizlemesi sonrasında 190 farklı katılımcının oluşturduğu 190 argüman ve 785 notlama değerlendirmeye alınarak tartışma sonuçları tamamen otomatik bir şekilde özetlenmiş ve hiçbir metin madenciliği çalışmasına ihtiyaç duyulmadan fikir madenciliği işlemi başarıyla tamamlanmıştır.

BADY ve YEM için elde edilen bulgular kıyaslandığında, elde edilen YEM için yapılan hipotez testlerinde internet kullanımının mutluluğu etkilediği tespit edilmiş ancak Şekil 4.13'de de gösterildiği üzere bu ilişkinin çok güçlü bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. BADY uygulamasında ise internetin mutluluğu hangi yönde etkilediği sorusuna yanıt veren katılımcıların 110 katılımcı mutluluğu olumlu yönde etkilediği, 80 katılımcı ise olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Sayısal olarak oranladığımızda ve İnternet bağımlısı kişi sayısı göz önüne alındığında, oldukça yakın sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca BADY uygulamasında kullanıcıların ürettiği ve en yüksek oylama değerlerine sahip argümanlar incelendiğinde argümanların odak noktasının iletişim ve bilgi araştırma

olduğu görülmektedir. Anket içerisinde yer alan internet kullanım amaçlarına ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde ise Şekil 4.10’da gösterildiği üzere iletişim için Sosyal Medya ve Bilgi Araştırma seçeneklerinin en yüksek değerlere sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların cinsiyeti, yaşı, ikamet ettiği şehir, medeni durumu ve eğitim düzeyi gibi demografik bilgilerin belirlenen faktörlerle (mutluluk, internet kullanımı ve zihinsel algı durumu) arasında yapılan hipotez testi sınavında bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. BADY uygulamasında demografik sorular sorulmamasına rağmen bu durum BADY için bir eksiklik oluşturmamaktadır.

BADY ile YEM arasındaki benzerlikler ve farklılıklar Tablo 5.1’de özetlenmektedir.

Tablo 5.1: BADY ve YEM için karşılaştırma değerleri.

	BADY	YEM
Sorulan Soru Sayısı	3 Soru	55 Soru
Cevap için Harcanan Süre	1 dakikadan daha az	2-5 dakika arası
Likert Ölçek Tipi	5’li Likert	6’lı Likert
Kullanıcı Etkileşimi	Var	Yok
Kullanıcıların Ürettiği İçerik Sayısı	190	Yok
İnternet Mutluluğu Etkiliyor mu?	110 kişi olumlu yönde, 80 kişi olumsuz yönde, etkiliyor cevabı vermiş. Oransal olarak ciddi bir fark bulunmamaktadır..	İnternet mutluluğu etkiliyor hipotezi kabul edildi. Ancak zayıf bir ilişki var. Sadece 4 kişi internet bağımlısı olduğunu belirtti.
Kullanıcıların İnterneti Kullanım Amaçları	İletişim (sosyal medya), haberdar olma (bilgi araştırma) argümanları en çok kabul gören argümanlardır.	“Sosyal Medya” ve “Bilgi Araştırma” ağırlıklı cevaplar alınmıştır.
Demografik Sorular	BADY için demografik soru sorulmadı. Ancak hipotez testlerinde anlamlı bir sonuç çıkmaması bir eksiklik oluşturmamaktadır.	Hipotez testlerinde demografik değişkenler için anlamlı bir sonuç bulunamadı.

BADY çok sayıda soruyu cevaplamaktan kaçınan hedef kitlelere kısa sürede ulaşmak için alternatif bir veri toplama yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. BADY'nin hızlı, maliyetsiz ve verimli olmasının yanında klasik anket çalışmalarındaki gibi katılımcıların kişisel bilgilerinin toplanmaması, değişkenler arasındaki ilişkiyi tam olarak ortaya koyamaması bu yöntemin dezavantajlarını oluşturmaktadır. Ancak bu çalışma ile demografik bilgilere ait eksikliklerin dezavantaj oluşturmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu ilişkilerin diğer alanlarda yapılacak çalışmalarda sonuçları ne kadar etkileyeceği ve dezavantaj oluşturacağı gelecekteki araştırma konuları arasında yer alabilir. Gelecek dönemlerde geliştirilecek yeni yöntemler ve teknolojiler sayesinde BADY güçlendirilebilir ve eksik özellikleri tamamlanabilir.

Bu kesitsel araştırma ile elde edilen sonuçların Türkiye'deki internet bağımlılığı araştırmalarına katkı vereceği ön görülmektedir. İnternetin yoğun olarak kullanıldığı bir dönemde binlerce hatta yüz binlerce kullanıcıya çevrimiçi olarak ulaşmak için oldukça az maliyetli ve etkili bir yöntem olduğundan dolayı araştırma yapmak isteyenler için fırsatlar sunmaktadır.

KAYNAKLAR

- [1] 2015 Yılı 4. Çeyrek Ekim – Kasım – Aralık Üç Aylık Pazar Verileri Raporu. Ankara: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Sektörel Araştırma ve Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 2016.
- [2] Argyle, Michael, Martin, Maryanne and Crossland, Jill. Happiness as a function of personality and social encounters. *Recent advances in social psychology: An international perspective*. 1989, pp. 189-203.
- [3] Błachnio, A. Przepiorka, I. Pantic. *Internet use, Facebook intrusion, and depression: Results of a cross-sectional study*. 2015, European PsychİBTry, pp. 681-684.
- [4] Büyüköztürk, Şener. Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 2002, 32.
- [5] Custer, Rodney L., Scarcella, Joseph A. and Stewart, Bob R. The Modified Delphi Technique - A Rotational Modification. *Journal of Career and Technical Education*. 1999.
- [6] Diener, Ed. Subjective well-being. *Psychol Bull*. 1984, pp. 95:542-75.
- [7] Eryılmaz, Ali. *Investigating Adolescents' Subjective Well-Being with Respect to Using Subjective Well-Being Increasing Strategies and Determining Life Goals*. 2011, Düşünen Adam The Journal of PsychİBTry and Neurological Sciences, pp. 24:44-51.
- [8] Feldman, Ronen and Sanger, James. *The Text Mining Handbook: Advanced Approaches in Analyzing Unstructured Data*. s.l.: Cambridge University Press, 2007.
- [9] *Generating Digital Reputation Index: A Case Study*. Seker, Sadi Evren and Eryarsoy, Enes. 2015, Procedia - Social and Behavioral Sciences 195 (2015), pp. 1074 – 1080.

- [10] Göka, Erol and Tıkır, Baise. İnternet Bağımlılığı Gerçek mi, Efsane mi? *Eğitime Bakış*. Aralık 2012, pp. 35-38.
- [11] Hills, Peter and Argyle, Michael *The Oxford Happiness Questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being..* 2002, Personality and Individual Differences, pp. 1073-1082.
- [12] Hossein Ansari, Alireza Ansari-Moghaddam, Mahdi Mohammadi, Mostafa Peyvand, Zahra Amani, and Azizollah Arbabisarjou. *Internet Addiction and Happiness Among Medical Sciences Students in Southeastern Iran*. 2016, Health Scope, pp. 1-5.
- [13] <http://pages.infinet.net/jbcoco/Arpa-Arpanet-Internet.pSerbestlik> Derecesi./ (28.03.2016).
- [14] <http://www.evolutionoftheweb.com/> (24.01.2016).
- [15] <http://www.internetlivestats.com/> 24.01.2016).
- [16] <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16052/> (28.03.2016).
- [17] <http://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliliği/> (25.03.2016).
- [18] <http://www.yesilay.org.tr/tr/projeler/detay/teknoloji-bagimliliği-calistayı/> (28.03.2016).
- [19] <http://www.yesilay.org.tr/tr/sik-sorulan-sorular/teknoloji-bagimliliği/> (28.03.2016).
- [20] <http://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/yesilay-dergisi/> (28.03.2016).
- [21] <https://www.w3.org/People/Berners-Lee/> (24.01.2016).
- [22] Kalkınma Bakanlığı. *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)*. Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2013.
- [23] Kemp, Simon. *Digital, Social and Mobile in 2015 (We are social's compendium of global digital statistics)*. s.l.: We are Social, 2015.
- [24] Kitle Kaynak (Crowd Sourcing). İstanbul: YBS Ansiklopedisi, 2015, Vol. 2, pp. 6-11.

- [25] Kuzu, Doç. Dr. Abdullah. İnternet ve Aile. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*. 2011, pp. 9-31.
- [26] M.E. Mitchell, J.R. Lebow, R. Uribe, H. Grathouse, W. Shoger. *Internet use, happiness, social support and introversion: A more fine grain analysis of person variables and internet activity*. 2011, *Computers in Human Behavior*, pp. 1857-1861.
- [27] Neuman, W. Lawrence. *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches (7th Edition)*. s.l.: Pearson, 2009.
- [28] Onwuegbuzie, Anthony J. and Collins, Kathleen M. T. *A Typology of Mixed Methods Sampling Designs in Social Science Research The Qualitative Report*. s.l.: NSU Works <http://nsuworks.nova.edu/tqr/vol12/iss2/9>, 2007.
- [29] O'Reilly, Tim. *What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software*. First Quarter 2007, *Communications & Strategies*, p. 17.
- [30] Orsal, Ozgul, *Evaluation of Internet Addiction and Depression Among University Students*. et al. 2013, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, pp. 445 – 454.
- [31] Orsal, Ozgul. *Evaluation of Internet Addiction and Depression Among University Students*. et al. s.l.: *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2013. 445 – 454.
- [32] Özdamar, Ertuğrul. *Paket Programları ile İstatistiksel Veri Analizi (Çok Değişkenli Analizler)*. Eskişehir: Kaan Kitabevi, 2002.
- [33] Özdamar, Kazım and Dinçer, Setenay. *Bilgisayarla İstatistik Değerlendirme ve Veri Analizi*. İstanbul: Bilim Teknik Kitapevi, 1987.
- [34] Oztürk, Candan. *Association of Personality Traits and Risk of Internet Addiction in Adolescents*. et al. 9, s.l.: *AsİBTn Nursing Research*, 2015. 120-124.
- [35] Peter Hills, Michael Argyle. *The Oxford Happiness Questionnaire: a compact scale for the measurement of psychological well-being*. 2002, *Personality and Individual Differences*.
- [36] Pontes, Halley M., Szabo, Attila and Griffiths, Mark D. *The impact of Internet-based specific activities on the perceptions of Internet addiction, quality of life*,

and excessive usage: A cross-sectional study. s.l.: Addictive Behaviors Reports, 2015. 19–25.

- [37] Prajapati, Nirav, Modi, Ketan and Chauhan, Uttam. *Web Page Data Extraction And Categorization Web Pages Using Rule Based Classification Algorithm. 2,* s.l.: Indo – AsİBTn Journal of Multidisciplinary Research (İBTJMR), 2015, Vol. 1. 135-139.
- [38] Sabina Lissitsa, Svetlana Chachashvili-Bolotin. *Life satisfaction in the internet age - Changes in the past decade.* 2015, Computers in Human Behavior, pp. 197-205.
- [39] Saliceti, Francesca. *Internet Addiction Disorder (İBTD).* 191, s.l.: Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2015. 1372 – 1376.
- [40] Schumacker, Randall E. and Lomax, Richard G. *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling: Third Edition.* 2010.
- [41] Seidman, Irving. *Interviewing as Qualitative Research: A Guide for Researchers in Education and The Social Sciences (Cilt 3).* s.l.: Teachers College Press, 2005.
- [42] Seker, Assoc. Prof. Dr. Sadi Evren. Türkiye’de Organ Ve Doku Bağışının Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemiyle Öngörülmesi. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi.* 2016, Vol. 1, 4.
- [43] Seker, Sadi Evren *A Novel String Distance Function based on Most Frequent K Characters.,* et al. s.l.: International Journal of Machine Learning and Computation (IJMLC), 2014.
- [44] Şeker, Şadi Evren and Al-Naami. *Sentimental analysis on Turkish blogs vİBT ensemble classifier.* 2013.
- [45] Şeker, Şadi Evren. *Bilgi Yönetimi (Knowledge Management).* 2014.
- [46] Seker, Sadi Evren. *Metin Madenciliği (Text Mining).* *YBS Ansiklopedisi.* İstanbul: s.n., 2015, Vol. 3.
- [47] Seker, Sadi Evren. *Sosyal Ağlarda Veri Madenciliği (Data Mining on Social Networks).* İstanbul: YBS Ansiklopedi, 2015.

- [48] Şeker, Şadi Evren. Temporal logic extension for self referring, non-existence, multiple recurrence and anterior past events. *Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences*. 2015, pp. 212-230.
- [49] Şimşek, Ömer. *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları, 2007.
- [50] Sirmakessis, Spiros. *Text Mining and its Applications*. s.l.: Springer, 2012.
- [51] T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. *Türkiye Aile Yapısı Araştırması Tespitler, Öneriler*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014.
- [52] Tabachnick, Barbara G. and Fidell, Linda S. *Using Multivariate Statistics (6th Edition)*. s.l.: Pearson, 2012.
- [53] Türk Dil Kurumu. *Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu, 2015.
- [54] Türkiye Bilişim Derneği. Sanal Yalnızlık. *Bilişim (Aylık Bilişim Kültürü Dergisi)*. 2015, 180, pp. 32-65.
- [55] *Türkiye Boşanma Nedenleri Araştırmaları*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2014.
- [56] Türkiye Büyük Millet Meclisi. *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*. Ankara: Resmi Gazete, 1982.
- [57] Türkiye İstatistik Kurumu. Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2015. *Haber Bülteni*. Ağustos 18, 2015.
- [58] Türkiye İstatistik Kurumu. *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu, 2015.
- [59] Türkiye İstatistik Kurumu. Yaşam Memnuniyeti Araştırması 2015. <http://www.tuik.gov.tr/PSerbestlikDerecesiGetir.do?id=21518>. [Online] 2015. [Erişim Tarihi: Nisan 10, 2016.] <http://www.tuik.gov.tr/PSerbestlikDerecesiGetir.do?id=21518>.
- [60] Wang, Wei. *Internet dependency and psychosocial maturity among college students*. 2001, International Journal of Human-Computer Studies, pp. 919-938.

- [61] www.internetsociety.org/internet/what-internet/history-internet/brief-history-internet/ (22.01.2016).
- [62] Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2014. *Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni*. [Online] Şubat 13, 2015. [Erişim Tarihi: Mart 30, 2016.]
- [63] Young, Kimberly S. *Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder*. Vol. 1, 1998, *CyberPsychology & Behavior*, Vol. No. 3:, pp. 237-244.
- [64] Zergeroğlu, Doç. Dr. Sema. *İnternet Bağımlılığı*. [interv.] Sağlık Bilgi Sistemleri Dergisi. Temmuz-Ağustos 2014.

EKLER

1. Ek-A	: Google Forms Üzerinden Anket Katılımcılarına Yönetilen Sorular	59
2. Ek-B	: Google Forms Üzerinden Anket Katılımcılarına Yönetilen Soruların Cevapları.....	66
3. Ek-C	: Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Sorularının Cevapları.....	76
4. Ek-D	: Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Argüman Listesi	90
5. Ek-E	: SPSS’de yapılan Test-1 için Varyans Sonuçları.....	101
6. Ek-F	: SPSS’de yapılan Test-2 için Varyans Sonuçları.....	105
7. Ek-G	: SPSS’de yapılan Test-1 için Açıklanan Varyans Sonuçları	108
8. Ek-H	: SPSS’de yapılan Test-1 için Açıklanan Varyans Sonuçları	110
9. Ek-I	: SPSS’de yapılan Test-2 için Açıklanan Varyans Sonuçları	114
10. Ek-J	: SPSS’de yapılan Test-2 için Bileşen Matrisi Sonuçları	116

Ek-A: Google Forms Üzerinden Anket Katılımcılarına Yönelen Sorular

Yapısal Eşitlik Modeli Kullanılarak İnternet ve Mutluluk İlişkisinin Araştırılması

Yapısal Eşitlik Modeli Kullanılarak İnternet ve Mutluluk İlişkisinin Araştırılması

1-) Cinsiyetiniz

- Kadın
- Erkek

2-) Eğitim Düzeyiniz

- İlköğretim
- Lise
- Üniversite
- Yüksek Lisans
- Doktora

3-) Medeni Durumunuz

- Bekar (Hiç Evlenmemiş)
- Evli
- Boşanmış
- Dul

Tablo A-1: Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet soruyu gösteren tablo.

4-) Yaşınız

5-) Yaşadığınız Şehir

6-) İnterneti en çok hangi amaç için kullanıyorsunuz ?

- Sosyal Medya
- Bilgi Araştırma
- Zaman Geçirme
- Müzik Dinleme
- Eğlence

	Kesinlikle Katılmıyorum	Orta Derecede Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Orta Derecede Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
7-) Özellikle yaşam tarzımdan memnun değilim	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8-) Diğer insanlarla sürekli ilgilenirim	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9-) Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10-) Hemen hemen herkese karşı oldukça sıcak kanlıyım	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11-) Nadiren duygusuzlaşırım	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12-) Özellikle gelecek ile ilgili iyimser değilim	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tablo A-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yöneltilen 55 adet soruyu gösteren tablo.

13-) Bir çok şeyi eğlenceli bulurum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14-) Ben her zaman sözümü tutarım	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15-) Hayat güzeldir	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16-) Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17-) Çok gülerim	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18-) Hayatımdaki her şeyden gayet memnunum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19-) Sempatik olduğumu düşünmüyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20-) İstediğim ve gerçekleşen şeyler arasında boşluk var.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21-) Çok mutluyum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
22-) Bazı durumlarda güzel yanlar ararım.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
23-) Her zaman başkaları üzerinde neşeli bir etkiye sahibimdir	☐	☐	☐	☐	☐	☐
24-) İstediğim her şeye uyum sağlayabilirim	☐	☐	☐	☐	☐	☐
25-) Özellikle hayatımın kontrolümün altında olmadığını hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tablo A-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet soruyu gösteren tablo.

26-) İstediğimi herhangi bir şeyi başarabileceğimi hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27-) Tamamen zihinsel uyarı hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28-) Sık sık neşelenirim ve eğlenirim	☐	☐	☐	☐	☐	☐
29-) Kolay kararlar alamıyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30-) Hayatımın özel bir anlamı ve amacı yok	☐	☐	☐	☐	☐	☐
31-) Enerji dolu olduğumu hissediyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
32-) İnsanlar arasında genellikle iyi bir etkiye sahibimdir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
33-) Diğer insanlarla eğlenmeyi sevmem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
34-) Özellikle sağlıklı olmadığımı hissetiyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
35-) Özellikle geçmişte iyi anılarım yok	☐	☐	☐	☐	☐	☐
36-) Kendimi internette gerektiğinden fazla zaman geçirirken buluyorum .	☐	☐	☐	☐	☐	☐
37-) Ev işlerine ayırdığım vakitten daha fazlasını internete ayırıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tablo A-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet soruyu gösteren tablo.

38-) İnternet, partnerimden (eşimden) daha önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
39-) Sürekli internette yeni insanlarla tanışıyorum ve onlarla iletişim kuruyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40-) Çevremdeki insanlar internette çok fazla zaman geçirdiğim için bana serzenişte bulunuyorlar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
41-) İnternette geçirdim süreden dolayı okulda veya iş yerim tepkiye maruz kalıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
42-) Yapmam gereken bir işten daha önce mutlaka e-postamı kontrol ederim.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
43-) İnternet yüzünden iş performansım ve verimliliğimi olumsuz etkileniyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
44-) İnternet kullanım sürem ile ilgili bana soru sorduğunda kaçamak cevaplar veririm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
45-) İnternette öğrendiğim bilgiler, yaşamımla ilgili rahatsız edici düşünceleri engelliyor.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tablo A-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet soruyu gösteren tablo.

46-) İnternete bağlanana kadar heyecanlanırım.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
47-) İnternet olmadan hayatın sıkıcı, boş ve neşesiz olacağı korkusu yaşıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
48-) İnternete bağlı olduğumda birisi beni rahatsız ederse tepki veririm.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
49-) Gece yarısı internete girdiğimde uykum kaçar.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
50-) İnternet bağlantım olmadığında veya internete bağlı olsaydım diye düşündüğümde yapacak başka işlerim olduğunun farkına varıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
51-) İnternette işim bittikten sonra " sadece birkaç dakika daha" derken kendimi buluyorum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
52-) İnternette geçirdiğim süreyi azaltmayı denedim ve başarısız oldum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
53-) İnternete bağlı olduğumu gizlemeye çalışırım.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tablo A-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yöneltilen 55 adet soruyu gösteren tablo.

54-) Arkadaşlarımla dışarı çıkılmaktansa daha fazla zamanı internette geçirmeyi tercih ederim.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
55-) İnternet bağlantım kesildiğinde ve sonrasında yeniden bağlantı sağlanıncaya kadar geçen süre içerisinde moralim bozuk, mutsuz, ya da sinirli hissederim.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ek-B: Google Forms Üzerinden Anket Katılımcılarına Yöneltilen Soruların Cevapları

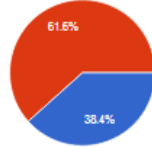
Tablo B-1: Google forms üzerinden anket katılımcılarına yöneltilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

211 responses

[View all responses](#) [Publish analytics](#)

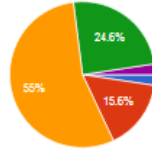
Summary

1-) Cinsiyetiniz

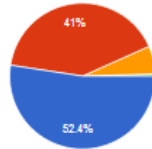
Kadın	81	38.4%
Erkek	130	61.6%

2-) Eğitim Düzeyiniz

İlköğretim	5	2.4%
Lise	33	15.6%
Üniversite	116	55%
Yüksek Lisans	52	24.6%
Doktora	5	2.4%

3-) Medeni Durumunuz

Bekar (Hiç Evlenmemiş)	110	52.4%
Evli	86	41%
Boşanmış	13	6.2%
Dul	1	0.5%

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

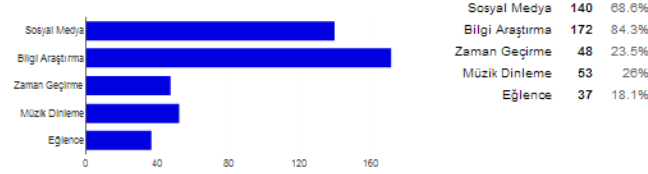
4-) Yaşınız

26
23
25
35
30
27
24
...

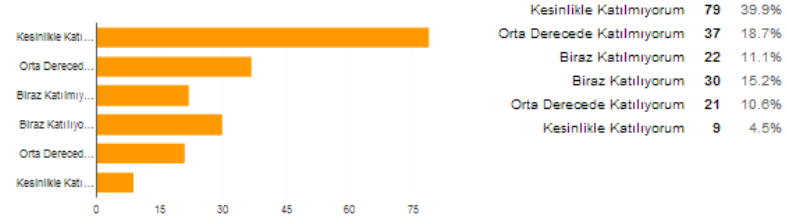
5-) Yaşadığınız Şehir

Ankara
İstanbul
ankara
istanbul
ANKARA
Bursa
Adana
...

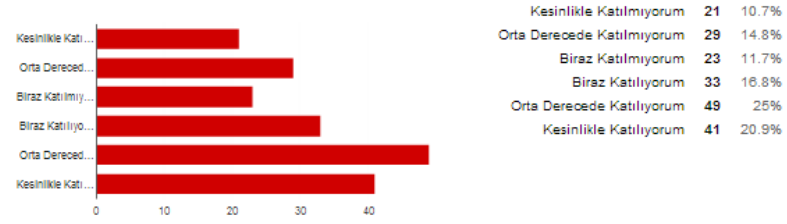
6-) İnterneti en çok hangi amaç için kullanıyorsunuz ?

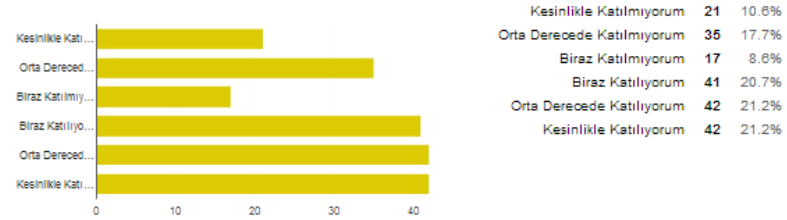
7-) Özellikle yaşam tarzımdan memnun değilim [null]

8-) Diğer insanlarla sürekli ilgilenirim [null]

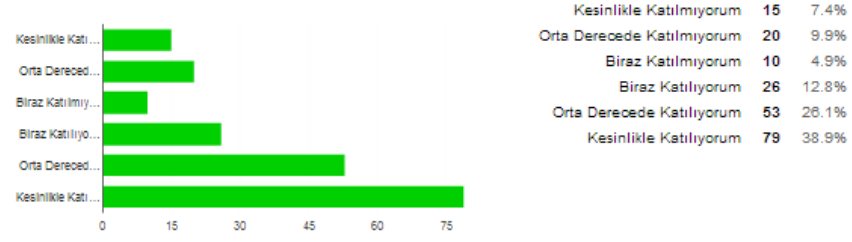

9-) Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu hissediyorum [null]

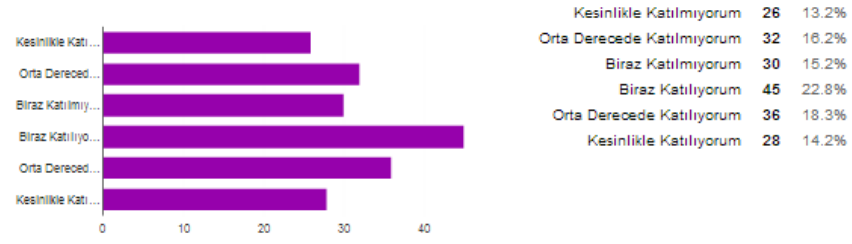

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

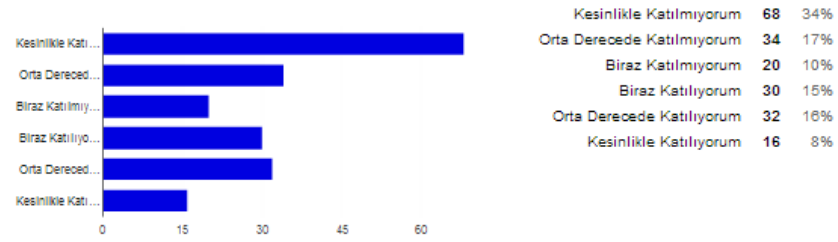
10-) Hemen hemen herkese karşı oldukça sıcak kanlıyım [null]

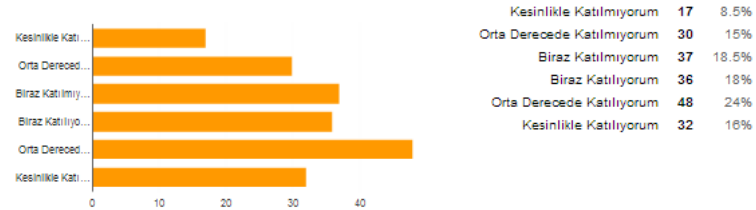
11-) Nadiren duygusuzlaşıyorum [null]

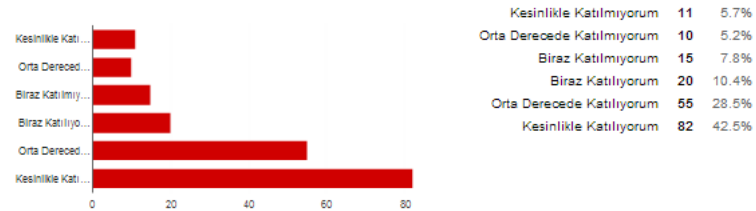
12-) Özellikle gelecek ile ilgili iyimser değilim [null]

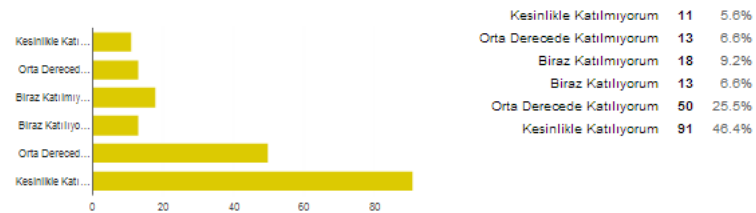
13-) Bir çok şeyi eğlenceli bulurum. [null]

14-) Ben her zaman sözümü tutarım [null]

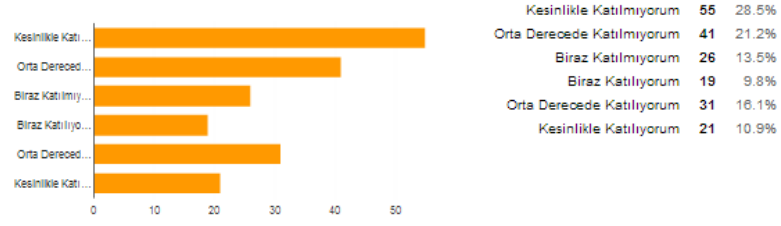

15-) Hayat güzeldir [null]

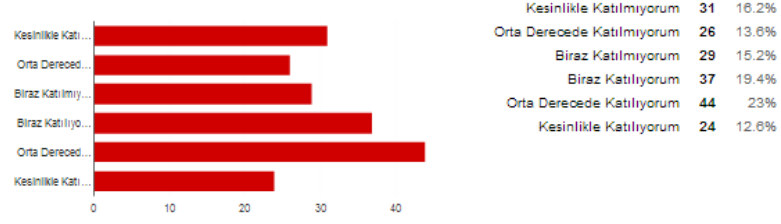

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

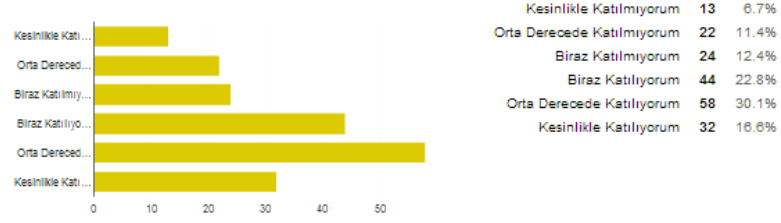
19-) Sempatik olduğumu düşünmüyorum [null]

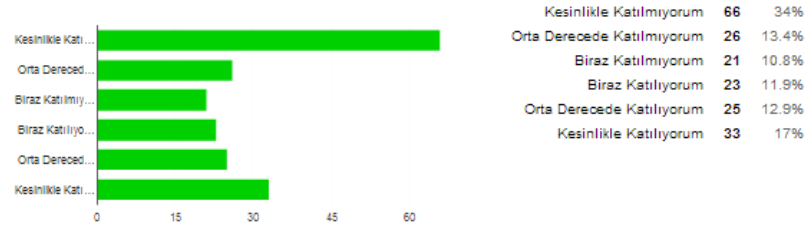
20-) İstedğim ve gerçekleşen şeyler arasında boşluk var. [null]

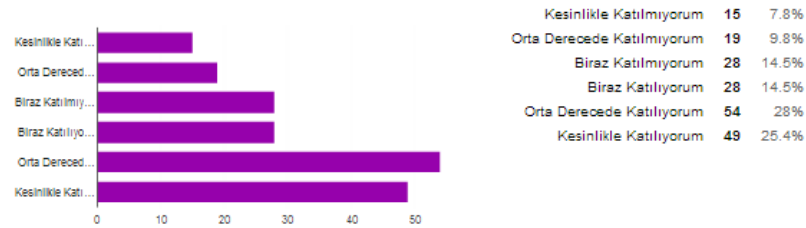
21-) Çok mutluyum [null]

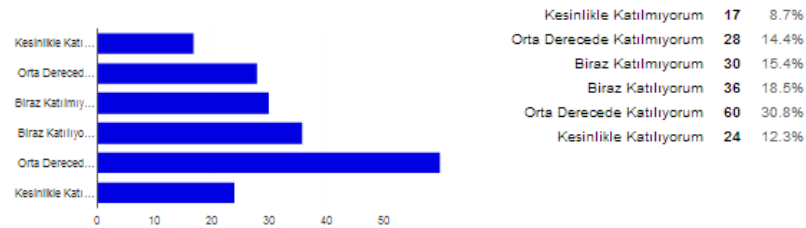
16-) Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum [null]

17-) Çok gülerim [null]

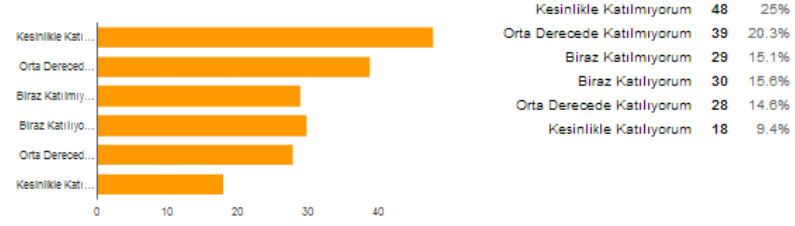

18-) Hayatımdaki her şeyden gayet memnunum [null]

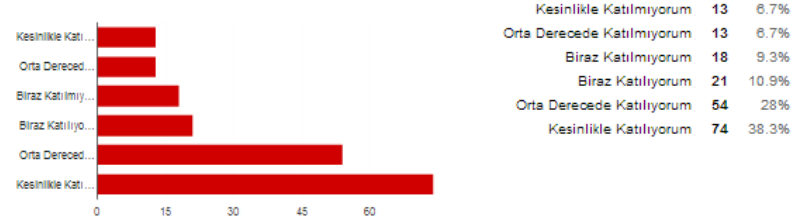

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

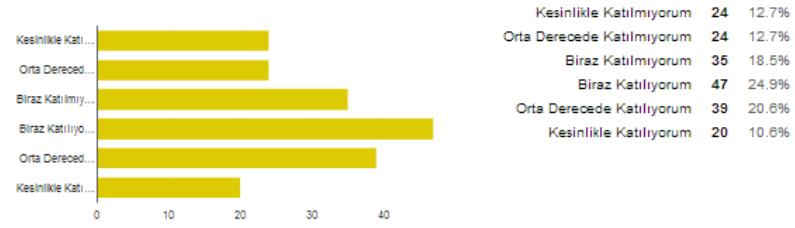
25-) Özellikle hayatımın kontrolümün altında olmadığını hissediyorum [null]

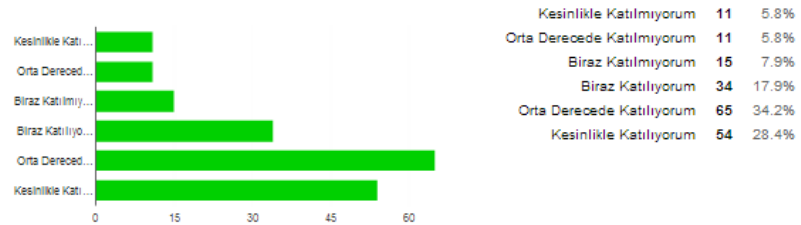
26-) İstedığımı herhangi bir şeyi başarabileceğimi hissediyorum [null]

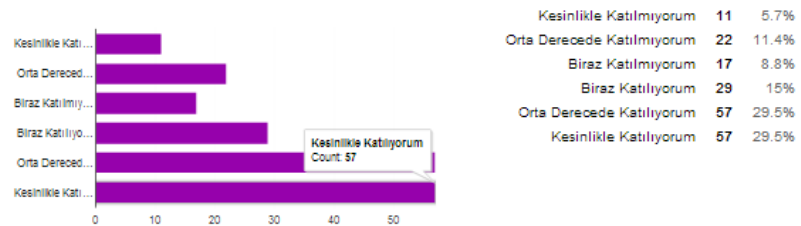
27-) Tamamen zihinsel uyarı hissediyorum [null]

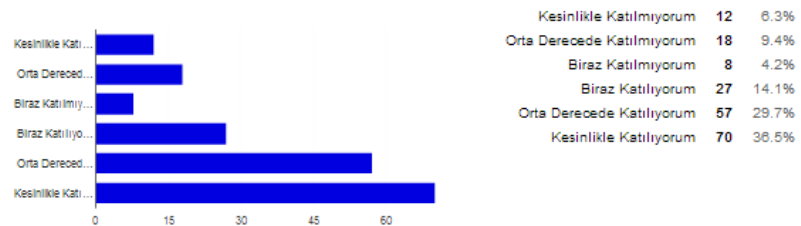
22-) Bazı durumlarda güzel yanlar ararım. [null]

23-) Her zaman başkaları üzerinde neşeli bir etkiye sahibimdir [null]

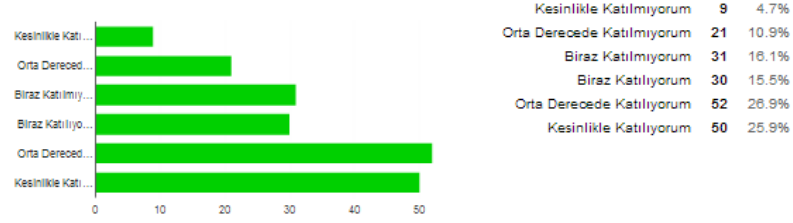

24-) İstedğim her şeye uyum sağlayabilirim [null]

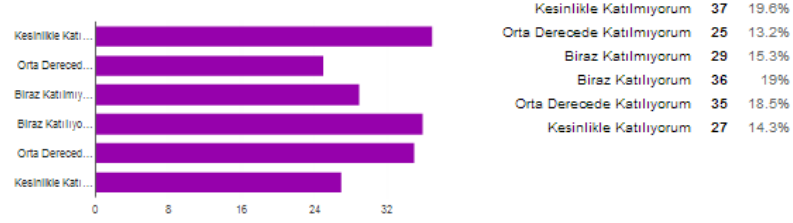

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

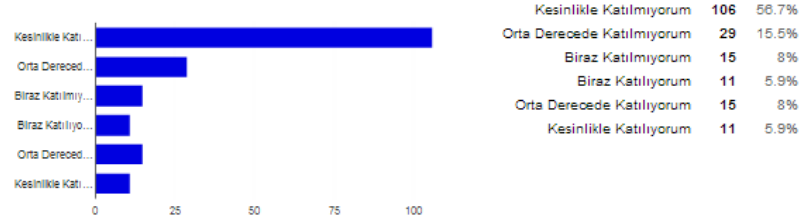
28-) Sık sık neşelenirim ve eğlenirim [null]

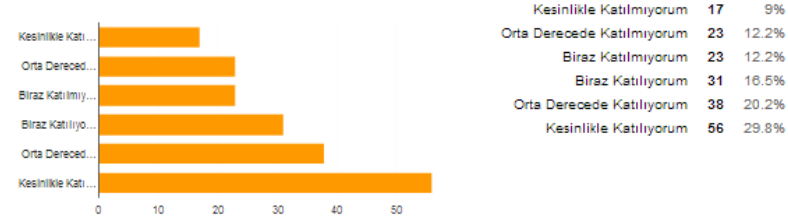
29-) Kolay kararlar alamıyorum [null]

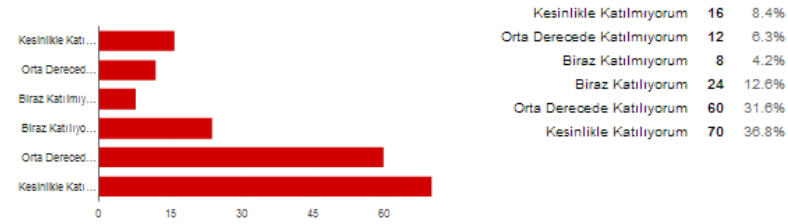
30-) Hayatımın özel bir anlamı ve amacı yok [null]

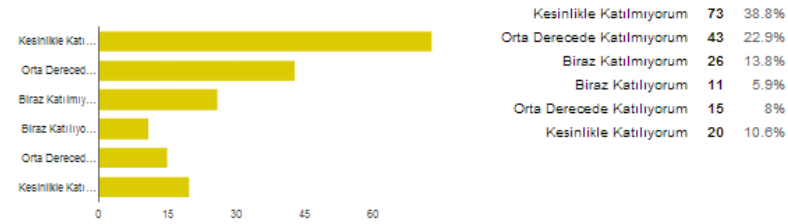
31-) Enerji dolu olduğumu hissediyorum [null]

32-) İnsanlar arasında genellikle iyi bir etkiye sahibimdir. [null]

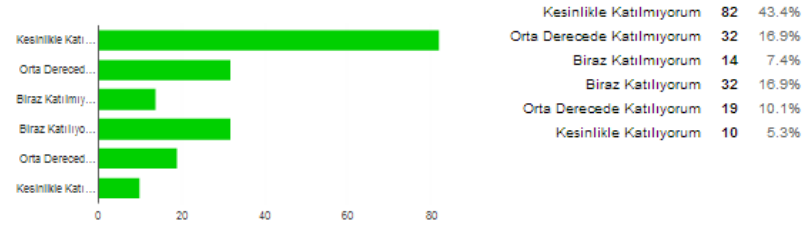

33-) Diğer insanlarla eğlenmeyi sevmem [null]

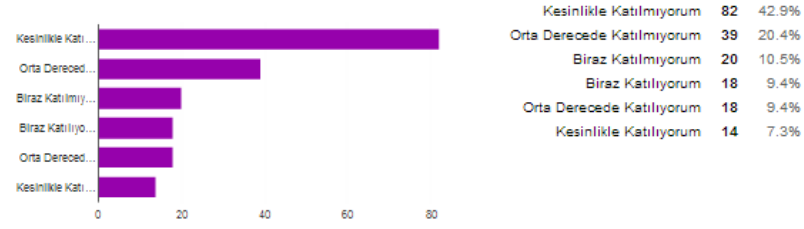

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

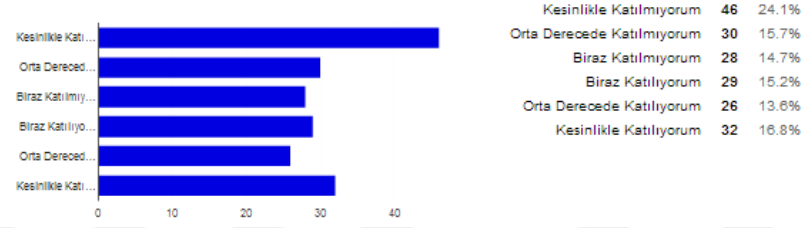
34-) Özellikle sağlıklı olmadığımı hissetiyorum [null]

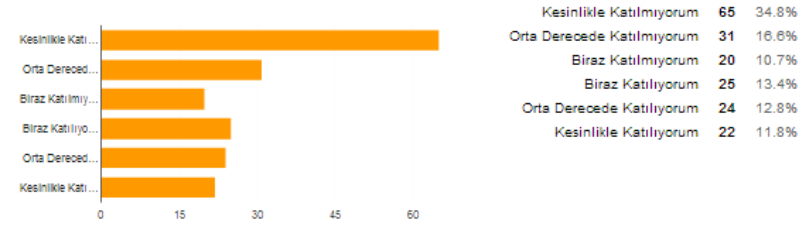
35-) Özellikle geçmişte iyi anılarım yok [null]

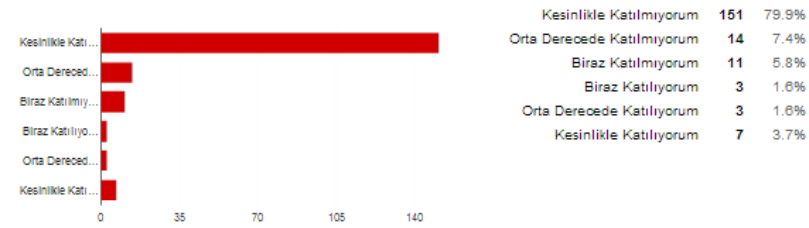
36-) Kendimi internette gerektiğinden fazla zaman geçirirken buluyorum . [null]

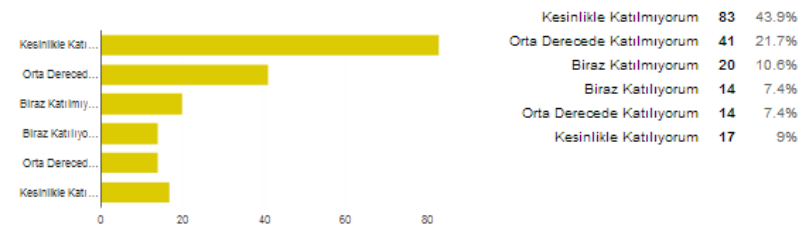
37-) Ev işlerine ayırdığım vakitten daha fazlasını internete ayırıyorum. [null]

38-) İnternet , partnerimden (eşimden) daha önemlidir. [null]

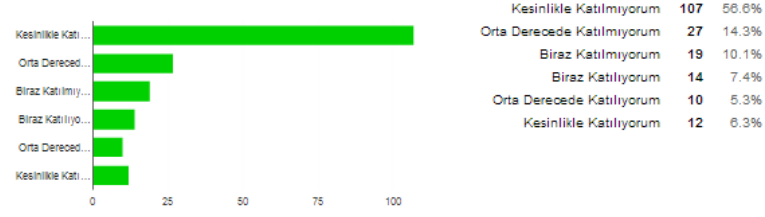

39-) Sürekli internette yeni insanlarla tanışıyorum ve onlarla iletişim kuruyorum. [null]

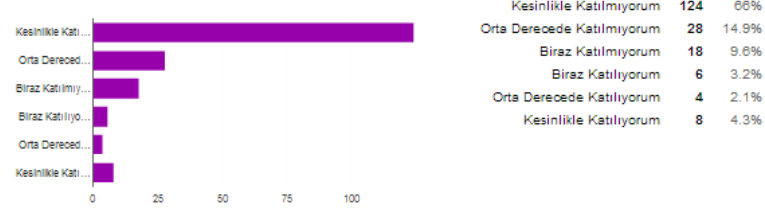

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

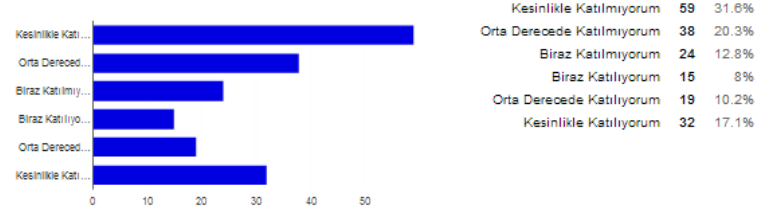
40-) Çevremdeki insanlar internette çok fazla zaman geçirdiğim için bana serzenişte bulunuyorlar. [null]

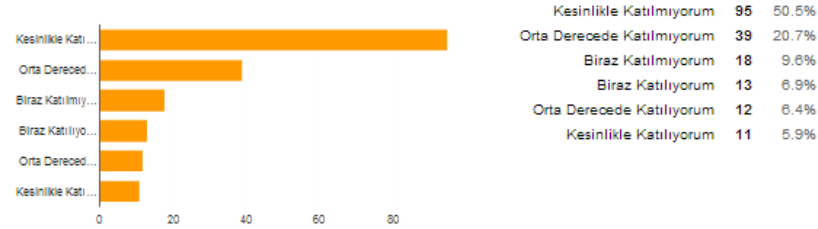
41-) İnternette geçirdim süreden dolayı okulda veya iş yerim tepkiye maruz kalıyorum. [null]

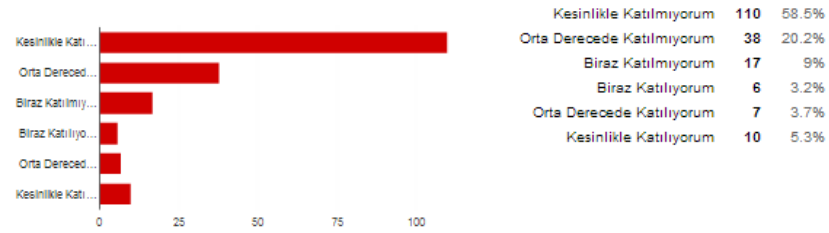
42-) Yapmam gereken bir işten daha önce mutlaka e-postamı kontrol ederim. [null]

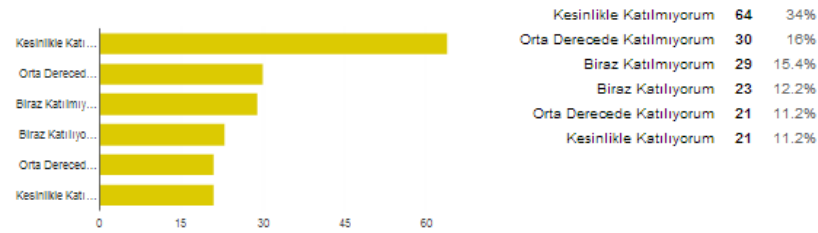
43-) İnternet yüzünden iş performansım ve verimliliğimi olumsuz etkileniyor. [null]

44-) İnternet kullanım sürem ile ilgili bana sorduğunda kaçamak cevaplar veririm. [null]

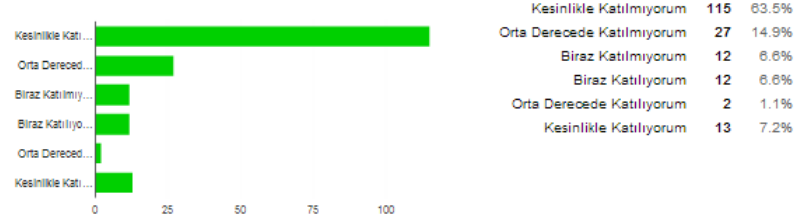

45-) İnternette öğrendiğim bilgiler, yaşamımla ilgili rahatsız edici düşünceleri engelliyor. [null]

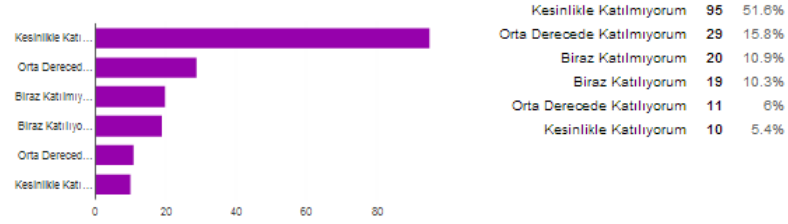

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

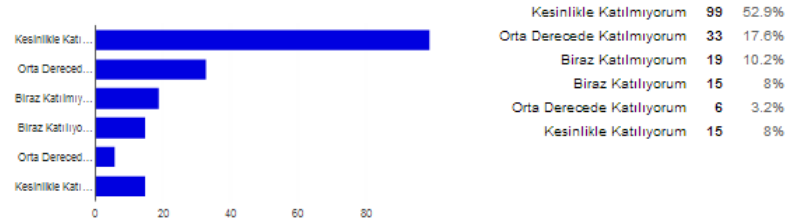
46-) İnternete bağlanana kadar heyecanlanırım. [null]

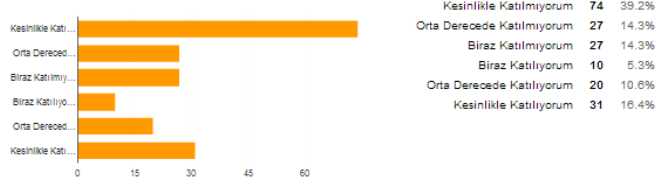
47-) İnternet olmadan hayatın sıkıcı, boş ve neşesiz olacağı korkusu yaşıyorum. [null]

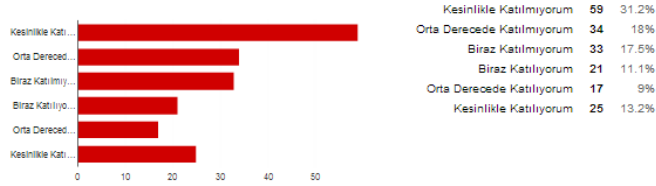
48-) İnternete bağlı olduğumda birisi beni rahatsız ederse tepki veririm. [null]

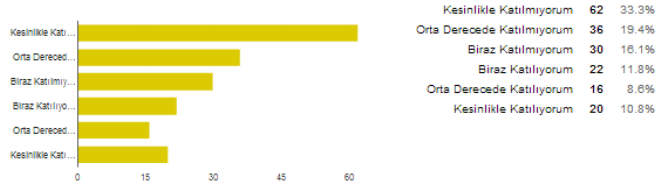
49-) Gece yarısı internete girdiğimde uykum kaçar. [null]

50-) İnternet bağlantım olmadığında veya internete bağlı olsaydım diye düşündüğümde yapacak başka işlerim olduğunun farkına varıyorum. [null]

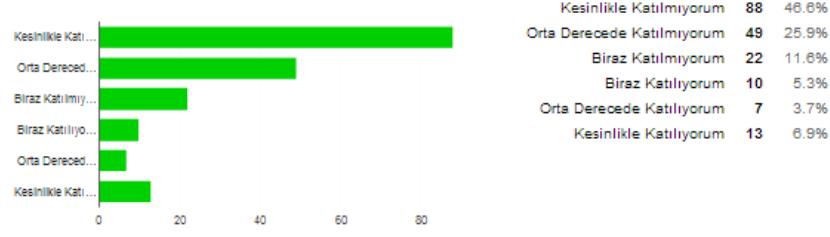

51-) İnternete işim bittikten sonra " sadece birkaç dakika daha" derken kendimi buluyorum [null]

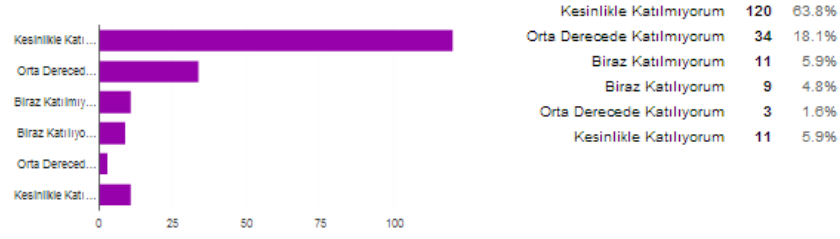

Tablo B-1 (Devam): Google forms üzerinden anket katılımcılarına yönetilen 55 adet sorunun cevaplarını grafiksel olarak gösteren değerler.

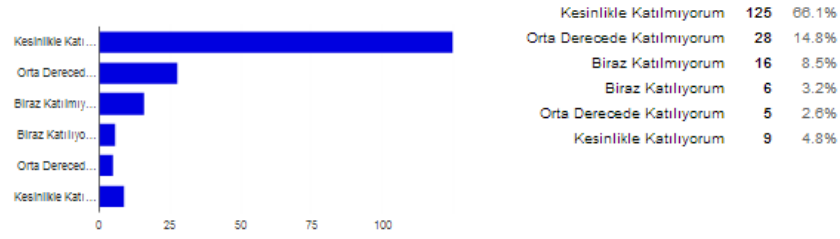
52-) İnternette geçirdiğim süreyi azaltmayı denedim ve başarısız oldum. [null]

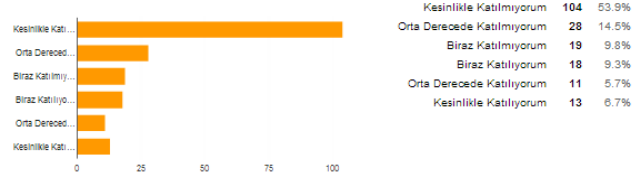
53-) İnternete bağlı olduğumu gizlemeye çalışırım. [null]

54-) Arkadaşlarımla dışarı çıkmaktansa daha fazla zamanı internette geçirmeyi tercih ederim. [null]

55-) İnternet bağlantım kesildiğinde ve sonrasında yeniden bağlantı sağlanıncaya kadar geçen süre içerisinde moralim bozuk, mutsuz, ya da sinirli hissederim. [null]

Number of daily responses

Ek-C: Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Sorularının Cevapları

Tablo C-1: Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
1	olumsuz
2	olumlu
3	olumlu
4	olumlu
5	evet
6	olumlu
7	olumlu
8	olumsuz
9	olumlu
10	olumsuz
11	olumsuz
12	olumlu
13	olumlu
14	olumsuz
15	olumlu
16	olumlu
17	olumlu
18	olumlu
19	olumlu
20	olumlu
21	
22	olumsuz
23	olumlu
24	
25	

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
26	olumlu
27	
28	olumlu
29	
30	olumsuz
31	olumlu
32	olumsuz
33	olumlu
34	olumlu
35	olumlu
36	olumlu
37	olumlu
38	olumlu
39	olumlu
40	olumlu
41	olumlu
42	olumsuz
43	olumlu
44	olumlu
45	olumsuz
46	olumlu
47	olumsuz
48	olumsuz
49	olumlu
50	olumlu
51	olumlu
52	olumlu
53	olumlu
54	olumlu
55	olumlu
56	olumsuz
57	olumlu

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
58	olumlu
59	olumlu
60	olumlu
61	olumlu
62	olumlu
63	olumsuz
64	olumlu
65	olumlu
66	olumlu
67	olumlu
68	olumlu
69	
70	olumlu
71	olumlu
72	olumlu
73	olumlu
74	olumsuz
75	olumlu
76	olumlu
77	olumlu
78	olumsuz
79	olumlu
80	olumlu
81	olumlu
82	olumlu
83	olumlu
84	olumlu
85	olumsuz
86	olumlu
87	olumlu
88	olumlu
89	olumlu
90	olumlu

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
91	olumlu
92	olumsuz
93	olumsuz
94	olumsuz
95	olumlu
96	olumsuz
97	olumsuz
98	olumlu
99	olumlu
100	olumlu
101	olumlu
102	olumsuz
103	olumlu
104	olumsuz
105	olumsuz
106	olumlu
107	olumsuz
108	olumlu
109	olumsuz
110	olumsuz
111	olumlu
112	olumlu
113	
114	olumlu
115	olumsuz
116	olumlu
117	olumlu
118	olumlu
119	olumlu
120	olumlu
121	olumsuz
122	
123	

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
124	olumlu
125	olumsuz
126	olumsuz
127	olumsuz
128	
129	olumsuz
130	olumlu
131	olumsuz
132	olumlu
133	olumlu
134	olumlu
135	olumlu
136	
137	olumlu
138	olumlu
139	olumsuz
140	olumlu
141	olumsuz
142	olumlu
143	olumlu
144	olumlu
145	olumlu
146	olumlu
147	
148	olumsuz
149	
150	olumsuz
151	olumsuz
152	olumsuz
153	
154	olumlu
155	olumlu
156	olumsuz

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
157	olumlu
158	olumlu
159	olumlu
160	olumlu
161	olumlu
162	olumlu
163	olumlu
164	olumlu
165	olumlu
166	olumlu
167	olumsuz
168	
169	olumsuz
170	olumlu
171	olumlu
172	olumlu
173	olumsuz
174	olumlu
175	olumlu
176	olumlu
177	olumlu
178	olumlu
179	olumlu
180	olumsuz
181	olumsuz
182	olumsuz
183	olumsuz
184	olumlu
185	olumlu
186	olumsuz
187	
188	olumsuz
189	olumlu

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
190	olumlu
191	olumsuz
192	olumlu
193	
194	olumlu
195	olumlu
196	olumsuz
197	olumlu
198	olumlu
199	
200	olumlu
201	olumlu
202	
203	olumlu
204	olumlu
205	olumlu
206	olumsuz
207	olumlu
208	olumlu
209	olumsuz
210	olumsuz
211	olumlu
212	
213	olumlu
214	olumlu
215	olumlu
216	olumlu
217	
218	olumlu
219	
220	
221	olumsuz
222	olumlu

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
223	olumlu
224	olumsuz
225	olumsuz
226	olumlu
227	olumlu
228	olumlu
229	olumlu
230	olumlu
231	
232	olumsuz
233	olumlu
234	olumlu
235	
236	
237	olumlu
238	olumsuz
239	
240	olumsuz
241	olumlu
242	
243	
244	olumlu
245	olumlu
246	
247	olumlu
248	olumlu
249	olumsuz
250	olumlu
251	olumlu
252	olumlu
253	olumlu
254	olumlu
255	olumsuz

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
256	
257	olumlu
258	olumlu
259	olumlu
260	olumsuz
261	olumlu
262	olumsuz
263	olumlu
264	olumlu
265	olumlu
266	olumsuz
267	olumlu
268	olumlu
269	olumlu
270	
271	
272	olumsuz
273	olumlu
274	olumsuz
275	olumlu
276	olumlu
277	olumsuz
278	olumlu
279	olumsuz
280	
281	olumlu
282	olumlu
283	olumlu
284	olumsuz
285	olumlu
286	olumlu
287	olumlu
288	olumlu
289	olumlu

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
290	olumlu
291	olumlu
292	
293	olumsuz
294	
295	olumlu
296	olumsuz
297	olumlu
298	olumlu
299	olumsuz
300	olumsuz
301	olumlu
302	olumlu
303	olumlu
304	olumsuz
305	olumsuz
306	olumlu
307	
308	olumsuz
309	olumlu
310	
311	olumlu
312	olumlu
313	olumsuz
314	olumsuz
315	olumlu
316	olumlu
317	olumlu
318	olumlu
319	olumlu
320	olumlu
321	olumlu
322	olumlu
323	olumsuz

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
324	olumlu
325	olumsuz
326	olumlu
327	olumlu
328	olumlu
329	olumsuz
330	
331	olumlu
332	
333	olumlu
334	olumlu
335	
336	olumsuz
337	olumsuz
338	olumsuz
339	olumlu
340	olumlu
341	olumlu
342	
343	olumlu
344	olumlu
345	olumlu
346	olumlu
347	olumsuz
348	olumlu
349	olumlu
350	olumsuz
351	
352	olumlu
353	olumlu
354	olumlu
355	olumsuz
356	
357	olumsuz

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
358	olumlu
359	olumsuz
360	olumlu
361	olumsuz
362	
363	
364	olumlu
365	olumlu
366	olumlu
367	olumlu
368	olumlu
369	olumlu
370	olumlu
371	olumlu
372	olumlu
373	olumlu
374	olumlu
375	olumsuz
376	olumsuz
377	olumlu
378	olumlu
379	olumlu
380	olumlu
381	
382	
383	olumlu
384	olumlu
385	
386	olumsuz
387	olumlu
388	
389	olumlu
390	olumlu
391	olumlu

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
392	olumlu
393	olumlu
394	olumlu
395	
396	olumsuz
397	olumlu
398	olumlu
399	olumsuz
400	olumlu
401	olumsuz
402	olumlu
403	olumsuz
404	olumlu
405	olumsuz
406	olumlu
407	olumsuz
408	olumlu
409	olumlu
410	olumsuz
411	olumsuz
412	olumlu
413	
414	olumlu
415	olumlu
416	
417	olumlu
418	olumlu
419	olumlu
420	olumlu
421	olumlu
422	olumlu
423	
424	
425	olumlu

Tablo C-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi sorularına verilen cevap değerleri.

Sıra No	Cevap
426	olumsuz
427	olumlu
428	olumlu
429	olumlu
430	olumsuz
431	olumsuz
432	
433	olumsuz
434	olumlu
435	olumlu
436	olumlu
437	olumsuz
438	olumlu
439	olumlu
440	
441	olumlu
442	olumlu
443	olumlu
444	olumsuz
445	
446	olumsuz
447	olumlu
448	olumlu
449	olumlu
450	olumlu
451	olumlu
452	olumsuz

Ek-D: Bilgisayarlı Argüman Delfi Yöntemi Argüman Listesi

Tablo D-1: Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
1	çok vakit alıyor.
2	İnternet hayatı kolaylaştırıyor.
3	internet çok iyi bir şey.
4	Deneme
5	alternatif tıbbın gücüne inanıyorum.
6	dasda
7	özgürlük
8	kültürel deformasyon
9	daha fazla sevdiğine internet üzerinden erişebilirsin
10	çocukları aileden koparır
11	insan ilişkileri ne zarar verdiği için
12	Eğlence
13	zaman kaybı
14	zaman kaybı
15	Eğlence
16	zaman
17	zaman kazandırıyor
18	Doğru kullanılırsa olumlu olur.
19	İşleri kolay bir hale getirdiğini düşünüyorum, mesela internet bankacılığı
20	Birçok veriye ulaşabiliyorum kolaylıkla
21	Birçok veriye ulaşabiliyorum kolaylıkla
22	Gerçekten ne amaç ile kullandığına bağlı
23	Zaman kazandırıyor
24	Kişinin daha keyifli ve güzel vakit geçirmesini sağlıyor çünkü her şey var
25	Kişinin daha keyifli ve güzel vakit geçirmesini sağlıyor çünkü her şey var
26	Kişinin daha keyifli ve güzel vakit geçirmesini sağlıyor çünkü her şey var
27	Baş başa olmak doğal yaşamak aşkın sevginin en doğal halini yaşamak
28	merak ediyorum. yazıyorum ve bana bir şeyler mutlaka veriyor
29	Hayati kolaylaştırıyor
30	Sosyal medyanın bir nevi gösteriş platformuna dönüşmesi yüzünden
31	kolaylık

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
32	Aranılan pek çok sorunun cevabını kolaylıkla internette bulabiliyorum
33	evin içinde ve yakın bir sosyal platform
34	Aslında duruma göre her iki cevap da verilebilir. Kişilerin müspet manada kullanmaları hayatı kolaylaştıracaktır. İletişim, bilgi, teknoloji, manevi vs hemen hayatın her safhasında insanlığa kolaylık sağlıyor...
35	çünkü...
36	İletişim kopukluğu
37	Günlük hayatta sosyalleşemediğimden interneti sosyalleşmek için kullanıyorum.
38	Doğru kullanılırsa hayatı kolaylaştırır.
39	İstediğim bir bilgiye anında ulaşmamı sağlıyor
40	Net bir cevabı olmaz fakat mutsuzluk daha ön plandadır
41	Sosyal hayatı kolaylaştıran bir çok uygulama var
42	hayatimi kolaylaştırıyor
43	hayatimi kolaylaştırıyor
44	Seviyorum
45	sade sadece görmek istediklerimize baktığımız için
46	Vaktim geçiyor..Bir çok yeni şey öğreniyorum.
47	insanları yalnızlaştırıyor sonra da dert anlatacak kimse bulamayınca mutsuz oluyorsun
48	Vaktim geçiyor..Bir çok yeni şey öğreniyorum.
49	internet üzerinden hem boş vakit değerlendirilebilir oyun dizi vs gibi yollarla, hem de bilgi ve beceriler geliştirilebilir.
50	Bilgi her zaman her yerden ulaşma imkanı olması
51	internet sizi bilinmeyene ulaştırır.
52	tüm yapılacak işler yapılabildiğinden
53	En basitinden mutsuzluğu yenmek için motive arayan biz bazen insanlara değil de internet dünyasına soruyoruz daha ne olsun...
54	her şeye ulaşabilirlik.hız ve sonuç odaklılık.
55	Sevdiklerinden alıyor
56	Haberdar olmak,bilgi edinmek ve araştırmak,kaynağına ulaşmak Mutlu eder insanı.
57	Bilgiye erişimi kolaylaştırdığı için
58	İnsanlar arası iletişimi çok kolay hale getirdiği için.
59	iyi yönlerde kullanarak hayatımızı kolaylaştırır
60	Gereksinim duyulan bilgilere hızlı ulaşabilmek için vb...
61	Bilgiye çok hızlı ulaştırdığı için.İnternet olmasa asla ulaşamayacağımız eski arkadaşlarımızı,tanıdıklarımızı bulma imkanı sağladığı için.Bir mal ve hizmeti satın almak istediğinizde genelde size en uygun fiyatı sağladığı için.
62	İnsanları adeta farklı bir dünyaya, ortama sokarak uyuşturduğu sebebiyle insanlar genel olarak haz duyabilmekte.
63	Aradığımı bulunca insan mutlu olur.
64	insanlar gerçeklikten uzaklaşıp sanal aleminde yaşamaya başlıyor. Bence mutluluk makine de değil mutluluk doğada.
65	Gerçekten öğrenmek niyetindeyseniz müthıştır.

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
66	Herhangi bir anda gerçekleşmeyecek birtakım şeylerin gerçekleşmesini sağladığı için.. mesela yanımızda olmayan bir arkadaşla iletişim kurabilme, bulunduğumuz şehirde şubesi olmayan bir şirket vb den alışveriş yapabilme, elimizde bulunmayan kaynaklara erişip bilgi edinebilmek gibi...
67	Dünyada olup bitenlerden haberdar olabilirsiniz
68	Eğlenceli
69	Eğlenceli
70	öncelikle çok fazla vaktinizi alıyor ve Dünya üzerinde herkese ulaşabiliyorsunuz. Buda kendi yaşantınızla diğerleri hakkında kıyas yapıp olumlu veya olumsuz yönde etkiliye biliyor
71	Her şeye ulaşabiliyorum
72	*
73	Bilgiye ulaşmada kolaylık
74	mutlu hissediyorum
75	Sosyal medya hesaplarında zaman geçiren insanlar, bir süre sonra o hayatların kendi hayatlarından daha güzel olduğunu düşünüp kendi hayatlarına dair tatminsizlik duygusu yaşamaya başlayabilirler.
76	bilgi aramak, araştırma beni mutlu ediyor fakat oyun vs olduğu zaman hayatımdan boşa geçtiği zamanı için üzülüyorum
77	Sosyal hayatı olumsuz etkiliyor
78	Asosyallik ve Sosyal Medyanın Kompleks Oluşturması
79	hem bilgilere kolay ulaşılabilmesi hem de eğlenceli vakit geçirilebilme imkanı sağladığı için
80	İstenilen bilgilere ulaşılır
81	Fayda sağlama amaçlı kullanıyorum.
82	Aslında bu sorunun iki şıkka indirilmesi yanlış olmuş. Benim düşüncem interneti sadece sosyal medyadan ibaret kullananlar ve bilgi, araştırma vs. için kullananları ikiye ayırarak sorunun sorulması. çünkü aşırı sosyal medya bağımlısı insanlarda internet kullanmak mutluluğu olumsuz etkilerken, diğer tarafta işler biraz daha olumlu gidiyor. İyi çalışmalar.
83	kıymetli zamanımı çalacak birçok neden var
84	Hayatı kolaylaştırıyor ve kendi ortamımı yanımda taşımamı sağlıyor
85	Alışkanlık yaptığı için fark etmeden hayatımızdan çalıyor.
86	İnternete zaman geçirmek için giriyorsan bir anlık mutluluk hissi verir ama kısa bir süre sonra sıkılırsın ve geçici çözümdür
87	bilgi önemli
88	Hayat kısa
89	çünkü ulaşmak istediğini elde edeceği için, tatmin olacaktır.
90	İnternet kullanmayı bilen için müthiş bir icat ve büyük kolaylık. Fakat çoğunlukla mutsuzluk ön planda diye düşünüyorum. İnsanları olması gerektiği gibi değil olmayı hayal ettiği şekilde yaşamaya sürüklüyor. özellikle instagram, swarm gibi uygulamalar başkalarına özentiyi ,kıyaslamayı, kendine olan güvensizliği artırıyor.

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
91	İnternet kullanımı
92	sosyal hayatı sınırlıyor
93	İstenilen bilgiye anında ulaşıldığı için
94	Bilgilere kolay ulaşım
95	su an vazgeçilemez bir gereç
96	Etkileşim dopomin salgılanmasını sağlar. Bir nevi sigara içmek gibidir. Zararlı olabilir, bağışıklık yapabilir ama mutluluk verdiği bir gerçektir.
97	internet olmayınca boşlukta gibiyiz
98	kıskançlık ve özentilik oluyor
99	Bilgiye ne kadar kolay ulaşırsa, o kadar kolay unutulur. Sosyal platformlar bağımlılık yapar.
100	Çünkü insanlar bilinçli bir internet kullanıcısı değil
101	çeşitli bilgilere ulaşabilmede zaman kaybını azaltması
102	Günümüz modern çağında internet harika bir kolaylık lakin zoru kolay yapan internet aynı zamanda aslında çok kolay olan insan ilişkilerini de zorlaştırmaktadır... Bizim kolaya ihtiyacımız yok bizler üstün varlıkları zorluklar bizim için olmalı ki onları kolay edelim... Her şeyin beyaz olduğunu düşünün, o zaman beyazın bir anlamı kalmaz. Siyahta olacak ki beyazın değeri anlaşılın... Saygılarımla...
103	İnsanlar kolaylıkla istediklerini şeylere, sevdiklerine ulaşabiliyor.
104	öğretici
105	iletişimin en güçlü kanalı olan internetin artık olmazsa olmaz olduğunu düşünüyorum.
106	bilgiye ve eğlenceye ulaşım daha ucuz ve kolay
107	Bilgi öğrenildikçe insanı mutlu eder
108	insanlar mutlu olmasa iradeleri dahilinde olan bu çağın iletişim aracına girip vakit geçirmezler demek ki seviyorlar ve de burada olmaktan mutlular
109	yaşanılmayan ancak arzulanan her şey sanal ortamdan mevcut.
110	İnsanların uzaktaki tanıdıklarını sevdiklerini görmeye ve onlara ulaşmaya yardımcı olduğu için
111	bilgi hazinedir
112	Hayatı kolaylaştırıyor
113	bilgi erişimi hızlı
114	Başkasının yaşamlarının takibi insanları yalnızlığa ve sadece ben mutsuzum duygu durumuna sürüklüyor
115	ülkemizde internetin, tam anlamıyla yerinde kullanılmadığını düşünüyorum
116	ülkemizde internetin, tam anlamıyla yerinde kullanılmadığı düşünüyorum.
117	hayatı basitleştirmesi
118	sosyalikten uzaklaştırıyor
119	Seviyorum
120	bilgi,sosyalik

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
121	iletişim ve Haberleri takip için en hızlı etkili kaynak internettir
122	seviyorum
123	Haberleşme ve iletişim için en etkili kaynaktır
124	Bilmediklerinizi öğrenmenin kısa yolu
125	iletişim hızlanır
126	Bilgiye daha hızlı ulaşılabilirdiğinden
127	iletişim haberleşme. bilgi kaynak vb gibi her şeyden haberdar olmaktan
128	Her iki seçenek de doğru aslında.. İnsan psikolojisi pozitif durumdaysa internet kullanımında daha farklı, negatifse daha farklı tepkiler verebilir diye düşünüyorum..
129	internet kullandığım zaman daha çok şey istiyorum buda beni tüketime zorluyor
130	çok fazla kullanılıyor
131	Bilgi.hızlı ulaşım ve diğer gelişmelerden hızlı haberdar olma gibi nedenlerden dolayı
132	Çocuklarının belini sıvazlayan anne baba ve büyüklerin dostluğunun cesaret ve merhamet duygularının yerini almış görünüyor ve gerçek dokunulur değil internet. Bir çocuk eğer okşanan saçlarının duygu halini yaşıyor ise internette evet faydalıdır yok aksi ise zararlıdır
133	insanlarla iletişimde bulunmak güzeldir
134	Face:D
135	İnternet hem bireylerin dünyayla bağlantı noktası olmasından dolayı tabi ki verimli kullanılması şartıyla mutluluk ve artı değer katabilir.
136	ihtiyaçlarımı gideriyorum, dünyadan haberdar oluyorum.
137	Kötü nedenler
138	İnsanı geliştirir ve sosyalleştirir bu da mutlu eder
139	günümüz bir çok işlem internet üzerinden yapılıyor
140	İş
141	İnsanları yalnızlığa sürüklüyor
142	İnsanları yalnızlığa sürüklüyor
143	Sosyal paylaşım sitelerinde bir çok eski arkadaşları buldum
144	aradığım her şey mevcut
145	td
146	Sevdiklerimi daha yakından takip edebiliyorum
147	İletişim bir ihtiyaç, ihtiyacı karşılayan herşey mutluluk verir.
148	Dünyadaki haberleri takip edebiliyoruz
149	Aranılan her türlü bilgiyi daha rahat daha kolay buluyorum ve daha güvenilir
150	0
151	Çünkü bilgi ve teknoloji çağındayız
152	mutlu olduğum için.

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
153	Doğru kullanıldığı zaman kişi bilgiye çok daha hızlı ulaşabiliyor, zaman tasarrufu sağlıyor, bir çok işlemi kısa yoldan yapabiliyor, haberleşme anında oluyor
154	Doğru kullanıldığı zaman kişi bilgiye çok daha hızlı ulaşabiliyor, zaman tasarrufu sağlıyor, bir çok işlemi kısa yoldan yapabiliyor, haberleşme anında oluyor
155	küçükler için mutsuzluk büyükler için iş icabı mutluluk yada verimli
156	aradıklarımı bulabiliyorum
157	İletişimin temeli artık internet
158	iyi
159	aile bağlarını kopardığını düşünüyorum
160	bir çok işlemleri internetten yapıyor insanlara zaman kazandırıyor
161	doğru kullanılırsa bilgi sahibi olursun.
162	çok vakit harcattığı için
163	vakit öldürüyor
164	iyi bir iletişim aracı
165	Bilgiye hızlı ulaşmak çok önemli
166	Ulaşmam gereken bilgiye kolay ve çabucak ulaşabildiğim için.
167	elektromanyetik
168	olumlu yönde kullanmanıza bağlı
169	mutluluk anlatılmaz yaşanır
170	Hayatı kolaylaştırıyor
171	her şey sanal, sosyal hayatı yok etmek üzere.
172	insanlar arasındaki iletişimi koparmaya ve sanal iletişime uygun olması sebebiyle
173	bjfuy
174	aradığım birçok bilgiye ulaşabiliyorum
175	işte
176	hayatta kolaylık sağlıyor
177	bilgi edinme
178	İyi şeylerden daha çok kötü şeyler var
179	doğru kullanıldığında doğru bilgiye ulaşım
180	İnternette olmaya ihtiyaç duyarım. Ve internette olduğum anlarda bu ihtiyacımı gideririm.
181	her şeye ulaşmak çok daha kolay zaman tasarrufu sağlıyor
182	İnsan ilişkileri kopartıyor
183	Gelişen çağla birlikte birçok şey değişiyor, bu değişimin başında da iletişim geliyor. İnternet ise bu bağlamda en iyi iletişim aracı.
184	Bilgi yayılışı daha hızlı
185	Ulaşılabilirlik artar seçme şansı tanır deneyim artar...
186	internet iletişimi bitiriyor

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
187	birey ve aile yaşamında bozulmalara yol açıyor
188	Bilgiye ulaşmak
189	Bilgiye ulaşmak
190	Farklı açılardan değerlendirilebilir bu durum... İş yerinizdeyseniz ve interneti yoğun olarak kullanarak çalışmalarınıza fayda sağlıyorsanız, başarmış olmaya katkısı açısından internet kullanımı mutlu ediyor olabilir.... ya da, ev hanımısınız, internette pasta-börek tarifi alarak rahatlıkla güzel sofralar kurabilirsiniz, kırk tane kitap almak ve aramak zorunda kalmadan, bu da mutlu olmanıza vesile olur..... Diyelim ki, evdesiniz, sinema izliyorsunuz internette... bu da mutlu olmak için bir sebep... çoğaltılabilir bunlar tabii... Siz mutlu olmak isterseniz olursunuz, internet sadece bir araçtır sizin için:)
191	ortak deneyleri daha hızlı paylaşım ve bilgi ve hızlı ulaşım aracı olduğu için.
192	İnsan sosyal bir varlıktır
193	Kısa zamanda gerekli bilgiye ulaşma zamandan tasarruf ve işlerin hızlı ilerlemesi bakımından
194	İyi yönde kullanıldığında kesinlikle Mutlu eder bireyleri...
195	İnsanı bağlıyor
196	Gerekli bilgilere ulaşım hızlı oluyor
197	İnternet kullanımı o anlık mutluluk getirirse de insanları asosyal yapmaktadır. Buda uzun vadede mutsuzluk getirir.
198	Bütün bilgiler elinizin altında yararlı kullandığımız surece
199	Kullanım açısından etrafımda tanıdıklarım eğitim yönünden fazla faydalanmıyor
200	iletişim
201	İnsanlar arası iletişim kopukluğunun başlıca sebebi olduğu için
202	Bankaya gitmeden işlerini halledebilir
203	bilgiye hızlı ulaşım için
204	Pozitif tarafından bakarak faydalı görüyorum
205	Gereksiz vakit kaybı.
206	bilgi araştırma bilmediğin konularda faydalanmak
207	hayatındaki her şeyi gitmeden elinde öğrenebiliyorsun artık
208	Araştırma konusunda faydalı
209	İnsanı çevresinden koparıyor.
210	çünkü çok büyük kitleyle sohbet etme imkanın var kendini tanıtmaya derdini paylaşma çok güzel düşünceleri paylaşma teselli etme ve olma imkanları ve dostluklar dertlerini teselli olma
211	Kullanım alanına göre mutlu eder, bilgi edinmek ve eğlenmek için kullanılabilir
212	vakit alıyor
213	bireyselleştiriyor.kişilerin yüz yüze konuşmaları daha etkili olabilecekken sanal ortamda güvensizlik had safhadadır.
214	her şeyi internet üzerinden yapıyoruz
215	her şeyi internet üzerinden yapıyoruz
216	hayatımızı kolaylaştırıyor zaman kazanıyoruz

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
217	özentilik artıyor
218	aileler bölündüğü için
219	Kendim öyle hissediyorum
220	bilinçli kullanılmadığından
221	boş vakitleri dolu hale getirdiği için
222	Sorulara çabuk cevap buluyor.Zaman kazandırıyor
223	her şey için ihtiyaç
224	zaman kaybettiriyor
225	iletişimi koparıyor. insanları sanal bir alemde vakit geçirmesini sağlıyor.
226	Bilgi akışı yüzünden.
227	İnsanı oyalıyor. Günlük sıkıntı, stresten uzaklaştırıyor.
228	Bilgi hayattaki en önemli değer. İnternet herkesin eşit bir şekilde bilgiye ulaşmasını sağladı. İnsanların kendilerini geliştirmesi için daha fazla olanak var.
229	bazen iyi bazen kötü olduğu için
230	Global paylaşımı arttırır. Tanımadığınız insanların bile duygularını anlar olursunuz.
231	asosyal
232	bir çok yeni gelişmenin önünü açtı. insanları bilgiye çok hızlı erişimini sağladı
233	İletişim hızlı ve kolay olduğundan
234	Aradığımız her şeyi bulmamızı sağlıyor
235	Halkın gelişimine katkı sağladığını,her türlü bilgiye istenildiği anda ulaşılmasını sağladığını düşünüyorum.
236	Halkın gelişimine katkı sağladığını,her türlü bilgiye istenildiği anda ulaşılmasını sağladığını düşünüyorum.
237	Halkın gelişimine katkı sağladığını,her türlü bilgiye istenildiği anda ulaşılmasını sağladığını düşünüyorum.
238	Halkın gelişimine katkı sağladığını,her türlü bilgiye istenildiği anda ulaşılmasını sağladığını düşünüyorum.
239	Halkın gelişimine katkı sağladığını,her türlü bilgiye istenildiği anda ulaşılmasını sağladığını düşünüyorum.
240	sevdiklerinizde harcayacağınız 1 dakika bile önemli diye düşünüyorum.internette harcadığımız onca zamanı düşünürsek mutlu olacağımız şeylerden çokça uzaklaşıyoruz.
241	İş olanakları
242	bilgilendirmek açısından
243	istediğim zaman istediğim şeye ulaşabildiğim için
244	istediğim zaman istediğim şeye ulaşabildiğim için
245	asosyallik
246	Sosyalleşmeden uzaklaştırması, kişiler arası iletişimi olumsuz etkilemesi
247	Sürekli sanal alemle meşgul olduğumuz için gerçek hayatımızı ihmal ediyoruz yani ikisi arasında denge kuramıyoruz

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
248	Dünyayı takip ediyorum
249	kolayca her bilgiye ulaşabiliyorum
250	Yaşama değer veriyorsanız, gelişime imkan sağlayabiliyorsanız ve kendinizi koruyabiliyorsanız internet kullanmalısınız.
251	İyiye kullanırsan her tür bilgiye ulaşırsın her aradığımı internette buluyorsunuz
252	hayati kolaylaştıran her şeyi internet sayesinde,çabuk öğreniyoruz.dünyaya ait bütün bilgilere rahatlıkla ulaşabiliyoruz.
253	hayatı kolaylaştırıyor
254	31
255	Bazı şeyleri paylaşmak mutluluğu artırır
256	Doğru kullanıldığında
257	Sosyal bağları zayıflatır.
258	İnternet zaman,me kan sınırı olmaksızın iletişimi,araştırma yapmayı,bilgi edinmeyi kolaylaştırıyor.Hatta günümüzde mektup atanlar internet sayesinde neredeyse yok denecek kadar az çünkü insanlar artık hem daha çabuk hem de daha kolay olan mail atmayı tercih ediyor.İnternet günümüzde çok önemli bir konuma sahip.Mekan sınırı olmaksızın arkadaşlarınızla görüşme imkanı da yaratıyor sosyal ağlar...Gerçek yaşamdan kopmamak ve aşırıya kaçmamak kaydıyla internet kullanımı gerekli ve önemlidir.
259	paylaşım yapıyorum
260	paylaşım yapıyorum
261	insanı asosyalleştiriyor.
262	Çünkü DAHA DA YALNIZLIĞA İTİLİYORSUNUZ.
263	Çünkü YALNIZ KALİYORSUNUZ
264	Sosyalleşmek medya takibi
265	insanlar değişen teknolojiye sürekli ayak uydurmaya çalıştığı için sürekli farkında olmadan yeni şeyler öğreniyor
266	Zaman kaybı
267	Olumlu
268	öğrenmek istediğin bir konuyu kolayca öğrenebiliriz
269	anında bilgi edinme
270	İste
271	bilmiyorum
272	Kitap okumaya fırsat bulamayan ama elimizden de telefon ve tablet düşürmeyen bi toplum olduk. Bunun için bir bilgiyi kitaptan okumaya imkan bulamazken elimizi altında dünyayı bilgi yönünde gezineceğimiz bir teknoloji var elimizi altında
273	Gurbette yapacak bir şey yok. Hele de oradan oraya giden tayinciyseniz.
274	Keyifli vakit geçirebiliyorum.
275	çünkü internet kullanarak zaman geçirilebiliyor.
276	çünkü internet kullanarak zaman geçirilebiliyor.
277	mutlu haberleri almama yardımcı oluyor ve zaman geçiyor

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
278	Bilgiye kolay ulaşım.
279	Mutluyum
280	Kullanım şekline göre değişmekle birlikte, insan ihtiyaçlarını karşılayacak ve bu arada beden ve ruh sağlığını bozmayacak (belki de destekleyecek) şekilde kullanırsa elbette mutluluk elde eder.
281	işime yarıyor
282	Her şeye rahatça ulaşabilirim
283	iyi işlerde kullanılması durumunda sonuçları mutluluk getirir
284	iyi işlerde kullanılması durumunda sonuçları mutluluk getirir
285	iyi işlerde kullanılması durumunda sonuçları mutluluk getirir
286	iyi işlerde kullanılması durumunda sonuçları mutluluk getirir
287	Sosyal çevre ile uzun süre ilişki kesmek bir süre sonra mutsuzluk yaratır
288	Zaman geçiriyorum
289	Mercimek çorbasını sevdiğim için.
290	çünkü aradığına ulaşma doygunluk verir.Dolayısı ile mutlu olunur
291	keyifli zaman geçirmek bir araç
292	Bilgi mutluluk verir. İnternet bilgi kaynağıdır
293	Bilgi mutluluktur.
294	internetin ciddiyetsiz kullanılması.
295	zaman çalıyor
296	çok faydalı bilgileri var
297	İnsanlar özgürlüğü yaşıyor
298	insanların birbirleriyle vakit geçirme ve iletişimini önüyor
299	zaman çalıyor
300	aklına takılan bütün sorulara cevap bulunabiliyor
301	Eğer doğru kullanılır ise hayatımıza çok şey katıyor
302	fazla vakit ayrılması bağımlılık yapması
303	Vakit kaybı. Bağımlılık yapıyor.
304	Kullanım alanları ve depolanan bilgi çok fazla
305	Neden mi
306	özel bir nedeni yok
307	Birçok şeye erişimimizi sağladığı için.
308	Birçok şeye erişimimizi sağladığı için.
309	Her an elimizin altında dünyayı takip ediyor ve istediğimiz bilgiye anında ulaşabiliyoruz. Büyük kolaylık
310	Sosyalleşme sağlayabilir
311	Bilgi sahibi olmak insanı mutlu eder
312	İnternette olumlu ve güzel haberler dolaşmıyor, savaş ve insanların birbirine zarar vermesi.
313	Deşarj eder

Tablo D-1 (Devam): Bilgisayarlı argüman delfi yöntemi ile elde edilen argüman değerleri.

Sıra No	Girilen Argüman
314	bilgi mutluluktur
315	insanı tam tersi yalnızlaştırmaya götürür
316	Sdss ssefd dcfdsc dszxd ssvss
317	okkk
318	Bilgi ayağıma geliyor
319	Bilgiye çabuk ulaşım, kullanabilme
320	kotu ve çoğu negatif haberlerle dolu
321	Hayatım kolaylaştırması. Bilgiye hızlı ulaşım imkanı tanınması.. özellikle Alışverişlerde uygun fiyat ile esnafın dolandırmasından kurtarıyor.
322	iletişim için
323	
324	sahte duygu ve düşünceler..
325	
326	
327	Ufku genişletiyor

Ek-E: SPSS’de yapılan Test-1’in Varyans Sonuçları

Tablo E-1: SPSS’de yapılan Test-1’in analiz sonuçlarını gösteren varyans değerleri.

Communalities		
	InitİBTI	Extraction
[7-) Özellikle yaşam tarzımdan memnun değilim]	1,000	,711
[8-) Diğer insanlarla sürekli ilgilenirim]	1,000	,652
[9-) Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu hissediyorum]	1,000	,647
[10-) Hemen hemen herkese karşı oldukça sıcak kanlıyım]	1,000	,562
[11-) Nadiren duygusuzlaşırım]	1,000	,550
[12-) Özellikle gelecek ile ilgili iyimser değilim]	1,000	,788
[13-) Bir çok şeyi eğlenceli bulurum.]	1,000	,709
[14-) Ben her zaman sözümü tutarım]	1,000	,712
[15-) Hayat güzeldir]	1,000	,747
[16-) Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum]	1,000	,585
[17-) Çok gülerim]	1,000	,740
[18-) Hayatımdaki her şeyden gayet memnunum]	1,000	,742
[19-) Sempatik olduğumu düşünmüyorum]	1,000	,779
[20-) İstedğim ve gerçekleşen şeyler arasında boşluk var.]	1,000	,716
[21-) Çok mutluyum]	1,000	,735
[22-) Bazı durumlarda güzel yanlar ararım.]	1,000	,701
[23-) Her zaman başkaları üzerinde neşeli bir etkiye sahibimdir]	1,000	,685
[24-) İstedğim her şeye uyum sağlayabilirim]	1,000	,757

Tablo E-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-1’in analiz sonuçlarını gösteren varyans değerleri.

Communalities		
	InitİBTİ	Extraction
[25-) Özellikle hayatımın kontrolümün altında olmadığını hissediyorum]	1,000	,676
[26-) İstedigimi herhangi bir şeyi başarabileceğimi hissediyorum]	1,000	,698
[27-) Tamamen zihinsel uyarı hissediyorum]	1,000	,669
[28-) Sık sık neşelenirim ve eğlenirim]	1,000	,774
[29-) Kolay kararlar alamıyorum]	1,000	,605
[30-) Hayatımın özel bir anlamı ve amacı yok]	1,000	,633
[31-) Enerji dolu olduğumu hissediyorum]	1,000	,700
[32-) İnsanlar arasında genellikle iyi bir etkiye sahibimdir.]	1,000	,755
[33-) Diğer insanlarla eğlenmeyi sevmem]	1,000	,743
[34-) Özellikle sağlıklı olmadığını hissetiyorum]	1,000	,747
[35-) Özellikle geçmişte iyi anılarım yok]	1,000	,705
[36-) Kendimi internette gerektiğinden fazla zaman geçirirken buluyorum.]	1,000	,634
[37-) Ev işlerine ayırdığım vakitten daha fazlasını internete ayırıyorum.]	1,000	,668
[38-) İnternet, partnerimden (eşimden) daha önemlidir.]	1,000	,702
[39-) Sürekli internette yeni insanlarla tanışıyorum ve onlarla iletişim kuruyorum.]	1,000	,651
[40-) Çevremdeki insanlar internette çok fazla zaman geçirdiğim için bana serzenişte bulunuyorlar.]	1,000	,675
[41-) İnternette geçirdim süreden dolayı okulda veya iş yerim tepkiye maruz kalıyorum.]	1,000	,686

Tablo E-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-1’in analiz sonuçlarını gösteren varyans değerleri.

Communalities

	InitİBTİ	Extraction
[42-) Yapmam gereken bir işten daha önce mutlaka e-postamı kontrol ederim.]	1,000	,707
[43-) İnternet yüzünden iş performansım ve verimliliğimi olumsuz etkileniyor.]	1,000	,667
[44-) İnternet kullanım sürem ile ilgili bana soru sorduğunda kaçamak cevaplar veririm.]	1,000	,697
[45-) İnternette öğrendiğim bilgiler, yaşamımla ilgili rahatsız edici düşünceleri engelliyor.]	1,000	,637
[46-) İnternete bağlanana kadar heyecanlanırım.]	1,000	,691
[47-) İnternet olmadan hayatın sıkıcı, boş ve neşesiz olacağı korkusu yaşıyorum.]	1,000	,719
[48-) İnternete bağlı olduğumda birisi beni rahatsız ederse tepki veririm.]	1,000	,654
[49-) Gece yarısı internete girdiğimde uykum kaçar.]	1,000	,578
[50-) İnternet bağlantım olmadığında veya internete bağlı olsaydım diye düşündüğümde yapacak başka işlerim olduğunun farkına varıyorum.]	1,000	,747
[51-) İnternette işim bittikten sonra " sadece birkaç dakika daha" derken kendimi buluyorum]	1,000	,746
[52-) İnternette geçirdiğim süreyi azaltmayı denedim ve başarısız oldum.]	1,000	,749
[53-) İnternete bağlı olduğumu gizlemeye çalışırım.]	1,000	,716
[54-) Arkadaşlarımla dışarı çıkmaktansa daha fazla zamanı internette geçirmeyi tercih ederim.]	1,000	,654

Tablo E-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-1’in analiz sonuçlarını gösteren varyans değerleri.

Communalities

	InitiBT1	Extraction
[55-) İnternet bağlantım kesildiğinde ve sonrasında yeniden bağlantı sağlanıncaya kadar geçen süre içerisinde moralim bozuk, mutsuz, ya da sinirli hissederim.]	1,000	,746

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Ek-F: SPSS’de yapılan Test-2’in Varyans Sonuçları

Tablo F-1: SPSS’de yapılan Test-2’in analiz sonuçlarını gösteren varyans değerleri.

Communalities		
	InitİBTİ	Extraction
[7-) Özellikle yaşam tarzımdan memnun değilim]	1,000	,665
[8-) Diğer insanlarla sürekli ilgilenirim]	1,000	,649
[9-) Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu hissediyorum]	1,000	,663
[10-) Hemen hemen herkese karşı oldukça sıcak kanlıyım]	1,000	,531
[12-) Özellikle gelecek ile ilgili iyimser değilim]	1,000	,772
[13-) Bir çok şeyi eğlenceli bulurum.]	1,000	,711
[14-) Ben her zaman sözümü tutarım]	1,000	,694
[15-) Hayat güzeldir]	1,000	,717
[16-) Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum]	1,000	,633
[17-) Çok gülerim]	1,000	,745
[18-) Hayatımdaki her şeyden gayet memnunum]	1,000	,749
[19-) Sempatik olduğumu düşünmüyorum]	1,000	,783
[20-) İstedğim ve gerçekleşen şeyler arasında boşluk var.]	1,000	,728
[21-) Çok mutluyum]	1,000	,723
[22-) Bazı durumlarda güzel yanlar ararım.]	1,000	,694
[23-) Her zaman başkaları üzerinde neşeli bir etkiye sahibimdir]	1,000	,597
[24-) İstedğim her şeye uyum sağlayabilirim]	1,000	,675
[25-) Özellikle hayatımın kontrolümün altında olmadığını hissediyorum]	1,000	,630
[26-) İsteddiğimi herhangi bir şeyi başarabileceğimi hissediyorum]	1,000	,705
[27-) Tamamen zihinsel uyarı hissediyorum]	1,000	,674

Tablo F-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-2’in analiz sonuçlarını gösteren varyans değerleri.

Communalities		
	InitlBTL	Extraction
[28-) Sık sık neşelenirim ve eğlenirim]	1,000	,769
[30-) Hayatımın özel bir anlamı ve amacı yok]	1,000	,637
[31-) Enerji dolu olduğumu hissediyorum]	1,000	,693
[32-) İnsanlar arasında genellikle iyi bir etkiye sahibimdir.]	1,000	,763
[34-) Özellikle sağlıklı olmadığımı hissetiyorum]	1,000	,738
[35-) Özellikle geçmişte iyi anılarım yok]	1,000	,654
[36-) Kendimi internette gerektiğinden fazla zaman geçirirken buluyorum.]	1,000	,652
[37-) Ev işlerine ayırdığım vakitten daha fazlasını internete ayırıyorum.]	1,000	,687
[38-) İnternet, partnerimden (eşimden) daha önemlidir.]	1,000	,694
[40-) Çevremdeki insanlar internette çok fazla zaman geçirdiğim için bana serzenişte bulunuyorlar.]	1,000	,640
[41-) İnternette geçirdim süreden dolayı okulda veya iş yerim tepkiye maruz kalıyorum.]	1,000	,671
[43-) İnternet yüzünden iş performansım ve verimliliğimi olumsuz etkileniyor.]	1,000	,698
[44-) İnternet kullanım sürem ile ilgili bana soru sorduğunda kaçamak cevaplar veririm.]	1,000	,691
[45-) İnternette öğrendiğim bilgiler, yaşamımla ilgili rahatsız edici düşünceleri engelliyor.]	1,000	,642
[46-) İnternete bağlanana kadar heyecanlanırım.]	1,000	,679
[47-) İnternet olmadan hayatım sıkıcı, boş ve neşesiz olacağı korkusu yaşıyorum.]	1,000	,723
[48-) İnternete bağlı olduğumda birisi beni rahatsız ederse tepki veririm.]	1,000	,626
[49-) Gece yarısı internete girdiğimde uykum kaçar.]	1,000	,616

Tablo F-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-2’in analiz sonuçlarını gösteren varyans değerleri.

Communalities		
	InitİBTİ	Extraction
[50-) İnternet bağlantım olmadığında veya internete bağlı olsaydım diye düşündüğümde yapacak başka işlerim olduğunun farkına varıyorum.]	1,000	,710
[51-) İnternette işim bittikten sonra " sadece birkaç dakika daha" derken kendimi buluyorum]	1,000	,766
[52-) İnternette geçirdiğim süreyi azaltmayı denedim ve başarısız oldum.]	1,000	,715
[53-) İnternete bağlı olduğumu gizlemeye çalışırım.]	1,000	,665
[54-) Arkadaşlarımla dışarı çıkmaktansa daha fazla zamanı internette geçirmeyi tercih ederim.]	1,000	,599
[55-) İnternet bağlantım kesildiğinde ve sonrasında yeniden bağlantı sağlanıncaya kadar geçen süre içerisinde moralim bozuk, mutsuz, ya da sinirli hissederim.]	1,000	,779

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Ek-G: SPSS’de yapılan Test-1’in Açıklanan Varyans Sonuçları

Tablo G-1: SPSS’de yapılan Test-1’in analiz sonuçlarını gösteren açıklanan varyans değerleri.

Component	Total Variance Explained			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	10,079	20,570	20,570	10,079	20,570	20,570
2	8,456	17,257	37,827	8,456	17,257	37,827
3	2,605	5,317	43,144	2,605	5,317	43,144
4	1,766	3,604	46,749	1,766	3,604	46,749
5	1,706	3,483	50,231	1,706	3,483	50,231
6	1,440	2,939	53,171	1,440	2,939	53,171
7	1,334	2,721	55,892	1,334	2,721	55,892
8	1,257	2,566	58,458	1,257	2,566	58,458
9	1,150	2,346	60,804	1,150	2,346	60,804
10	1,102	2,249	63,053	1,102	2,249	63,053
11	1,030	2,101	65,154	1,030	2,101	65,154
12	1,015	2,071	67,225	1,015	2,071	67,225
13	1,007	2,054	69,279	1,007	2,054	69,279
14	,937	1,912	71,191			
15	,858	1,752	72,943			
16	,824	1,681	74,624			
17	,760	1,550	76,174			
18	,722	1,474	77,648			
19	,717	1,464	79,112			
20	,680	1,388	80,499			
21	,650	1,327	81,826			
22	,585	1,195	83,021			
23	,565	1,153	84,174			
24	,535	1,093	85,267			
25	,511	1,043	86,309			
26	,486	,992	87,301			
27	,474	,968	88,269			
28	,425	,866	89,136			
29	,416	,850	89,986			
30	,404	,825	90,810			

Tablo G-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-1’in analiz sonuçlarını gösteren açıklanan varyans değerleri.

Toplam Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Toplam	% of Variance	Cumulative %	Toplam	% of Variance	Cumulative %
31	,381	,777	91,587			
32	,360	,735	92,323			
33	,346	,706	93,029			
34	,331	,675	93,704			
35	,320	,654	94,357			
36	,309	,631	94,988			
37	,272	,554	95,543			
38	,255	,521	96,064			
39	,233	,475	96,539			
40	,228	,466	97,005			
41	,211	,430	97,435			
42	,200	,408	97,843			
43	,190	,388	98,231			
44	,175	,358	98,589			
45	,166	,339	98,929			
46	,155	,316	99,244			
47	,133	,272	99,516			
48	,122	,250	99,766			
49	,115	,234	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Ek-H: SPSS’de yapılan Test-1 için Açıklanan Varyans Sonuçları

Tablo H-1: SPSS’de yapılan Test-1 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
[7-) Özellikle yaşam tarzımdan memnun değilim]	0,3	-0,3	0,4	0,07	-0,14	-0,28	0,285	-0,04	0,066	-0,091	-0,313	-0,21	0,22
[8-) Diğer insanlarla sürekli ilgilenirim]	0,3	0,4	0,1	-0,1	0,162	0,213	-0,303	0,063	-0,34	-0,084	0,052	0,271	-0,1
[9-) Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu hissediyorum]	0,4	0,4	0,4	-0,2	0,029	-0,13	-0,156	-0,16	0,023	-0,016	0,197	0,006	-0,1
[10-) Hemen hemen herkese karşı oldukça sıcak kanlıyım]	0,4	0,58	-0,1	0,12	0,088	-0,11	-0,007	-0,03	0,067	-0,134	-0,088	0,037	0,02
[11-) Nadiren duygusuzlaşıyorum]	-0	-0,4	0,1	-0,1	0,185	0,214	-0,039	0,442	-0,04	0,221	0,005	0,057	0,22
[12-) Özellikle gelecek ile ilgili iyimser değilim]	0,4	-0,3	0,5	-0	-0,18	0,077	-0,015	0,175	-0,22	0,054	0,073	-0,26	-0,4
[13-) Bir çok şeyi eğlenceli bulurum.]	0,4	0,5	-0,1	-0	0,011	-0,03	0,319	-0,24	-0,02	-0,028	0,216	0,159	0,19
[14-) Ben her zaman sözümü tutarım]	0,5	0,53	-0	0,09	-0,13	-0,02	-0,182	0,025	-0,19	-0,22	0,141	0,168	-0
[15-) Hayat güzeldir]	0,6	0,51	0	0,06	-0,13	-0,18	-0,107	0,046	-0,14	-0,085	0,131	-0,06	-0
[16-) Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum]	0,2	-0,2	0,5	0,3	0,151	-0,32	-0,128	0,096	-0,01	-0,14	-0,11	-0,1	0,01
[17-) Çok gülerim]	0,4	0,59	-0,1	0,05	0,073	0,054	0,271	-0,26	-0,11	0,311	0,058	0,045	0,01
[18-) Hayatımdaki her şeyden gayet memnunum]	0,5	0,44	0,3	-0,2	-0,19	-0,18	0,012	-0,05	0,079	0,138	0,165	-0,08	-0
[19-) Sempatik olduğumu düşünmüyorum]	0	-0,1	0,1	0,49	0,432	-0,25	0,162	0,015	-0,32	0,144	-0,138	0,278	-0,1
[20-) İstedğim ve gerçekleşen şeyler arasında boşluk var.]	0,1	-0,3	0,6	0,13	-0,02	-0,14	0,061	-0,01	-0,24	0,081	0,033	0,315	0,01
[21-) Çok mutluyum]	0,6	0,43	0,3	-0,1	-0,18	-0,08	-0,008	0,041	0,07	0,029	-0,064	0,078	-0
[22-) Bazı durumlarda güzel yanlar ararım.]	0,5	0,59	-0,1	0,11	0,038	0,023	-0,223	0,122	0,194	-0,052	0,06	0,037	0,1

Tablo H-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-1 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a												
	Component												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
[23-) Her zaman başkaları üzerinde neşeli bir etkiye sahibimdir]	0,5	0,58	-0	0,06	0,009	0,099	0,089	0,239	0,153	0,137	-0,058	0,132	0,07
[24-) İstedğim her şeye uyum sağlayabilirim]	0,5	0,5	-0,2	0,08	0,091	0,143	0,096	0,329	0,185	0,012	0,054	-0,03	-0,1
[25-) Özellikle hayatımın kontrolümün altında olmadığını hissediyorum]	0,3	-0,3	0,4	0,18	-0,2	0,031	-0,009	0,09	0,121	0,019	0,313	0,181	0,27
[26-) İstedğimi herhangi bir şeyi başarabileceğimi hissediyorum]	0,6	0,46	-0	-0,1	-0,15	0,014	0,11	0,194	-0	-0,156	-0,017	-0,09	-0,1
[27-) Tamamen zihinsel uyarı hissediyorum]	0,2	0,55	-0	-0,2	0,069	0,129	0,14	-0,12	-0,14	0,19	-0,327	-0,09	-0,2
[28-) Sık sık neşelenirim ve eğlenirim]	0,5	0,63	0	0,05	0,061	0,101	0,088	-0,12	0,04	0,237	-0,091	-0,01	0,06
[29-) Kolay kararlar alamıyorum]	-0,1	0,35	-0,3	0,23	-0,23	-0,29	-0,186	-0,37	0,055	-0,118	-0,166	0,07	-0
[30-) Hayatımın özel bir anlamı ve amacı yok]	-0,5	0,22	-0,2	-0,2	-0,07	-0,31	-0,027	-0,07	0,026	0,253	0,018	0,152	-0
[31-) Enerji dolu olduğumu hissediyorum]	0,6	0,51	0,1	-0,1	0,07	-0,01	-0,033	0,044	0,089	0,092	-0,222	-0,09	0,1
[32-) İnsanlar arasında genellikle iyi bir etkiye sahibimdir.]	0,6	0,61	-0	0,01	-0,07	0,061	-0,109	0,152	-0,06	-0,02	-0,061	-0,01	0,05
[33-) Diğer insanlarla eğlenmeyi sevmem]	0,2	-0,2	0,1	0,41	0,4	0,239	-0,022	-0,06	0,395	0,181	-0,008	0,1	-0,2
[34-) Özellikle sağlıklı olmadığımı hissetiyorum]	0,5	-0,3	0,2	0,14	0,01	0,281	-0,006	-0,21	0,141	-0,151	0,058	-0,09	0,3
[35-) Özellikle geçmişte iyi anılarım yok]	0,5	-0,2	0,3	0,21	0,004	0,309	0,041	-0,29	0,075	-0,137	-0,014	-0,15	-0,2
[36-) Kendimi internette gerektiğinden fazla zaman geçirirken buluyorum.]	-0,4	0,51	-0,2	0,31	0,151	-0,07	-0,032	0,168	-0,03	-0,107	0,126	0,044	0,15
[37-) Ev işlerine ayırdığım vakitten daha fazlasını internete ayırıyorum.]	-0,5	0,4	-0	0,23	0,273	-0,16	0	0,049	0,069	-0,205	0,201	-0,13	-0,1

Tablo H-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-1 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a												
	Component												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
[38-) İnternet, partnerimden (eşimden) daha önemlidir.]	-0,5	0,27	0,3	-0,3	0,174	-0,37	0,101	0,096	0,03	0,14	0,111	-0,05	0,03
[39-) Sürekli internette yeni insanlarla tanışıyorum ve onlarla iletişim kuruyorum.]	-0,1	0,32	0,3	-0,3	0,514	-0,22	-0,073	-0,03	0,135	0,062	0,093	-0,11	0,11
[40-) Çevremdeki insanlar internette çok fazla zaman geçirdiğim için bana serzenişte bulunuyorlar.]	-0,6	0,45	0,1	0,01	0,233	-0,03	0,049	-0,03	0,157	-0,099	0,089	-0,17	0,05
[41-) İnternette geçirdim süreden dolayı okulda veya iş yerim tepkiye maruz kalıyorum.]	-0,6	0,35	0,2	-0,2	-0,03	-0,01	-0,239	-0,08	0,202	0,013	-0,023	-0,01	-0
[42-) Yapmam gereken bir işten daha önce mutlaka e-postamı kontrol ederim.]	-0,3	0,34	-0	0,02	0,214	0,196	-0,057	-0,15	-0,44	0	0,055	-0,29	0,37
[43-) İnternet yüzünden iş performansım ve verimliliğimi olumsuz etkiliyor.]	-0,5	0,37	0,2	0,24	-0,06	-0,03	-0,352	-0,04	0,023	0,172	0,091	-0,1	-0,1
[44-) İnternet kullanım sürem ile ilgili bana soru sorduğunda kaçamak cevaplar veririm.]	-0,7	0,28	0,2	0,01	-0,13	0,098	-0,222	-0,07	0,091	-0,07	-0,037	0,084	0,01
[45-) İnternette öğrendiğim bilgiler, yaşamımla ilgili rahatsız edici düşünceleri engelliyor.]	-0,1	0,5	0,2	-0	0,409	0,127	-0,025	-0,09	-0,07	-0,261	-0,258	-0,03	-0,1
[46-) İnternete bağlanana kadar heyecanlanırım.]	-0,5	0,32	0,3	-0,2	0,062	0,142	0,083	0,062	-0,06	-0,284	-0,189	0,167	0,13
[47-) İnternet olmadan hayatın sıkıcı, boş ve neşesiz olacağı korkusu yaşıyorum.]	-0,5	0,36	0,1	0,08	-0,07	0,149	0,355	-0,1	0,07	-0,226	0,191	0,119	-0,1
[48-) İnternete bağlı olduğumda birisi beni rahatsız ederse tepki veririm.]	-0,4	0,36	0,3	0,07	-0,19	-0,03	0,16	0,09	0,235	-0,035	-0,275	0,292	0,06

Tablo H-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-1 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a												
	Component												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
[49-) Gece yarısı internete girdiğimde uyukum kaçır.]	-0,4	0,29	0	0,17	-0,21	-0,11	0,149	0,393	-0,08	-0,158	-0,118	-0,09	-0,1
[50-) İnternet bağlantım olmadığında veya internete bağlı olsaydım diye düşündüğümde yapacak başka işlerim olduğunun farkına varıyorum.]	-0,4	0,47	0,1	0,39	-0,25	0,021	0,039	-0,01	-0,12	0,274	0,05	-0,2	0,21
[51-) İnternette işim bittikten sonra " sadece birkaç dakika daha" derken kendimi buluyorum]	-0,5	0,49	0	0,34	-0,17	0,085	-0,005	0,124	-0,04	0,127	-0,086	-0,24	-0
[52-) İnternette geçirdiğim süreyi azaltmayı denedim ve başarısız oldum.]	-0,6	0,37	0,2	0,21	-0,2	0,185	-0,157	-0,1	0,038	0,204	-0,04	0,083	-0,2
[53-) İnternete bağlı olduğumu gizlemeye çalışırım.]	-0,6	0,31	0,2	-0,1	-0,24	0,168	-0,008	-0,09	-0,13	-0,05	-0,092	0,11	0,2
[54-) Arkadaşlarımla dışarı çıkmaktansa daha fazla zamanı internette geçirmeyi tercih ederim.]	-0,6	0,24	0,3	-0,2	0,037	0,308	0	0,084	0,018	0,085	0,019	0,04	-0,1
[55-) İnternet bağlantım kesildiğinde ve sonrasında yeniden bağlantı sağlanıncaya kadar geçen süre içerisinde moralim bozuk, mutsuz, ya da sinirli hissederim.]	-0,4	0,37	0,1	0,02	-0,03	0,073	0,502	0,014	-0,03	-0,077	0,266	-0,06	-0,2

Extraction Method: Principal Component Analysis.

a. 13 components extracted.

Ek-I: SPSS’de yapılan Test-2 için Açıklanan Varyans Sonuçları

Tablo I-1: SPSS’de yapılan Test-2 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

Toplam Variance Explained

Component	InitİBTİ Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Toplam	% of Variance	Cumulative %	Toplam	% of Variance	Cumulative %
1	9,971	22,661	22,661	9,971	22,661	22,661
2	7,958	18,087	40,748	7,958	18,087	40,748
3	2,509	5,701	46,449	2,509	5,701	46,449
4	1,611	3,661	50,110	1,611	3,661	50,110
5	1,399	3,179	53,289	1,399	3,179	53,289
6	1,312	2,982	56,271	1,312	2,982	56,271
7	1,289	2,930	59,201	1,289	2,930	59,201
8	1,122	2,550	61,751	1,122	2,550	61,751
9	1,043	2,371	64,122	1,043	2,371	64,122
10	1,026	2,333	66,455	1,026	2,333	66,455
11	1,003	2,280	68,734	1,003	2,280	68,734
12	,901	2,047	70,782			
13	,793	1,803	72,584			
14	,768	1,745	74,329			
15	,738	1,676	76,005			
16	,711	1,616	77,621			
17	,680	1,545	79,166			
18	,642	1,460	80,626			
19	,609	1,385	82,011			
20	,601	1,365	83,376			
21	,551	1,252	84,629			
22	,523	1,188	85,817			
23	,488	1,110	86,926			
24	,455	1,035	87,961			
25	,451	1,026	88,987			
26	,413	,940	89,927			
27	,397	,902	90,829			

Tablo I-1: SPSS’de yapılan Test-2 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

Toplam Variance Explained

Component	InitİBTİ Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Toplam	% of Variance	Cumulative %	Toplam	% of Variance	Cumulative %
28	,358	,814	91,643			
29	,345	,784	92,427			
30	,336	,763	93,189			
31	,322	,731	93,920			
32	,303	,689	94,609			
33	,289	,656	95,265			
34	,260	,591	95,856			
35	,243	,552	96,408			
36	,235	,535	96,943			
37	,214	,487	97,430			
38	,212	,482	97,913			
39	,184	,418	98,331			
40	,174	,395	98,726			
41	,163	,370	99,096			
42	,143	,325	99,421			
43	,133	,302	99,723			
44	,122	,277	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Ek-J: SPSS’de yapılan Test-2 için Bileşen Matrisi Sonuçları

Tablo J-1: SPSS’de yapılan Test-2 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
[7-) Özellikle yaşam tarzımdan memnun değilim]	,306	-,325	,391	,113	,069	,327	-,187	,152	,021	-,359	-,030
[8-) Diğer insanlarla sürekli ilgilenirim]	,353	,370	,024	-,088	,087	-,390	,227	-,091	-,175	,280	,226
[9-) Hayatın oldukça ödüllendirici olduğunu hissediyorum]	,478	,360	,349	-,199	,132	-,142	-,082	-,120	,167	,182	-,152
[10-) Hemen hemen herkese karşı oldukça sıcak kanlıyım]	,436	,530	-,117	,138	,059	-,013	-,018	,105	,031	-,053	,093
[12-) Özellikle gelecek ile ilgili iyimser değilim]	,341	-,311	,505	-,030	-,107	-,037	-,041	,027	-,405	,224	-,272
[13-) Bir çok şeyi eğlenceli bulurum.]	,466	,460	-,072	-,036	,129	,323	,088	-,144	,316	,126	,103
[14-) Ben her zaman sözümü tutarım]	,537	,474	,000	,088	-,118	-,179	-,009	,060	,006	,286	,203
[15-) Hayat güzeldir]	,654	,450	,034	,116	-,074	-,086	-,174	-,003	,018	,165	-,028
[16-) Dünyanın iyi bir yer olduğunu düşünmüyorum]	,204	-,240	,461	,372	,252	-,199	-,141	,139	,046	-,139	-,141
[17-) Çok gülerim]	,400	,555	-,089	,028	,096	,275	,104	-,413	,031	-,021	-,013
[18-) Hayatımdaki her şeyden gayet memnunum]	,566	,388	,327	-,191	-,059	,092	-,254	-,119	,104	,089	-,159
[19-) Sempatik olduğumu düşünmüyorum]	,024	-,143	,077	,609	,458	,000	,035	-,270	-,201	,008	,248
[20-) İstedğim ve gerçekleşen şeyler arasında boşluk var.]	,105	-,315	,642	,140	,144	,028	-,069	-,173	-,063	,168	,312
[21-) Çok mutluyum]	,676	,373	,288	-,141	-,023	,019	-,141	,021	,007	-,046	,033
[22-) Bazı durumlarda güzel yanlar ararım.]	,513	,547	-,114	,089	-,114	-,209	-,056	,122	,185	-,039	,019
[23-) Her zaman başkaları üzerinde neşeli bir etkiye sahibimdir]	,497	,552	-,048	,063	-,043	,065	-,019	,080	-,007	-,125	,103
[24-) İstedğim her şeye uyum sağlayabilirim]	,552	,466	-,260	,100	-,055	,046	,020	,248	-,074	,013	-,054

Tablo J-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-2 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a										
	Component										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
[25-) Özellikle hayatımın kontrolümün altında olmadığını hissediyorum]	,280	-,354	,434	,126	-,244	,063	-,071	,071	,293	,175	,179
[26-) İstedigimi herhangi bir şeyi başarabileceğimi hissediyorum]	,638	,405	-,002	-,084	-,066	,092	-,085	,265	-,165	,088	-,031
[27-) Tamamen zihinsel uyarı hissediyorum]	,281	,532	-,021	-,263	,164	,116	,111	-,178	-,346	-,185	-,068
[28-) Sık sık neşelenirim ve eğlenirim]	,575	,584	,001	,003	,013	,103	,084	-,215	,011	-,179	-,031
[30-) Hayatımın özel bir anlamı ve amacı yok]	-,524	,253	-,238	-,154	,031	,061	-,392	-,214	,005	,056	,106
[31-) Enerji dolu olduğumu hissediyorum]	,611	,461	,117	-,056	,065	-,032	-,030	,020	-,036	-,283	-,050
[32-) İnsanlar arasında genellikle iyi bir etkiye sahibimdir.]	,621	,561	-,039	,023	-,127	-,116	-,038	,091	-,103	-,040	,096
[34-) Özellikle sağlıklı olmadığını hissetiyorum]	,507	-,382	,245	,046	-,148	,041	,383	,069	,287	-,122	-,029
[35-) Özellikle geçmişte iyi anılarım yok]	,492	-,278	,295	,066	-,082	,039	,444	,000	,003	-,029	-,192
[36-) Kendimi internette gerektiğinden fazla zaman geçirirken buluyorum.]	-,308	,549	-,211	,388	,078	-,115	,020	,062	,193	,019	,018
[37-) Ev işlerine ayırdığım vakitten daha fazlasını internete ayırıyorum.]	-,452	,442	-,060	,279	,249	-,093	-,016	,156	,169	,137	-,252
[38-) İnternet, partnerimden (eşimden) daha önemlidir.]	-,470	,303	,217	-,155	,361	,049	-,401	-,029	,088	,006	-,096
[40-) Çevremdeki insanlar internette çok fazla zaman geçirdiğim için bana serzenişte bulunuyorlar.]	-,530	,498	,061	,019	,181	,002	,020	,133	,162	-,036	-,167

Tablo J-1 (Devam): SPSS’de yapılan Test-2 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a										
	Component										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
[41-) İnternette geçirdim süreden dolayı okulda veya iş yerim tepkiye maruz kalıyorum.]	-,563	,403	,233	-,260	-,016	-,205	-,070	-,004	,101	-,080	-,074
[43-) İnternet yüzünden iş performansım ve verimliliğimi olumsuz etkileniyor.]	-,456	,413	,250	,184	-,159	-,318	-,040	-,216	,074	-,043	-,205
[44-) İnternet kullanım sürem ile ilgili bana soru sorduğunda kaçamak cevaplar veririm.]	-,660	,342	,221	-,082	-,166	-,187	,061	,011	,080	-,049	,086
[45-) İnternette öğrendiğim bilgiler, yaşamımla ilgili rahatsız edici düşünceleri engelliyor.]	-,036	,507	,125	-,036	,430	-,177	,319	,140	-,093	-,129	-,056
[46-) İnternete bağlanana kadar heyecanlanırım.]	-,455	,370	,308	-,201	,186	-,017	,160	,244	-,015	-,087	,267
[47-) İnternet olmadan hayatın sıkıcı, boş ve neşesiz olacağı korkusu yaşıyorum.]	-,515	,414	,091	,031	,023	,330	,279	,124	,123	,242	-,007
[48-) İnternete bağlı olduğumda birisi beni rahatsız ederse tepki veririm.]	-,375	,404	,270	,018	-,115	,188	-,078	,146	-,023	-,199	,365
[49-) Gece yarısı internete girdiğimde uykum kaçar.]	-,392	,339	,044	,219	-,135	,157	-,209	,327	-,297	,115	,047
[50-) İnternet bağlantım olmadığında veya internete bağlı olsaydım diye düşündüğümde yapacak başka işlerim olduğunun farkına varıyorum.]	-,317	,494	,148	,358	-,349	,154	-,015	-,236	-,027	-,079	-,084
[51-) İnternette işim bittikten sonra " sadece birkaç dakika daha" derken kendimi buluyorum]	-,460	,539	,037	,315	-,305	,039	,024	-,036	-,185	-,125	-,132

Tablo J-1: SPSS’de yapılan Test-2 için analiz sonuçlarını gösteren bileşen matris değerleri.

	Component Matrix ^a										
	Component										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
[52-) İnternette geçirdiğim süreyi azaltmayı denedim ve başarısız oldum.]	-,577	,428	,186	,066	-,272	-,093	,129	-,235	-,074	-,031	-,013
[53-) İnternete bağlı olduğumu gizlemeye çalışırım.]	-,597	,366	,238	-,177	-,132	,019	,080	-,026	,047	-,084	,226
[54-) Arkadaşlarımla dışarı çıkmaktansa daha fazla zamanı internette geçirmeyi tercih ederim.]	-,591	,308	,225	-,245	,000	-,036	,172	,037	-,107	,029	-,008
[55-) İnternet bağlantım kesildiğinde ve sonrasında yeniden bağlantı sağlanıncaya kadar geçen süre içerisinde moralim bozuk, mutsuz, ya da sınırlı hissedirim.]	-,414	,412	,129	,022	,101	,465	,137	,086	-,075	,361	-,180

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Serkan UĞUR
Uyruğu : T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara – 31.05.1980
Medeni Hali : Bekar
Adres : İnönü. Mah. 85.Sk. Güneşkent Sitesi 8/10 Batıkent /Ankara
E-Posta Adresi : pasha036@gmail.com
İletişim (Telefon) : 0 543 581 46 17

EĞİTİM

Lise : Batıkent Lisesi / Mat. Fen Bölümü,1997
Lisans : Eskişehir Osmangazi Üniversitesi / İstatistik Bölümü, 2005
Yüksek Lisans : Türk Hava Kurumu Üniversitesi / Bilişim Teknolojileri, 2016

MESLEKİ DENEYİM

2015- Devam Ediyor Bağımsız Yönetim Danışmanı
2013-2015 Akıllı Eğitim Kurumları, Ankara
2010-2013 İş Geliştirme Koordinatörü – Uzaktan Eğitim Koordinatörü
Lyonesse Holding İstanbul
Online Manager
2007-2010 Atlas Yurtdışı Eğitim
Yurtdışı Eğitim Danışmanı

YABANCI DİL

İngilizce (Çok iyi), Japonca(Az)